

Uchwała Nr XXXVIII /276/13

Rady Gminy i Miasta Odolanów

z dnia 29 sierpnia 2013 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594) Rada Gminy i Miasta Odolanów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025 stanowiącą załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Odolanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń i publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy i Miasta Odolanów.

**Przewodniczący Rady
Gminy i Miasta Odolanów**
Dawid Barczak
Dawid Barczak

Uzasadnienie

do Uchwały Nr XXXVIII /276/13

Rady Gminy i Miasta Odolanów

z dnia 29 sierpnia 2013 r.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025 daje możliwość tworzenia warunków do rozwijania aktywności i świadomości społecznej poprzez różne formy współdziałania. Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025 jest podstawowym dokumentem długofalowej polityki, także lokalnej a jej opracowanie jest niezbędne ponieważ tworzy platformę współpracy, współdziałania wszystkich zainteresowanych w szczególności: samorządu, administracji rządowej, przedsiębiorców, organizacji społecznych i mieszkańców Gminy i Miasta Odolanów.

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025 została opracowana z uwzględnieniem istniejących zasobów, badań ankietowych oraz z wykorzystaniem wcześniejszych opracowań dotyczących Gminy i Miasta Odolanów.

Przewodniczący Rady
Gminy i Miasta Odolanów
Paweł Barczak
Paweł Barczak

**Podsumowanie przebiegu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do przyjętej
„Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025”**

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) do Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025, należy dołączyć pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

I. ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko

„Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025” jest podstawowym dokumentem planistycznym organizującym myślenie o rozwoju lokalnym, jego celach oraz sposobach ich osiągnięcia. Nadrzędnym celem strategii rozwoju jest Wszechstronny i zrównoważony rozwój Gminy i Miasta Odolanów. Cel ten bezpośrednio wynika z misji Gminy i Miasta Odolanów, która została sformułowana w sposób następujący: „Gmina i Miasto Odolanów efektywnie zaspokaja potrzeby mieszkańców w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju”.

Analizowana Strategia składa się z projektów, które zostały przyporządkowane do celów operacyjnych i do celów strategicznych, w ramach czterech kierunków strategicznych.

Generalnie tylko część ze wskazanych priorytetów ze swojej istoty wpłynie na środowisko pozytywnie, jak i negatywnie oraz będzie miało wpływ pośredni lub bezpośredni.

W trakcie prac budowlanych związanych z realizacją wskazanych w Strategii projektów występować będą pewne uciążliwości dla ludzi i środowiska. Należy jednak podkreślić, że prawie wszystkie negatywne oddziaływania są krótko – lub średniookresowe i zanikające. Dodatkowo można dążyć do minimalizacji poprzez uwzględnianie działań kompensacyjnych. Efekty realizacyjne poszczególnych projektów w ramach Strategii będą jednak dla wszystkich komponentów środowiska co najmniej neutralne, a często bardzo pozytywne.

W przypadku niektórych działań związanych z rozbudową bazy oświatowej, sportowej i kulturalnej, mają one na celu stworzenie lepszych warunków dostępności mieszkańców Gminy do różnych form edukacji, sportu i rekreacji czy zwiększenia dostępności kultury. Powyższe działania mają zdecydowanie prospołeczny charakter. Działania te wpływają pośrednio na stan środowiska naturalnego. Poprawa jakości życia, zwiększenie poziomu

wykształcenia wśród mieszkańców czy zmiany w obszarze dóbr kultury przekładają się na postawy proekologiczne i powodują wzrost świadomości ekologicznej wśród lokalnej społeczności.

Działania wynikające z budowy, rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjno-wodociągowej oraz rozbudowy oczyszczalni ścieków mają zdecydowanie charakter prośrodowiskowy. Planowane inwestycje mogą jedynie na etapie budowy negatywnie oddziaływać na środowisko, co jest związane z pracami ziemnymi, degradacją świata roślin i zwierząt w obrębie realizacji inwestycji, hałasem, emisją zanieczyszczeń, itp. Jednak po zakończeniu inwestycji i na etapie eksploatacji zasobów infrastrukturalnych zauważalne są korzyści zarówno dla środowiska naturalnego, jak i samych mieszkańców Gminy. Pozytywne skutki realizacji inwestycji we wspomnianym zakresie wynikają z ograniczenia szkodliwości ścieków i dotyczą: wód, roślin, zwierząt, jakości życia mieszkańców. Działania te w sposób pośredni dotyczą obszarów prawnie chronionych.

W przypadku inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii, a więc budowy elektrowni wiatrowych na potrzeby elektroenergetyki oraz inwestycji związanych z budową infrastruktury zabezpieczającej przed powodziami niemożliwe jest wskazanie wszystkich negatywnych, jak i pozytywnych skutków tych inwestycji. Szczegółowe analizy dotyczące zarówno korzyści, jak i zagrożeń powinny zostać przedstawione w ocenach oddziaływania na środowisko dla konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Pozostałe projekty, po ich realizacji, będą również oddziaływały korzystnie na środowisko. Z analizy wszystkich projektów w ramach Strategii nie można wskazać projektu, który należy wyeliminować z przyczyn środowiskowych, dlatego trudno zaproponować rozwiązania alternatywne do zawartych w projektowanym dokumencie.

W ramach Prognozy oddziaływania na środowisko dokonano analizy i oceny znaczących oddziaływań na środowisko. Oceną objęto przede wszystkim takie elementy środowiska jak: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze i klimat, powierzchnia ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.

Zidentyfikowano oddziaływania na środowisko poszczególnych zadań w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych. Przedstawiono je w sposób pozwalający na łatwą identyfikację aspektów środowiskowych. Sumaryczna analiza oddziaływań wykazała, że realizacja celów i kierunków działań ze „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025” - będzie miała zdecydowanie prośrodowiskowe oddziaływanie, w związku z czym, należy uznać tę realizację za konieczną.

II. opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58

Właściwymi organami, opiniującymi dokument zgodnie z art. 57 i art. 58 ustawy są:

- 1) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- 2) Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu.

W dniu 13 listopada 2012 roku Burmistrz Gminy i Miasta Odolanów wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu z zapytaniem, czy dla strategii rozwoju gminy wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a tym samym, czy istnieje obowiązek złożenia Wniosku o konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w/w dokumentu. W odpowiedzi z dnia 23.11.2013 znak sprawy WOO-III.410.716.2012.PW Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu informuje, że zgodnie z art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt polityki strategii, również pismo z dnia 06.12.2013 znak sprawy DN-NS.9027.17.44.2012 Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu powołuje się na ten sam artykuł co do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Dnia 21 grudnia 2012 r. Burmistrz Gminy i Miasta Odolanów zwrócił się do w/w organów z wnioskiem o odstąpienie od sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Uwzględniając zakres i stopień szczegółowości prognozy ustalony przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu (opinia sanitarna DN-NS.9012.5.167.2013 z dnia 4 marca 2013 r.) oraz przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu (opinia WOO-III.410.716.2012.PW z dnia 19 marca 2013 r.) sporządzono Prognozę oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów.

Następnie Prognozę oddziaływania na środowisko wraz z dokumentem będącym przedmiotem oceny (tj. Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów) poddano konsultacjom społecznym.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.), wystąpiono z wnioskiem do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu o zaopiniowanie projektu „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025” wraz z „Prognozą

oddziaływania środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025". Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu pismem z dnia 27 maja 2013 r. (znak: DN-NS.9012.5.348.2013) poinformował o pozytywnej opinii (bez zastrzeżeń) dla projektu „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025” wraz z „Prognozą oddziaływania środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025”. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z dnia 26 czerwca 2013 r. (pismo znak WOO-III.410.277.2013.JM) zgłosił uwagi do przedstawionej Prognozy. Uwagi dotyczyły:

- oceny wpływu realizacji ustaleń projektu Strategii na obszary Natura 2000,
- braku uwzględnienia warunków hydrologicznych obszaru,
- braku aktualnych danych stanu wód podziemnych, powierzchniowych,
- braku aktualnych danych jakości powietrza,
- braku monitoringu skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu,
- braku analizy i oceny zgodności celów i innych problemów zawartych w dokumentach ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu.

Większość wskazanych uwag została uwzględniona, tj.: zweryfikowano zapisy dotyczące oceny wpływu realizacji projektu Strategii na obszary Natura 2000. W Prognozie wskazano brak możliwości określenia wpływu przedsięwzięć inwestycyjnych na obszary Natura 2000. Powołano się na aktualne wyniki badań stanu wód podziemnych, powierzchniowych oraz powietrza atmosferycznego. Rozbudowano zapis dotyczący monitoringu skutków realizacji Strategii.

Nie uwzględniono warunków hydrologicznych obszaru, a w szczególności poziomów wód, wielkości przepływów, kierunków odpływu wód dla sieci rowów melioracyjnych oraz cieków naturalnych. Szczegółowe analizy dotyczące zarówno korzyści, jak i zagrożeń wynikających z realizacji budowy zbiorników retencyjnych, budowy wału przeciwpowodziowego powinny zostać przedstawione w ocenach oddziaływania na środowisko. W związku z czym, w Prognozie odstępiono od analizy i oceny wpływu możliwego lokalnego podniesienia się zwierciadła pierwszego poziomu wód gruntowych na wystąpienie podtopień okolicznych terenów oraz wpływu zmiany w obiegu lokalnym wód podziemnych oraz powierzchniowych. W Prognozie wykazano również zgodność i powiązanie z dokumentami szczebla międzynarodowego, krajowego, wojewódzkiego, regionalnego i lokalnego. W związku z

powyższym uwaga dotycząca braku analizy zapisów zawartych w dokumentach wyższego szczebla nie została uwzględniona.

III.zgłoszone uwagi i wnioski

Zgodnie z art. 54 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), Burmistrz Gminy i Miasta Odolanów zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko projektu Strategii wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Burmistrz podał do publicznej wiadomości informację o opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko oraz o możliwości zapoznania się ich treścią i składania uwag i wniosków od 29.07.2013 do 18.08.2013. W wskazanym terminie nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski. W związku z powyższym nie wystąpiła konieczność modyfikacji projektów dokumentów.

IV.wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeśli zostało przeprowadzone

Ze względu na zasięg przestrzenny obszaru, do którego odnosi się *Strategia* oraz zakres zadań przewidzianych w *Strategii*, które zostaną zrealizowane na jednej gminie, nie przewiduje się wystąpienia transgranicznych oddziaływań na środowisko. Oddziaływania transgraniczne obejmują ocenę oddziaływań mogących przekraczać granicę państw.

V. propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Monitorowanie postępów realizacji „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025” będzie prowadzone przez powołany Zespół ds. i realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów. Zadania Zespołu ds. realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów obejmują:

- cykliczną, coroczną ocenę realizacji przyjętej Strategii Rozwoju;
- rekomendację Burmistrzowi wniosków dla dalszej realizacji Strategii, w przypadku odchylenia od przyjętych celów strategicznych i celów operacyjnych;

- wskazanie Burmistrzowi propozycji działań korygujących, chyba, że odchylenia od zakładanych celów i priorytetów są wynikiem aktualizacji Strategii, której prawidłowość zostanie oceniona przez Zespół ds. opracowania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów. W wyniku tej weryfikacji, Burmistrz przedstawi Radzie Gminy i Miasta Odolanów propozycję dokonania odpowiednich zmian w zapisach dokumentu strategicznego;
- opracowanie wskaźników pozwalających na monitoring celów przyjętych w Strategii Rozwoju;
- analiza wskaźnikowa celów przyjętych w Strategii Rozwoju;

Wykonanie celów będzie weryfikowane przy pomocy corocznie ustalonych mierników przez Zespół ds. realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów – tylko w ten sposób możliwe jest rozwijanie Gminy w wyznaczonym kierunku. Świadomość weryfikacji stopnia realizacji strategii w kolejnych latach, będzie także motywowała do działania.

Przewodniczący Rady
Gminy i Miasta Odolanów
Dawid Barczak
Dawid Barczak

TABELA 22. WIELKOŚĆ UDZIAŁU PODATKU CIT W BUDŻECIE	35
TABELA 23. WIELKOŚĆ UDZIAŁU PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI W BUDŻECIE	36
TABELA 24. WYSOKOŚĆ SUBWENCJI OŚWIATOWEJ W BUDŻECIE	36
TABELA 25. PROCENTOWY UDZIAŁ WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W OGÓLNYCH WYDATKACH GMIN W LATACH 2007 - 2011	37
TABELA 26. WYSOKOŚĆ WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W OGÓLNYCH WYDATKACH GMIN W LATACH 2007 - 2011	39
TABELA 27. WAŻONA PUNKTOWA ANALIZA SWOT DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW.....	40
TABELA 28. WYKAZ PRZYKŁADOWYCH WSKAŹNIKÓW DO MONITOROWANIA POSTĘPU INWESTYCJI NA TERENIE GMINY.....	60

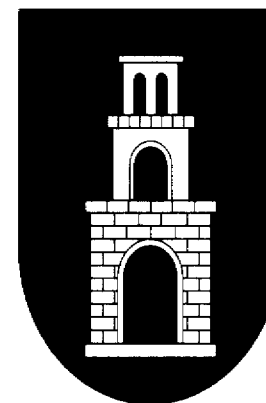
9. Spis wykresów

WYKRES 1. KIERUNEK MIGRACJI LUDNOŚCI W 2010 R.....	20
WYKRES 2. EKONOMICZNE GRUPY WIEKOWE NA TERENIE MIASTA I GMINY ODOLANÓW	21
WYKRES 3. POZIOM BEZROBOCIA NA TERENIE GMINY I MIASTA ODOLANÓW W LATACH 2007 – 2011 Z PODZIAŁEM NA PLEĆ	23
WYKRES 4. POZIOM BEZROBOCIA WG GRUP WYKSZTAŁCENIA - STAN NA 31.12.2010 R. I 31.12.2011 R.....	24

Przewodniczący Rady
Gminy i Miasta Odolanów
Dawet Barczak
Dawet Barczak

R A D A
GMINY i MIASTA
ODOLANÓW

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 – 2025

GMINA I MIASTO ODOLANÓW
POWIAT OSTROWSKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

ODOLANÓW 2012

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE DO STRATEGII	3
2. PODSUMOWANIE „STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2002 – 2011”	3
3. OCENA POZYCJI STRATEGICZNEJ GMINY I MIASTA ODOLANÓW	17
3.1. DEMOGRAFIA	17
3.2. OŚWIATA I NAUKA	25
3.3. PODMIOTY GOSPODARCZE	28
3.4. USŁUGI WODOCIĄGOWE I KANALIZACYJNE	30
3.4.1. USŁUGI WODOCIĄGOWE	30
3.4.2. USŁUGI KANALIZACYJNE	31
3.5. DOCHODY	33
3.6. WYDATKI	37
4. ANALIZA SWOT	40
5. MISJA I WIZJA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW	46
5.1. MISJA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW	46
5.2. WIZJA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW	46
6. CELE ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW W LATACH 2012 - 2025	46
7. MONITORING REALIZACJI STRATEGII	59
8. SPIS TABEL	63
9. SPIS WYKRESÓW	64

8. Spis tabel

TABELA 1. PODSUMOWANIE ZAPISÓW „STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2002 – 2011”	5
TABELA 2. WIELKOŚĆ POPULACJI I ZMIANY W CZASIE	17
TABELA 3. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W LATACH 2007 - 2011 NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH GMIN	18
TABELA 4. MIGRACJE LUDNOŚCI NA TERENIE GMINY W LATACH 2007 – 2011	19
TABELA 5. SALDO MIGRACJI W LATACH 2007 - 2011	20
TABELA 6. EKONOMICZNE GRUPY WIEKOWE NA TERENIE MIASTA I GMINY ODOLANÓW W LATACH 2007 - 2011	21
TABELA 7. WYBRANE WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE - 2011 R.	22
TABELA 8. POZIOM BEZROBOCIA NA TERENIE GMINY I MIASTA ODOLANÓW W LATACH 2007 - 2011	23
TABELA 9. UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM W LATACH 2007 - 2011	24
TABELA 10. EDUKACJA SZKOLNA NA TERENIE GMINY I MIASTA ODOLANÓW W LATACH 2007-2011	25
TABELA 11. LICZBA UCZNIÓW W WYBRANYCH PLACÓWKACH SZKOLNYCH W LATACH 2007 - 2011	26
TABELA 12. WSPÓŁCZYNNIK KOMPUTERYZACJI DOTYCZĄCY PLACÓWEK OŚWIATOWYCH FUNKCJONUJĄCYCH NA TERENIE GMINY I MIASTA ODOLANÓW W LATACH 2007-2011	27
TABELA 13. LICZBA DZIECI UCZĘSZCZAJĄCYCH DO PLACÓWEK WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W LATACH 2007 - 2011	28
TABELA 14. PODMIOTY GOSPODARCZE WPISANE DO REJESTRU REGON NA TERENIE GMINY I MIASTA ODOLANÓW W LATACH 2007 – 2011 [JEDN. GOSP.]	29
TABELA 15. WYBRANE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W LATACH 2007 - 2011	29
TABELA 16. DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI ROZDZIELCZEJ W KM	30
TABELA 17. WYBRANE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE SIECI WODOCIĄGOWEJ W LATACH 2007 - 2011	31
TABELA 18. DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ W KM	32
TABELA 19. WYBRANE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE SIECI KANALIZACYJNEJ W LATACH 2007 - 2011	32
TABELA 20. DOCHODY BIEŻĄCE NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH GMIN W LATACH 2007 - 2011	33
TABELA 21. WIELKOŚĆ UDZIAŁU PODATKU PIT W BUDŻECIE	34

- o Gabriela Zawada,
- o Justyna Pełczyńska.

Zadania Zespołu ds. realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów obejmują:

- cykliczną, coroczną ocenę realizacji przyjętej Strategii Rozwoju;
- rekomendację Burmistrzowi wniosków dla dalszej realizacji Strategii, w przypadku odchylenia od przyjętych celów strategicznych i celów operacyjnych;
- wskazanie Burmistrzowi propozycji działań korygujących, chyba, że odchylenia od zakładanych celów i priorytetów są wynikiem aktualizacji Strategii, której prawidłowość zostanie oceniona przez Zespół ds. opracowania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów. W wyniku tej weryfikacji, Burmistrz przedstawi Radzie Gminy i Miasta Odolanów propozycję dokonania odpowiednich zmian w zapisach dokumentu strategicznego;
- opracowanie wskaźników pozwalających na monitoring celów przyjętych w Strategii Rozwoju;
- analiza wskaźnikowa celów przyjętych w Strategii Rozwoju;

Wykonanie celów będzie weryfikowane przy pomocy corocznie ustalonych mierników przez Zespół ds. realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów – tylko w ten sposób możliwe jest rozwijanie Gminy w wyznaczonym kierunku. Świadomość weryfikacji stopnia realizacji strategii w kolejnych latach, będzie także motywowała do działania.

1. Wprowadzenie do Strategii

Jednym z dokumentów wyznaczających kierunki rozwoju Gminy i Miasta Odolanów jest strategia. Podstawowym jej przesłaniem jest misja i wizja rozwoju oraz zawarte w niej kierunki i cele działań do 2025 roku.

Dokument strategiczny zawiera długookresowy plan działania określający tym samym cele strategiczne i cele operacyjne (krótkookresowe), które są niezbędne do realizacji przyjętych planów rozwojowych. Strategia rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012 – 2025 stanowi podstawę do opracowania i wdrożenia na terenie Gminy i Miasta przyjętych programów współfinansowanych ze środków zewnętrznych.

Kierunki rozwoju wskazane w dokumencie są jednym z czynników wpływających na długookresową politykę rozwoju społeczno – gospodarczego w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju. W dokumencie została przeprowadzona diagnoza stanu społeczno – gospodarczego i na jej podstawie wyselekcjonowano obszary problemowe, które powinny zostać rozwiązane w przyjętym horyzoncie czasowym.

Istniejąca do roku 2011 Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów ze względu na swój zakres czasowy i nieaktualność realizacyjną zadań wymaga wprowadzenia zmian. Od tego czasu, dane liczbowe charakteryzujące Gminę i Miasto zdezaktualizowały się, część wskazanych celów została zrealizowana a część z nich wymaga aktualizacji. W związku z powyższym, przed Gminą i Miastem Odolanów pojawiły się nowe wyzwania, które wymagają wyznaczenia nowych kierunków rozwoju.

2. Podsumowanie „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2002 – 2011”

Niniejsza „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012 – 2025” powstała z konieczności weryfikacji i aktualizacji dokumentu „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2002 – 2011” opracowanego wiosną 2002 r. przez doradców z Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych w Poznaniu przy współpracy z pracownikami Urzędu Gminy i Miasta Odolanów oraz innych jednostek i instytucji. Nowa strategia powinna wykorzystywać doświadczenie poprzedniej strategii. Dodatkowo Strategia w wielu aspektach nawiązuje do poprzedniej Strategii, przy czym uwzględnia aktualne uwarunkowania i wyznacza nowe cele, które w perspektywie do 2025 roku zapewnią efektywny rozwój Gminy i Miasta Odolanów.

Istotnym elementem strategii było sformułowanie misji rozwoju Gminy oraz wyznaczenie kierunków i priorytetów do 2011 roku. Zdefiniowano misję Gminy i Miasta Odolanów:

„Gmina i Miasto Odolanów dąży do rozwoju gospodarczego na wyznaczonych terenach inwestycyjnych. W oparciu o bardzo dobre zasoby przyrodnicze będzie rozwijać nowe dziedziny działalności rolniczej i turystycznej, dbając o dobre warunki życia mieszkańców na miarę europejskich standardów i własnych aspiracji”.

W celu realizacji powyższej misji wyznaczono dwa główne cele strategiczne:

1. Rozwój gospodarczy i pełna infrastruktura,
2. Rozwój usług dla mieszkańców.

W ramach rozwoju gospodarczego i pełnej infrastruktury oraz rozwoju usług dla mieszkańców zostały zaplanowane cele operacyjne wraz z zadaniami, których podsumowanie zawiera tabela 1. Należy jednak podkreślić, że nie wszystkie cele strategiczne, operacyjne oraz odpowiadające im zadania zostały zrealizowane. Ponadto, przez cały okres obowiązywania Strategii, a więc w latach 2002 – 2011, nie monitorowano ani nie wprowadzono zmian oraz nowych propozycji działań w zapisach dokumentu.

INFRASTRUKTURA DROGOWA	
długość wybudowanych i zmodernizowanych dróg i chodników w ciągu roku	km
ilość wymienionych opraw oświetlenia na energooszczędne	szt.
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
liczba wybudowanych i zmodernizowanych obiektów	szt.
liczba dzieci korzystających z wybudowanego przedszkola	osoby
liczba wybudowanych i przebudowanych obiektów sportowych	szt.
liczba imprez organizowanych na nowych i zmodernizowanych obiektach sportowych	szt.
OCHRONA ŚRODOWISKA	
ilość odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku	Mg
liczba kampanii społecznych i ekologicznych w ciągu roku	szt.
TURYSTYKA I REKREACJA	
liczba turystów odwiedzających gminę w ciągu roku	osoby
wielkość bazy turystycznej (gastronomicznej, noclegowej)	obiekty

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

W celu monitorowania poziomu osiągnięcia pożądaných efektów rozwojowych ujętych w niniejszym dokumencie, powołany został **Zespół ds. realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów** w składzie:

- **Kierownik Projektu:**
 - Witosław Gibasiewicz - Za-c Burmistrza
- **Członkowie Zespołu:**
 - Stanisław Księżniak,
 - Agnieszka Karwik,
 - Anna Głowacz,
 - Beata Gościński,
 - Ewa Girus,
 - Małgorzata Woźniak,
 - Elżbieta Pawlicka,
 - Ewa Sitek,

Tabela 1. Podsumowanie zapisów „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2002 – 2011”

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działanie	Podsumowanie
Rozwój gospodarczy i pełna infrastruktura	Poprawa stanu sieci wodociągowej – wymiana rur, głównie azbestowych	Stopniowe realizowanie wymiany poszczególnych odcinków na terenie miasta i gminy	<ul style="list-style-type: none"> w latach 2002 – 2012 wymieniono 6330 mb rur azbestowych (35,1%), w tym: <ul style="list-style-type: none"> 2002 - 2006 – 670 mb (Odolanów, ul. Bartosza), 2007- 1820 mb (Tarchały Wielkie, ul. Strażacka – 1320 mb; Tarchały Wielkie, ul. Łąkowa – 500 mb), 2008 – 625 mb (Tarchały Wielkie, ul. Nowy Świat – 500 mb, Tarchały Wielkie, ul. Ostrowska – 125 mb), 2010 – 1541 mb (Tarchały Wielkie, ul. Kolejowa – 590 mb, Tarchały Wielkie, ul. Szkolna – 951 mb), 2011 – 906 mb (Odolanów, ul. Nadbaryczna – 471 mb, Odolanów, ul. Poznańska – 339 mb, Tarchały Wielkie, ul. Kwiatowa – 96 mb), 2012 – 768 mb (Odolanów, os. 25Lecia PRL – 519 mb, Tarchały Wielkie, ul. Boczna – 249 mb); do wymiany pozostało 11 707 mb rur azbestowych głównie na terenie Miasta Odolanów oraz w miejscowościach: Tarchały Wielkie i Gorzyce Małe
	Kanalizacja gminy i miasta	Budowa kanalizacji dla miasta i gminy	<ul style="list-style-type: none"> budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej z przykanalikami na osiedlu mieszkaniowym przy ul. Strzeleckiej w Odolanowie – łącznie 1423 mb;

WESTMOR CONSULTING

5

- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji;
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie;
- weryfikacji zgodności z założonymi celami;
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Aby możliwe było obiektywne zbadanie postępu realizacji inwestycji, należy stworzyć wskaźniki umożliwiające jego zbadanie.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy i Miasta Odolanów dla każdego celu strategicznego opracowany został zestaw kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Jedną z metod dotyczącą monitoringu realizacji zapisów strategii będzie coroczne przeprowadzanie badań ankietowych wśród przedsiębiorców oraz młodzieży na przełomie lutego i marca. Ankietyzacja będzie połączona z podsumowaniem roku budżetowego. Ponadto, raz na cztery lata Gmina i Miasto Odolanów przeprowadzać będzie podsumowanie z realizacji zadań wskazanych w strategii. Raport z realizacji strategii pomoże określić, w jakim stopniu zostały zrealizowane cele, a także pozwoli zweryfikować zapisy strategii.

W tabeli 28 przedstawiono najważniejsze wskaźniki ułatwiające monitorowanie działań inwestycyjnych na terenie Gminy i Miasta Odolanów.

Tabela 28. Wykaz przykładowych wskaźników do monitorowania postępu inwestycji na terenie Gminy

Działania	Wskaźniki
ROZWÓJ GOSPODARCZY	
ilość nowych podmiotów gospodarczych w ciągu roku	szt.
ilość działań promujących Gminę	szt.
wielkość terenów inwestycyjnych przeznaczonych na sprzedaż	ha
wysokość wydatków inwestycyjnych	zł
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej	km
liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.
ilość usuniętego azbestu	mb
ilość ścieków odprowadzonych i oczyszczanych w ciągu roku	m ³
liczba osób korzystających z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej	osoby

CA strategiczny	CA operacyjny	Działanie		Podsumowanie
	Rozwój systemu selektyj odpadów stałych	Opracowanie i uaktualnienie przez Radę Gminy Planu Gospodarki Odpadami	Podjęć działań prowadzące do umocnienia nowoczesnego systemu odzysku – sortowania odpadów, zaopiekuńnictwa na śmieci	<ul style="list-style-type: none"> zakończono 14 kosztów do selektywnej zbiórki odpadów, wydatki decyzji dotyczącej budowy kompostowni odpadów i selektywnej zbiórki oraz punktu gromadzenia odpadów problemowych w miejscowości Raczyno w 2011 r.
			Umocnienie systemu selektywnej zbiórki „Jutrośka”	<ul style="list-style-type: none"> opracowano PZO dla Gminy i Miasta Odolanów, aktualizacja ww dokumentu w 2008 r., brak aktualizacji dokumentu w 2010 r. zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska dokument należy aktualizować co cztery lata)
			Budowa systemu oczyszczalni biologicznych na terenie wsielski (jawnicza oczyszczalnia w Tarczynie Wielkim dla jednego z osiedli)	<ul style="list-style-type: none"> brak realizacji zadania
			Modernizacja i powiększenie oczyszczalni ścieków dla Odolanowa	<ul style="list-style-type: none"> brak realizacji zadania, co spowodowało wyliczenie kosztów przez MNiOŚ w Poznaniu dla ZUK w Odolanowie w wysokości 237 365 tys. zł. w 2011 r. podpisano umowę na realizację zadania, a w 2012 r. nastąpiła budowa oczyszczalni
				<ul style="list-style-type: none"> sporządzono projekt „Urządzonego gospodarki ściekowej na terenie gminy Raczyno” w 2010 r. w 2011 r. rozpoczęto budowę kanalizacji, wykonano 2363,65 m³ (8% planowanej budowy) z planowanymi 39 281,7 m³ kanalizacji

WESTMOR CONSULTING

6

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 – 2026

internetowych poświęconych aktywnemu wypoczynkowi, przyczyni się do wzrostu liczby turystów.

Aktualnie promocja lokalnych walorów krajobrazowych odbywa się za pomocą strony internetowej Gminy i Miasta Odolanów, a także poprzez współpracę z gminami partnerskimi. Szansą wykorzystania potencjału Gminy jest organizacja imprez sportowych i kulturalno- rozrywkowych o ponadregionalnym zasięgu.

Tak jak wizja ma być wyzwaniem, tak cele muszą być realistyczne. W związku z tym, ustalono je na konkretny czas, zgodny z horyzontem Strategii oraz mając świadomość zasobów, jakimi dysponuje Gmina i Miasto Odolanów.

7. Monitoring realizacji strategii

Istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego, jest wewnętrzny system monitorowania i ewaluacji postępów we wdrażaniu oraz osiągnięciu założonych celów. Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących Strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających Strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Wdrażanie Strategii będzie się odbywać poprzez operacyjne lub funkcjonalne programy działania. Istotnym elementem każdego planu jest szczegółowa projekcja alokacji środków na poszczególne cele i działania danego programu. Celowe jest stworzenie wokół strategii korzystnego klimatu, dzięki włączeniu w proces opracowania programów operacyjnych instytucji społecznych i gospodarczych. Szeroki horyzont, tworzony przez szereg współdziałających instytucji, przyczyni się wydatnie do sukcesu Strategii.

Za najważniejsze elementy monitorowania realizacji Strategii należy uznać:

- koordynację prac instytucji, komórek i jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy i Miasta w Odolanowie zaangażowanych we wdrażanie strategii;
- dostarczanie syntetycznych informacji o procesach i uwarunkowaniach realizacyjnych Strategii Rozwoju Gminy;
- nadzór nad prawidłowością realizacją Strategii.

Monitoring strategii dotyczy stałej obserwacji realizacji celów strategicznych oraz operacyjnych lub funkcjonalnych programów działania

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji planów operacyjnych;

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działanie	Podsumowanie
			plastik, makulatura); wyposażenie mieszkańców w bezpłatne zestawy worków ; <ul style="list-style-type: none"> liczba podpisanych umów: 2288 na koniec 2011 r. (74,72% wszystkich gospodarstw domowych); odpady wielkogabarytowe – w 2011 r. odbyła się jedna zbiórka, a w 2012 r. dwie zbiórki
		Uświadomienie mieszkańców na temat ekologii	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadzanie pogadańek w szkołach podstawowych oraz gimnazjach na temat ochrony środowiska i form ochrony środowiska; rozdawano ulotki dotyczące negatywnych skutków spalania odpadów oraz na temat zbiórki odpadów wielkogabarytowych; nie wszystkie gospodarstwa domowe podpisały umowy z przedsiębiorstwami na wywóz odpadów (ponad 500 gospodarstw domowych)
		Budowa nowego wysypiska odpadów stałych	<ul style="list-style-type: none"> w 2004 r. Gmina przystąpiła do Związku Górnej Zlewni Barycz; w 2008 r. otrzymano zgodę na lokalizację Zakładu Zagospodarowania Odpadów na terenie miejscowości Wałków; w 2011 r. uzyskano pozytywną decyzję środowiskową na budowę Regionalnego Zakładu Zagospodarowania Odpadów
	Modernizacja wysypiska – dostosowanie do norm ochrony środowiska	Modernizacja i poszerzenie istniejącego wysypiska odpadów stałych i jego dostosowanie do norm Unii Europejskiej	<ul style="list-style-type: none"> zmodernizowano wysypisko odpadów stałych poprzez dostosowanie do norm UE; nie poszerzono istniejącego wysypiska; wyznaczono kierownika składowiska, który uzyskał świadectwo stwierdzające kwalifikacje w zakresie

WESTMOR CONSULTING

7

- o wycieczki przyrodniczo – omitologiczne,
 - o tematyczne wycieczki po okolicy bazujące na atrakcjach przyrodniczych i kulturalno - historycznych regionu – np. omentarzystko kurhanowe,
 - o park linowy,
 - o atrakcje na quadach,
 - o skate park,
 - o nauka jazdy konnej
- **Zaplecze kulturalne** – atrakcje kulturalne i dobrze zorganizowana rozrywka, gwarantująca turystom atrakcyjne spędzenie wieczorów jest jednym z ważniejszych elementów potencjału turystycznego. W Gminie Odolanów atrakcje kulturalne zapewnia Odolanowski Dom Kultury, dysponujący odpowiednio zagospodarowaną przestrzenią umożliwiającą organizację imprez plenerowych w Odolanowie. Odolanowski Dom Kultury organizuje różne imprezy w okresie wiosenno – letnim, do których zaliczyć można m. in.: majówkę, integracja, Dzień Dziecka, itp. Istotne jest także pobudzenie komercyjnej aktywności kulturalno-rozrywkowej, za którą odpowiedzialne są podmioty gospodarcze prowadzące na terenie Gminy działalność gastronomiczną i noclegową. Organizacja koncertów, imprez tanecznych, karaoke, byłaby nie tylko atrakcyjną propozycją dla turystów, ale i źródłem znacznych dochodów dla tych podmiotów. Na terenie Gminy w okresie letnim odbywają się sobotnie imprezy taneczne przy Parku Natury w „Stodole”, których organizatorem jest Gościńiec - Restauracja Nadbaryczna. Istotną rolę odgrywają również miejsca spotkań dla mieszkańców na terenach wiejskich, np. świetlice, które pełnią funkcje kulturowe oraz aktywizują lokalną społeczność.
 - **Promocja i informacja** – słabe oznakowanie Gminy, brak tablic reklamowych potwierdzających turystyczny charakter Gminy (brak informacji o atrakcjach turystycznych i miejscach noclegowych) umieszczonych przy drogach wjazdowych na teren Gminy. Umieszczenie atrakcyjnych reklam, które odpowiednio wcześniej dostarczą turystów informacje o dostępności interesującej bazy noclegowej, przyczyni się do ufrwalenia pozytywnego wizerunku Gminy oraz zachęci do skorzystania z oferty turystycznej. Dotyczy to szczególnie turystów, którzy nigdy wcześniej nie słyszeli o gminie Odolanów, a weekendowe czy kilkudniowe plany spędzania wolnego czasu koncentrowali na miejscach dotychczas dobrze wypromowanych. Zbudowanie nowej, aktywnej oferty turystycznej na terenie Gminy Odolanów i jej odpowiednia promocja w postaci: tablic reklamowych na obszarze Gminy, w prasie, portalach i stronach

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działanie	Podsumowanie
			<p>gospodarowania odpadami;</p> <ul style="list-style-type: none"> wyposażono składowisko w brodzik dezynfekcyjny w 2008 r., wagę samochodową w 2009 r., pochodnie do spalania gazu w 2010 r.; nie wykonano nowego wysypiska odpadów stałych
	Budowa parkingów w mieście	Organizacja miejsc parkingowych w rejonie ulic Fr. Sójki, Bartosza i Krotoszyńskiej	<ul style="list-style-type: none"> utwardzono mieszanką kamienną plac przy ul. Bartosza w Odolanowie, w bezpośrednim sąsiedztwie Domu Kultury i Targowiska Miejskiego w 2010 r.; utwardzono kostką betonową plac i drogę dojazdową do boiska sportowego od strony ul. F. Sójki; w 2011 r. utworzono miejsca parkingowe na dawnym boisku przy ul. Bartosza; przystąpiono do organizacji miejsc parkingowych przy ul. Bartosza (zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Odolanów, zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego); w 2011 r. przystąpiono również do organizacji miejsc parkingowych przy ul. Krotoszyńskiej (wydanie warunków zabudowy)
	Budowa obwodnicy	Zaplanowanie nowej obwodnicy Odolanowa	<ul style="list-style-type: none"> podjęto działania: wyznaczenie trasy przebiegu obwodnicy: droga wojewódzka Krotoszyń – Kaczory – Tarchały Małe do drogi wojewódzkiej w kierunku Ostrowa Wlkp.
		Realizacja inwestycji	<ul style="list-style-type: none"> brak realizacji inwestycji
	Utwardzanie dróg	Budowa kanalizacji deszczowej i utwardzanie	<ul style="list-style-type: none"> w ciągu ul. Kilińskiego wykonano budowę kanalizacji

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 – 2025

między innymi liczne gatunki rzadkich ptaków, dla których prawdziwym rajem jest Dolina Baryczy oraz wiele naturalnych płaszczyzn siedlisk. Taki stan powoduje, że możliwie jest zaobserwowanie i fotografowanie gatunków ptaków niespotykanych w innych regionach Polski. Urokliwa, a zarazem dzika przyroda przyciąga za sobą nie tylko miłośników ptaków, ale również turystów, którzy chcą obcować z przyrodą w ciszy i spokoju, a tym samym oderwać się od zgiełku dnia codziennego. W Polsce coraz więcej osób pasjonuje się obserwowaniem ptaków, tzn. birdwatching. Gmina może organizować wystawy zdjęć lub propagować inne rodzaje promocji związanej z birdwatchingiem.

Z analizy potencjału Gminy i Miasta wynika, iż posiada ona wszelkie predyspozycje do uczynienia turystyki jednym ze źródeł dochodów mieszkańców i Gminy.

Na potencjał składa się bardzo wiele czynników. Oto niektóre z nich:

- **baza hotelowa, turystyczna i gastronomiczna** - nieprzystosowana do obsługi dużej liczby turystów (ze względu na standard i brak wystarczającej liczby miejsc), np. przy okazji organizacji imprez sportowych lub kulturalno-rozrywkowych o zasięgu regionalnym lub krajowym. Poprawa atrakcyjności bazy noclegowej i gastronomicznej będzie możliwa na skutek zaangażowania prywatnych inwestorów. Pozytywnym efektem społecznym będzie utworzenie nowych miejsc pracy, co może przyczynić się do zatrzymania migracji młodych i wykształconych mieszkańców Gminy. Jednak, aby stworzona baza gastronomiczna i noclegowa przynosiła oczekiwane zyski, konieczne jest przyciągnięcie turystów oraz stworzenie całorocznej oferty turystycznej na terenie Gminy i Miasta Odolanów. Zadania powinny koncentrować się na przyciągnięciu inwestorów chcących rozwijać bazę ekoturystyczną. Program rewitalizacji części Miasta może sprzyjać rozwojowi turystyki. Ponadto, ze względu na korzystne warunki przyrodnicze w Gminie powinna rozwijać się agroturystyka. Działania podejmowane w tym zakresie mogą koncentrować się na szkoleniach dla mieszkańców obszarów wiejskich z zakresu organizacji usług agroturystycznych.

- **Zaplecze sportowo – rekreacyjne** – czynne kąpielisko, możliwość wypożyczenia sprzętu wodnego (kajaki, łódki).

Rzeka Barycz ma strategiczne znaczenie dla turystycznego rozwoju Odolanowa, gdyż przepływa przez miasto oraz umożliwiła zagospodarowanie na potrzeby kajakarstwa. Jej oczyszczenie i udrożnienie, a także uporządkowanie nabrzeża spowoduje znaczny wzrost estetyki i atrakcyjności turystycznej miasta.

Gmina może zapewnić w przyszłości wiele atrakcji turystycznych, takich jak:

- o obozy kajakowo-rowerowe,

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działanie	Podsumowanie
	lokalnych, poprawa stanu dróg	ul. Kilińskiego i Sowińskiego	deszczowej wraz z budową nowej drogi z kostki betonowej
		Wytyczenie i budowa nowych ulic na os. przy ul. Strzeleckiej	<ul style="list-style-type: none"> na os. przy ul. Strzeleckiej powstały nowe drogi wraz z kanalizacją sanitarną
		Utwardzanie nawierzchni ulic wraz z realizacją odwodnienia i wybudowania ciągów pieszych (łącznie 11 ulic)	<ul style="list-style-type: none"> utwardzono cztery ciągi piesze; utwardzono ciąg dróg wewnętrznych: <ul style="list-style-type: none"> ul. Cofalskiego – ciąg pieszo – jezdny 0,286 km, ul. Leśna – ciąg pieszo – jezdny – 0,180 km, ul. Zborowiecka – naw. asfaltowa – 0,410 km, ul. Boczna – naw. asfaltowa – 0,182 km, dodatkowo utwardzono nawierzchnie ulic: <ul style="list-style-type: none"> ul. Kaliska - naw. asfaltowa- 0,2 km, ul. Spokojna - naw. asfaltowa – 0,205 km, ul. Wiosenna – ciąg pieszo – jezdny – 0,340 km, ul. Kilińskiego – ciąg pieszo – jezdny – 0,195 km, ul. Bartosza (Madera) – ciąg pieszo – jezdny
		Wykonanie zmiany nawierzchni chodników – zniszczonych płytek betonowych na kostkę brukową (łącznie 15 ulic)	<ul style="list-style-type: none"> z planowanych 15 ulic wykonano 9; wykonano zmiany nawierzchni chodników (1 Maja, Bema, Krótka, Nadbaryczna, Ostrowska, Poznańska, Wiosny Ludów, Zamkowa) – część zadania wstrzymano ze względu na budowę kanalizacji; dodatkowo wykonano chodniki z kostki brukowej w ciągu ul. L. Namysł i ul. F. Sójki w Odolanowie
	Wykonanie nawierzchni dróg gminnych na terenie wsi (łącznie 11 wsi)	<ul style="list-style-type: none"> wykonano nawierzchnię dróg gminnych we wszystkich zaplanowanych miejscowościach; <ul style="list-style-type: none"> 2002 r. – Garki – Ściegna, odc. 0,450 km; Świeca I, 	

WESTMOR CONSULTING

9

KIERUNEK ROZWOJU: ROZWÓJ TURYSTYKI I REKREACJI

Cel główny	Wzmacnianie i zrównoważony rozwój Gminy i Miasta Odolanów
CEL STRATEGICZNY:	ROZWÓJ TURYSTYKI WIEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEC BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO
CEL OPERACYJNY 1:	Rozwój i popularyzacja turystyki pieszej i rowerowej
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> budowa ciągów pieszo - rowerowych tworzenie i modernizacja szlaków turystycznych
CEL OPERACYJNY 2:	Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> promocja turystyki rekreacyjnej z wykorzystaniem lokalnej bazy sportowo – rekreacyjnej organizacja imprez sportowo - kulturalnych budowa i modernizacja obiektów i terenów pełniących funkcje sportowe, rekreacyjne i kulturalne budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy i Miasta wzbogacenie oferty rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej
CEL OPERACYJNY 3:	Wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego do rozwoju turystyki weekendowej i pobytowej
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> promocja i popularyzacja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego renowacja i modernizacja obiektów zabytkowych
CEL OPERACYJNY 4:	Tworzenie warunków do rozwoju infrastruktury turystycznej
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> rozwój bazy noclegowej rozwój bazy gastronomicznej

Charakterystyka kierunku rozwoju:

Zasoby środowiska naturalnego wskazują, że możliwe jest pobudzenie w kolejnych latach ruchu turystycznego na analizowanym obszarze. Na terenie Gminy istnieje wiele obszarów chronionych, cennych przyrodniczo oraz unikatowych w skali europejskiej. Występują tu

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działanie	Podsumowanie
			<p>0,750 km; Nabyszyce – Kuroch – 0,350 km,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 2003 r. – Garń Świeżna – 0,430 km; Boników – Bałamepek – 0,6 km, ➤ 2004 r. – Huta – Harych – 0,6 km; ul. Łąkowa w Tarchalch Wielkich – 0,324 km, ➤ 2006 r. – Raczyce ul. Nowa – 0,530 km; Świeca ul. Złotnicka – 0,475 km; Uciechów ul. Kościelna – 0,378 km; Garń droga przy kościele – 0,215 km, Boników ul. Południowa – 0,185 km; Uciechów ul. Boczna – 0,130 km; Tarchalch Wielkie ul. Strazacka – 0,310 km, ➤ 2007 r. p Raczyce, droga do terenów inwestycyjnych – 0,220 km, ul. Kotłowa – 0,113 km; Glińnica ul. Rzemieśnicza – 0,362 km, ➤ 2008 r. – droga we wsi Nadstawki – 0,835 km; Świeca I – 0,260 km, ➤ 2010 r. – Uciechów ul. Nowa – 0,17 km; Boników ul. Spacerowa – 0,559 km, ➤ 2011 r. – Uciechów ul. Nowa – 0,127 km; Tarchalch Małe - 0,415 km; <p>• wykonano nawierzchnie asfaltowe w miejscowościach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ 2002 r. – Huta – 1,354 km, ➤ 2005 r. – Wierzno ul. Szkolna – 0,465 km, ➤ 2009 r. – Huta – Dębica – 1,308 km, ➤ 2010 r. – Boników ul. Spacerowa – 0,559 km
	Aktywizacja budownictwa	Stworzenie planu rozwoju budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy i Miasta	<p>• w latach 2002 – 2010 nie powstał plan rozwoju budownictwa;</p>

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 – 2025

od właścicieli nieruchomości. Na terenach wiejskich ważne jest budowanie proekologicznych postaw mieszkańców. Należy ciągle ulepszać system zbierania odpadów, segregacji śmieci oraz ich utylizacji.

Infrastruktura drogową.

Część dróg wymaga przeprowadzenia remontu, budowy oraz modernizacji. Wskazana jest rozbudowa ciągów pieszo – rowerowych oraz wyznaczenie terenów pod budowę parkingów. Należy dokładniej przyjrzeć się możliwościom budowy obwodnicy, która odciążałaby ruch samochodowy w mieście i przyczyniła się do zmniejszenia nie tylko zanieczyszczenia powietrza, ale również do obniżenia poziomu hałasu komunikacyjnego. Ponadto mniejszy ruch samochodowy wpłynąłby na poprawę bezpieczeństwa drogowego poprzez spadek liczby wypadków drogowych.

Ekologia:

W zakresie szeroko rozumianych postaw proekologicznych należy prowadzić działania świadczące o społeczność lokalną (dzieci, młodzież i dorośli) o wpływach działalności człowieka na środowisko naturalne.

Odnawialne źródła energii:

Na terenie Gminy odnotowuje się wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Wzrost ten wynika z polityki państwa w zakresie poprawy efektywności energetycznej. Działania związane z wykorzystaniem OZE powodują zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza oraz oszczędności w zużyciu energii elektrycznej.

Infrastruktura zabezpieczająca przed powodzią:

Na terenie Gminy funkcję zabezpieczającą przed powodzią pełnią lokalne zbiorniki wodne, tzw. obiekty małej retencji wodnej, do których zaliczyć można stawy. Śródpolne oczka wodne oraz wyrobiska poeksploatacyjne wypełnione wodą. W celu uregulowania poziomu wód planuje się budowę dwóch zbiorników retencyjnych:

- Zbiornik Baby na Kurochu o powierzchni zalewu 150 ha i pojemności 2,6 mln m³,
 - Zbiornik Zawidze na Złotnicy (o powierzchni zalewu 90 ha i pojemności 1,6 mln m³,
- Ponadto planuje się budowę wału przeciwpowodziowego o długości 1,86 km, który odcinać będzie miasto od doliny rzeki Rów Główny.

	postępowania z odpadami komunalnymi
	<ul style="list-style-type: none"> budowa punktu gromadzenia odpadów problemowych i kompostowni odpadów zielonych w Raczycach propagowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów
CEL OPERACYJNY 6:	Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez budowę infrastruktury zabezpieczającej przed powodzią
	<ul style="list-style-type: none"> modernizacja mostów i kłacek na terenie Gminy remonty i udrożnienia cieków wodnych budowa zbiorników retencyjnych budowa wału przeciwpowodziowego
	ZADANIA:

Charakterystyka kierunku rozwoju:

Infrastruktura techniczna:

Wyznaczone w Strategii kierunki rozwoju Gminy i Miasta Odolanów są ze sobą ściśle powiązane – wdrażanie celów w ramach jednego z kierunków nie będzie skuteczne bez realizacji celów w ramach pozostałych kierunków rozwoju. Związek ten dotyczy także infrastruktury technicznej. Bez realizacji celów związanych z rozwojem infrastruktury technicznej niemożliwy będzie rozwój przedsiębiorczości. Uzbrajanie terenów pod inwestycje będzie sprzyjało powstawaniu nowych miejsc pracy oraz wspieraniu przedsiębiorczości na terenie Gminy, podobnie jak modernizacja i remont lokalnych dróg.

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, która zaopatruje w wodę wszystkie miejscowości na terenie Gminy i Miasta Odolanów. Należy jednak podkreślić, że część rur wodociagowych zawiera w sobie azbest szkodliwy dla zdrowia człowieka, w związku z czym konieczna będzie ich wymiana w najbliższym czasie. Znikomy stopień skanalizowania zarówno miasta, jak i obszarów wiejskich, wywiera negatywny wpływ na gospodarkę. Realizacja projektu „Uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenie Aglomeracji Odolanów” przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego, a przede wszystkim wpłynie na wzrost jakości życia mieszkańców. W miejscach, gdzie nie jest to możliwe, należy inwestować w oczyszczalnie przydomowe.

Gospodarka odpadami:

Zgodnie z nowelizacją ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach władze Gminy i Miasta Odolanów zobowiązane będą do wprowadzenia nowych przepisów, które dotyczą selektywnej zbiórki odpadów. Od lipca 2013 r. władze Gminy przejmą obowiązki odbioru, transportu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działanie	Podsumowanie
	wielorodzinnego (np. mieszkania na wynajem, TBS)		<ul style="list-style-type: none"> w 2011 r. opracowano plan rozwoju budownictwa mieszkaniowego
		Poszukiwanie możliwości finansowania inwestycji mieszkaniowych poza budżetem Gminy	<ul style="list-style-type: none"> w 2006 r. TBS z siedzibą w Ostrowie Wlkp. nabyło działki o pow. 0,3814 ha z przeznaczeniem nie budowę budynków socjalnych, jednak nie rozpoczęto budowy; brak inwestycji na tym terenie
	Rozwój rolnictwa i rolnictwa ekologicznego	Organizacja szkoleń mających na celu przekwalifikowanie oraz działanie w grupie	<ul style="list-style-type: none"> zadania dotyczące tego projektu zostały zrealizowane głównie za pomocą doradztwa rolniczego prowadzonego przez Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu – punkt miejsko – gminny w Odolanowie; Urząd Gminy i Miasta w Odolanowie nie uczestniczył bezpośrednio w realizacji niniejszych zadań; w Urzędzie Gminy i Miasta Odolanów brakuje informacji o efektach i skutkach prowadzonych działań przez WODR w Poznaniu, Punkt w Odolanowie
		Przedstawienie możliwości różnych form działania w grupie	
		Pomoc we wzmacnianiu pozycji rolnika na rynku produktów rolnych	
		Tworzenie gospodarstw ekologicznych w przypadkach dysponowania dużym zasobem pracy własnej	
Popularyzacja nowych technik w budownictwie inwentarskim z uwzględnieniem wymogów UE i parametrów zoohigienicznych			
Promowanie idei przedsiębiorczości w celu pozyskania dodatkowych źródeł dochodu z działalności pozarolniczej			
Wspieranie rozwoju agroturystyki	Stworzenie zintegrowanego systemu informacji o zasobach rekreacyjnych na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> nie stworzono takiego systemu 	

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Opis	Podsumowanie
Zalesienianie	System promocji gospodarczej i turystycznej	Wyznaczenie obszarów turystycznych zarówno pieszych, rowerowych, jak i konnych	<ul style="list-style-type: none"> powstał rowerowy szlak Dolina Baryczy, dodatkowo powstały szlaki rowerowy, dookoła powiatu ostrowskiego i szlak rowerowy Ostrow Mięko - Goniń, szlak konny i jeździecki
		Integracja informacji i ich dystrybucja poza granicami gminy, promowanie akcji promocyjnych	<ul style="list-style-type: none"> nie podjęto działań
Zalesienianie	Wzrost liczby mieszkańców	Opracowanie Studium gminny plan - Istniejące	<ul style="list-style-type: none"> nie realizowano
		Stworzenie założeń koncepcyjnie porządkujących do zalesieniania na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> Stanowisko Powiatowe w Ostrowie Mięko, prowadzi sprawę związane z zalesienianiem terenów, jednak od 2007 r. nie wpłynęły żadne wnioski o zalesienianie terenów GMI Okolnic
Zalesienianie	Wzrost liczby mieszkańców	Wzrost liczby mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> nie realizowano
		Wzrost liczby mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> na terenie Gminy znajdują się liczne tereny pod inwestycje skomunikałe własności komunalnej, jak i prywatnej sposadzono oferty inwestycyjne na gminie w miejscowościach: Tarceja Wielka, Głęboka, Raczycze, Goniń umieszczone w sieci gminnej pod inwestycje w Elektronicznej Bazie Danych Terenów Inwestycyjnych Właścicielstwa Miejskiego uczestniczą w Ogólnopolskim Konkursie „Goniń na medal” przeznaczono atrakcyjny z gonińskim inwestycyjnym do Starostwa Powiatowego w Ostrowie Wielkopolskim w 2008 r. powstała Strefa Ekonomiczna, jednak z powodu zmniejszenia udziału Strefy zlikwidowano w marcu

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 – 2026

tylko na popyt na usługi dla osób starszych, ale także na rynek pracy, szkolnictwo i kondycję finansową Gminy.

KIERUNEK ROZWOJU: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I DROGOWEJ ORAZ OCHRONA ŚRODOWISKA

Cel główny	Ważności i zrównoważony rozwój Gminy i Miasta Odolanów
CEL STRATEGICZNY:	ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I DROGOWEJ ORAZ MAKSYMALIZACJA WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII
CEL OPERACYJNY 1:	Zmniejszenie zanieczyszczenia gleby oraz poprawa stanu czystości wód poprzez rozbudowę sieci wodno – kanalizacyjnej
ZADANIA:	• budowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie miasta oraz na obszarach wiejskich
	• wymiana rur szbestosowych w sieci wodociągowej
	• rozbudowa oczyszczalni ścieków w Raczycach
	• modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody
CEL OPERACYJNY 2:	Poprawa infrastruktury drogowej i towarzyszącej w celu zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego
ZADANIA:	• rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego
	• budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych, parkingów i chodników
CEL OPERACYJNY 3:	Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza
ZADANIA:	• prowadzenie działań termomodernizacyjnych
	• modernizacja istniejących źródeł ciepła
	• aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe
CEL OPERACYJNY 4:	Tworzenie warunków do utrzymania porządku i czystości w Gminie
	ZADANIA:

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działanie	Podsumowanie
			2010 r.
		Opracowanie systemu zwolnień podatkowych dla inwestorów	<ul style="list-style-type: none"> zwolnienia z podatku od nieruchomości dla podmiotów, które po raz pierwszy rozpoczęły działalność gospodarczą; zwolnienia od podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą; zwolnienia z podatku od nieruchomości z tytułu nowych inwestycji i utworzenia nowych miejsc pracy; uchwała w sprawie pomocy de minimis na nowe inwestycje i zatrudnienie dla przedsiębiorców inwestujących na terenie Gminy i Miasta Odolanów; zwolnienia od nowo wybudowanych budynków mieszkalnych; zwolnienia z podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych (wykonanie i odnowienie elewacji zewnętrznej)
		Opracowanie programu promocji gminy	nie opracowano takiego programu
		Utrzymanie i rozwój strony www	
		Ustawienie tablic informacyjnych	ustawiono drewniane tablice, natomiast od 2011 r. następuje wymiana tablic na aluminiowe i przeszkłone
Rozwój usług dla mieszkańców	Dokończenie realizowanych inwestycji oświatowych	Dalsza modernizacja i rozwój bazy oświatowej	<ul style="list-style-type: none"> w 2002 r. oddano Gimnazjum w Odolanowie; w latach 2002 – 2010 rozpoczęto budowę sali gimnastycznej w Wierzbnie, jednak z powodu przeznaczenia niewielkich środków inwestycja nie została ukończona; w 2007 r. rozpoczęto budowę sali przy przedszkolu, a w 2011 r. przeprojektowano salę i inwestycja została

i wprowadzenie zmian polegających na ograniczeniu liczby klas przy jednoczesnym zwiększeniu liczby uczniów w poszczególnych oddziałach.

Rosnący poziom bezrobocia oraz niski poziom wykształcenia rzutują na potencjał rozwojowy Gminy. Zapewnienie minimum średniego wykształcenia wszystkim dzieciom jest warunkiem uwolnienia Gminy i polepszenia jej szans na rozwój. Musi to iść w parze ze stworzeniem korzystnych warunków dla dobrej kadry pedagogicznej w Gminie pod względem warunków pracy i zamieszkania.

Szkoły na terenie Gminy pełnią nie tylko funkcje oświatowe – kulturalne, ale również sportowe. Sukcesywnie rozbudowywane zaplecze sportowo-rekreacyjnego wpływa pozytywnie na postawy wśród dzieci i młodzieży. Gmina promuje aktywny styl życia poprzez wspieranie oddolnych inicjatyw, wyłanianie sportowych talentów, organizowanie imprez o charakterze sportowym, a także zapewnienie odpowiedniej kadry sportowej w szkołach.

Placówki oświatowe wymagają stałego doposażenia w sprzęt dydaktyczny, jak i urządzeń sportowe. Koncepcja budowy Orlików oraz modernizacja bazy sportowej również przyczyniają się do zwiększenia aktywności wśród lokalnej społeczności. Możliwość organizowania imprez sportowych na terenie Gminy wpływa pozytywnie na wizerunek Gminy i Miasta Odolanów.

Stwarzanie warunków do uprawiania sportu i rekreacji wpływa na kształtowanie się właściwych nawyków związanych z dbałością o własne zdrowie oraz kondycje fizyczną.

Placówki wychowania przedszkolnego nie są przepełnione, co pozytywnie wpływa na komfort i jakość świadczonych usług.

Baza opieki medycznej na terenie Gminy jest niezadawalająca ze względu na ubogą ofertę usług medycznych, a także utrudniony dostęp do powszechnych usług medycznych. Część specjalistów oferuje jedynie prywatne usługi, co wiąże się z wysokimi kosztami wizyt. Mieszkańcy korzystają z usług medycznych głównie w Ostrowie Wielkopolskim.

Ponadto, wiele obiektów użyteczności publicznej nie jest dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Realizacja opracowanego przez władze Gminy Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniovym Zasoem Gminy i Miasta Odolanów pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych części społeczności lokalnej w zakresie dostępności lokali: socjalnych i komunalnych.

Prognozuje się, że liczba ludności na terenie Gminy i Miasta Odolanów w przyszłości nieznacznie wzrośnie. Spadek liczby ludności w mieście będzie rekompensowany wzrostem liczby ludności na terenach wiejskich. Natomiast niepokojącym zjawiskiem jest spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym na rzecz liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Tendencje związane z wydłużeniem wieku życia oraz ze wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wpływają na wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne i medyczne. Zmiany demograficzne wpłyną nie

CA strategiczny	CA operacyjny	Działania	Podsumowanie
			ufundowane w 2012; zadania
	Organizacja i wyposażenie placówek opieki społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Doszacowanie zasobów komputerowych do szkół nie dysponujących pracowniami komputerowymi • Modernizacja i poszerzenie zasobów komputerowych szkół 	<ul style="list-style-type: none"> • ciągła realizacja zadania; ponowna sprzeżenie komputerowy wynika uwolnienia z na 5 lat
	Proces dydaktyczny - wyposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach	<ul style="list-style-type: none"> • Zakup nowoczesnego wyposażenia dydaktycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • niewiele środków zostało przeznaczonych na wyposażenie pracowni przedmiotowych w szkołach
	Organizacja zajęć pozalekcyjnych	Differencjowanie zajęć pozalekcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • ciągła realizacja zadania
		Promocja działalności kółek i klubów	<ul style="list-style-type: none"> • ciągła realizacja zadania
		Organizacja imprez masowych	<ul style="list-style-type: none"> • ciągła realizacja zadania
		Prowadzenie współpracy zaganarkowej w zakresie wymiaru dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> • ciągła realizacja zadania
	Profilaktyka zdrowotna i edukacyjna dla dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie programów edukacyjnych i profilaktycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • w latach 2012 - 2010 nie prowadzono programów profilaktyki • w 2011 r. ogłoszono uchwałę Nr XXV/102/11 Rady Gminy i Miasta Odolanów z dnia 29 grudnia 2011 r. Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia na lata 2012 - 2014 • tworzenia organizacja profilaktyki zdrowotnej dla dzieci

WESTMOR CONSULTING

14

STRATEGIA ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 - 2025

	<ul style="list-style-type: none"> • powstanie gabinetów specjalistycznych • wzrost bazy lokalowej przeznaczonej na usługi medyczne 	
CEL OPERACYJNY 5:	Spadek bezrobocia	
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie oferty z nowymi kierunkami kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych • wzrost liczby nowych miejsc pracy w przemyśle i usługach • przekwalifikowanie zawodowe osób bezrobotnych • zwiększenie rangi prac społecznych 	
	CEL OPERACYJNY 6:	Rozwój usług społecznych
	ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój specjalistycznych placówek pomocy społecznej świadczących różnorodne usługi socjalne wynikające z potrzeb społeczności lokalnej • wolontariat • wzrost form aktywności

Charakterystyka kierunku rozwoju:

Kluczowe zadanie stawiane przed Gminą i Miastem Odolanów dotyczy kształcenia młodych ludzi oraz zapewniania całej społeczności lokalnej miejsc pracy. Inwestowanie w ludzki kapitał pozwoli zapewnić odpowiedni poziom wykształcenia, dlatego wskazane jest propagowanie kształcenia ponadgimnazjalnego, w tym technikum oraz tworzenie szkół dla dorosłych. Wskazane jest również kształcenie zawodowe i aktywizowanie w tym zakresie pracodawców. Profil szkół oraz oferta edukacyjna powinna być dostosowana do obecnej sytuacji na rynku. Założenia dotyczące przeobrażeń w gospodarce pociągają za sobą zweryfikowanie kierunków kształcenia w szkołach tak, aby młodzież rozpoczynająca dorosłe życie mogła odnaleźć się na wymagającym i zmiennym rynku pracy. Mieszkańcy Gminy powinni zdobywać dodatkowe kwalifikacje w zakresie prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Obecnie na terenie Gminy i Miasta Odolanów działa wystarczająca liczba szkół. Uwzględniając tendencje związane ze spadkiem liczby narodzin i starzeniem się społeczeństwa, władze Gminy i Miasta Odolanów podjęły działania w celu reorganizacji części placówek oświatowych. Działania te pozwalają w dużej mierze na ograniczenie kosztów związanych z utrzymaniem placówek. Jednak w przyszłości konieczne będzie dokładniejsze przyjrzenie się sytuacji szkolnictwa

Szansą dla Gminy i Miasta Odolanów może być rozpoczęcie eksploatacji udokumentowanych złóż miedzi i srebra w obszarze prognostycznym Sulmierzyc.

KIERUNEK ROZWOJU: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I MIESZKALNICTWA

Cel główny	Wszechstronny i zrównoważony rozwój Gminy i Miasta Odolanów
CEL STRATEGICZNY:	ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH I MIESZKALNICTWA
CEL OPERACYJNY 1:	Tworzenie warunków do rozwoju kapitału ludzkiego
ZADANIA:	• doposażanie szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny
	• zwiększenie oferty szkolnictwa ponadgimnazjalnego
	• osiągnięcie wysokiej zdawalności egzaminów zewnętrznych przez uczniów
	• stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i wykluczonych
	• prowadzenie doradztwa zawodowego
CEL OPERACYJNY 2:	Zwiększenie atrakcyjności Gminy jako miejsca do zamieszkania
ZADANIA:	• podnoszenie standardów terenów rekreacyjnych
	• uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
	• uzbrojenie terenów pod budownictwo wielorodzinne
	• rozszerzenie usług spędzania wolnego czasu
	• modernizacja budynków świetlic i miejsc spotkań dla mieszkańców
CEL OPERACYJNY 3:	Zwiększenie dostępności mieszkań dla najuboższych
ZADANIA:	• rozpoczęcie budowy lokali chronionych w Gminie
	• zapewnienie lokali socjalnych osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej
CEL OPERACYJNY 4:	Zwiększenie dostępności usług medycznych
ZADANIA:	• podniesienie konkurencyjności usług medycznych

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Działanie	Podsumowanie
	Program bezpieczeństwa gmina i miasto	Prowadzenie profilaktyki stomatologicznej Prowadzenie programów edukacyjnych w szkołach Organizacja kampanii informacyjnych dot. bezpieczeństwa	i młodzieży: „Nie Nowotworom u dzieci”, szczepienia profilaktyczne dzieciom w wieku 13 lat przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV, badanie słuchu u dzieci 3-letnich Gmina w latach 2002 – 2010 nie prowadziła systematyczne profilaktyki zdrowotnej w placówkach oświatowych
		Pomoc w doposażeniu Policji	• w 2002 r. przekazano dotację dla powiatu ostrowskiego z przeznaczeniem na zakup samochodu dla komisariatu w Odolanowie
			• systematyczne prowadzenie programów edukacyjnych m.in. na temat bezpieczeństwa na drodze, w szkole, w internecie, itp.

Zródło: Urząd Gminy i Miasta Odolanów

Zapisy strategii w ostatnim 10-leciu zostały w znacznej mierze zrealizowane. Podjęto szereg działań związanych z poprawą stanu infrastruktury drogowej oraz technicznej. Niestety, niektóre kluczowe zadania wskazane w strategii nie zostały podjęte. Jednym z takich zadań była budowa obwodnicy miasta Odolanów. Realizacja zadania zakończyła się jedynie na wyznaczeniu trasy obwodnicy (droga wojewódzka Krotoszyn – Kaczory – Tarchały Małe do drogi wojewódzkiej w kierunku Ostrowa Wlkp.).

Kolejnym zadaniem wskazanym w strategii i wpływającym na wzrost atrakcyjności Gminy i Miasta Odolanów jest budowa kanalizacji.

Ważne jest również, by podejmowano działania promujące niepowtarzalne walory Gminy. W ostatnich latach nie podjęto w tym kierunku działań. Dopiero w 2011 r. rozpoczęto promocję Gminy i Miasta Odolanów, m. in. poprzez ustawienie na wjeździe do miasta „witaczy” oraz usprawnienie strony internetowej Gminy. Ponadto, część realizowanych przez Gminę zadań w ogóle nie znalazła odzwierciedlenia w celach wyznaczonych w strategii rozwoju, która przez cały okres obowiązywania nie była aktualizowana oraz nie prowadzono monitoringu realizacji zapisów strategii.

Część rozpoczętych zadań została w całości zrealizowana. Jednak wydaje się, że niektóre zadania z poprzedniej strategii winny być realizowane ciągle. Należy zwrócić szczególną uwagę na podejmowanie działań mających na celu wzrost jakości życia społeczności lokalnej między innymi poprzez ciągły rozwój usług dla mieszkańców, nie tylko w zakresie szkolnictwa, ale także w zakresie uatrakcyjniania usług spędzania wolnego czasu.

Należy zauważyć, że rok 2011 był okresem planowania strategicznego Gminy i Miasta Odolanów, w którym opracowano i przyjęto wiele dokumentów wpływających na rozwój gminy i miasta w przyszłości. Wśród tych dokumentów znalazły się m. in: Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy i Miasta Odolanów oraz Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia.

- dążenie do pełnego uzbrojenia terenów inwestycyjnych;
- stwarzanie odpowiedniego zaplecza edukacyjnego dla dzieci i młodzieży;
- racjonalne gospodarowanie przestrzenią wynikające z obecnego zainwestowania terenów, praw własności, walorów ekonomicznych, ochrony dziedzictwa kulturowego i ochrony środowiska.

Pomimo w/w działań ciągle brakuje miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także uciążliwy jest dla części przedsiębiorców, jak i większości mieszkańców niekorzystny układ komunikacyjny w mieście. Wielokrotnie wskazywano potrzebę budowy obwodnicy, która odciążałaby ruch samochodowy w centrum Miasta.

Opracowanie oferty inwestycyjnej przyczyniłoby się do zwiększenia przejrzystości działań władz Gminy i Miasta Odolanów związanych z przyciągnięciem inwestorów. Należałoby określić wielkość terenów inwestycyjnych należących do Gminy, jak i osób prywatnych przeznaczonych pod aktywizację gospodarczą.

Ponadto, potencjalni inwestorzy mogą liczyć na nieograniczone dostawy gazu, który należy do jednych z najbardziej ekologicznych i ekonomicznych paliw na świecie.

Prawidłowo przygotowana oferta inwestycyjna, jak również pełne uzbrojenie w infrastrukturę techniczną, może przyczynić się do przyciągnięcia inwestorów. Powyższe działania może wzmocnić pełne zaangażowanie Gminy w proces negocjacji z inwestorami, maksymalne skracanie czasu zakatwania spraw formalno - prawnych, a także opracowanie informatora skierowanego do inwestorów. Informator powinien zawierać między innymi schemat działań przeznaczonych na sprzedaż wraz z ich podstawowymi informacjami, przykładowy harmonogram czynności od momentu podjęcia decyzji o realizacji inwestycji do wydania pozwolenia na budowę oraz przydatne adresy.

Niewątpliwie mocną stroną jest istnienie na terenie Gminy Zakładu Fizyk Niskich Temperatur w Odolanowie. Współpraca Zakładu z zakładem przemysłowym PGNiG S.A. w Odolanowie (KRIO) powoduje dostęp do najnowszych osiągnięć nauki z zakresu skraplania helu, który należy do najzimniejszych cieczy kriogenicznych na Ziemi. Zakład ten, jako jedyny w Europie, skrapla hel na skalę przemysłową. Organizowane corocznie przez pracowników Zakładu warsztaty badawczo - naukowe „Lato z Helem”, pozwalają na zdobycie wiedzy na temat wykorzystania tego pierwiastka w różnych dziedzinach. Kolejnym atutem jest dobrze rozwinięta współpraca między instytucjami naukowymi a przedsiębiorstwami w zakresie wykorzystania gazu ziemnego i helu.

	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój internetowej strony dla przedsiębiorców na stronie Gminy i Miasta Odolanów
	<ul style="list-style-type: none"> Promocja terenów przeznaczonych pod inwestycje
	<ul style="list-style-type: none"> Uzbrojenie drogowe i techniczne terenów przeznaczonych pod inwestycje
CEL OPERACYJNY 2:	Udzielanie przedsiębiorcom wsparcia w ich działalności
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> Skracanie czasu załatwiania spraw formalno – prawnych związanych z działalnością gospodarczą
	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie systemu zachęt dla rozwoju przedsiębiorczości
	<ul style="list-style-type: none"> Doskonalenie systemów informacji oraz promocji dla przedsiębiorstw
	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie zadaniowego zespołu dla obsługi inwestora

Charakterystyka kierunku rozwoju:

Priorytetowym kierunkiem, z punktu widzenia rozwoju Gminy i Miasta Odolanów, jest ciągłe wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych w ostatnich latach świadczy o budowaniu pozytywnego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości. Władze Gminy i Miasta Odolanów, aby jeszcze efektywniej mogły wspierać sektor małych i średnich przedsiębiorstw i wpływać na tworzenie nowych przedsiębiorstw na jej terenie opracowały system zachęt i ulg, który ma na celu przyciągnięcie potencjalnych inwestorów. Samorząd Gminy i Miasta Odolanów może powołać również zespół wzajemnie uzupełniających się instytucji, którego celem stałoby się wspieranie przedsiębiorstw w początkowym okresie ich działalności między innymi poprzez outsourcing wspólnych usług. Takie działania mogą wpłynąć na stworzenie przyjaznego klimatu dla podejmowania działalności gospodarczej, nie tylko przez zewnętrzne podmioty, ale i samych mieszkańców. Prowadzenie polityki progospodarczej wpłynęłoby na wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców. Również szereg inwestycji opartych na zewnętrznym kapitale spowodowałyby spadek bezrobocia, a co za tym idzie wpłynęłyby na wzrost jakości życia lokalnej społeczności. Obecnie główne działania władz samorządowych w zakresie wspierania przedsiębiorczości koncentrują się na rozbudowie infrastruktury technicznej i drogowej, co jest wynikiem dostępności środków zewnętrznych na finansowanie działań samorządowych. Do zadań tych należą:

- poprawa infrastruktury drogowej i technicznej na terenie Gminy i Miasta Odolanów;

3. Ocena pozycji strategicznej Gminy i Miasta Odolanów

Analizę pozycji strategicznej Gminy i Miasta Odolanów dokonano w oparciu o porównanie Gminy z wybranymi gminami, które podobne są do siebie pod względem powierzchni, liczby ludności czy zbliżonych uwarunkowaniach. Jako punkty odniesienia wybrano następujące gminy: Nowe Skalmierzyce, Raszków, Koźmin Wielkopolski, Twardogóra, Zduny, Sulmierzyce.

3.1. Demografia**LUDNOŚĆ**

Analiza danych zawartych w tabeli 2 wskazuje, że na przestrzeni ostatnich kilku lat (tj. 2007-2011) liczba ludności zamieszkującej Gminę i Miasto Odolanów wzrosła o 2,67%. Liczba kobiet i mężczyzn utrzymywała się na zbliżonym poziomie, z niewielką przewagą liczby kobiet. W badanym okresie przyrost naturalny był dodatni.

Tabela 2. Wielkość populacji i zmiany w czasie

Przebieganie	2007	2008	2009	2010	2011	
Liczba w tysiącach mieszkańców (tj. w tys.)						
Ogółem	osoba	13 903	13 935	14 005	14 240	14 274
Mężczyźni	osoba	6 940	6 958	6 995	7 119	7 122
Kobiety	osoba	6 963	6 977	7 010	7 121	7 152
Miasto	osoba	4 981	4 997	5 019	5 100	5 098
Mężczyźni	osoba	2 456	2 456	2 474	2 530	2 528
Kobiety	osoba	2 525	2 541	2 545	2 570	2 570
Gmina	osoba	8 922	8 938	8 986	9 140	9 176
Mężczyźni	osoba	4 484	4 502	4 521	4 589	4 594
Kobiety	osoba	4 438	4 436	4 465	4 551	4 582
Ruch naturalny						
Urodzenia żywe						
Ogółem	osoba	160	159	151	170	168
Mężczyźni	osoba	94	80	79	83	77
Kobiety	osoba	66	79	72	87	91
Zgony ogółem						
Ogółem	osoba	118	115	139	139	123
Mężczyźni	osoba	70	66	66	80	64
Kobiety	osoba	48	49	73	59	59
Przyrost naturalny						

Ogółem	osoba	42	44	12	31	45
Mężczyźni	osoba	24	14	13	3	13
Kobiety	osoba	18	30	-1	28	32

Źródło: Dane GUS

Liczba ludności na terenie miasta w latach 2007 – 2011 wzrosła o ok. 2,4%, natomiast na obszarach wiejskich wzrost ten kształtował się na poziomie 2,9%. Oznacza to, że tereny wiejskie Gminy Odolanów cieszą się dużą atrakcyjnością wśród mieszkańców oraz osób poszukujących tereny pod zabudowę mieszkaniową.

Tabela 3. Zmiana liczby ludności w latach 2007 - 2011 na przykładzie wybranych gmin

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Zmiana 2011/2007	Dynamika 2011/2007 (%)
Odolanów	13 903	13 935	14 005	14 240	14 274	371	102,67
Nowe Skalmierzyce	15148	15151	15198	15208	15172	24	100,16
Raszków	11375	11420	11528	11696	11786	411	103,61
Koźmin Wielkopolski	13808	13758	13770	13683	13611	-197	98,57
Twardogóra	12948	12935	12882	13020	13032	84	100,65
Zduny	6995	6952	7095	7269	7322	327	104,67
Sulmierzyce	2801	2813	2829	2879	2876	75	102,68

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tendencje związane ze zmianą liczby ludności w wybranych gminach wskazują, że w większości gmin w badanych latach nastąpił wzrost liczby ludności. W przypadku Gminy Odolanów wzrost ten kształtował się na poziomie 2,67% i był jednym z wyższych wśród badanej grupy porównawczej.

MIGRACJE

Dane zawarte w tabeli 4 wskazują, że saldo migracji w całym okresie analizy ulegało wahaniom. W latach 2009 - 2011 odnotowano dodatnią wartość tego wskaźnika, co świadczy o przewadze ludności napływającej na teren Gminy w stosunku do ludności ją opuszczającej. W pozostałych latach wystąpiło ujemne saldo migracji. Jedną z przyczyn takiego stanu może być migracja ludności w celu poszukiwania miejsc pracy. Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli największy odsetek ludności migruje na wieś, co prezentuje również wykres 1.

i Miasta Odolanów. Cele strategiczne zostały opracowane zgodnie z zasadami polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Zatem są to cele ambitne, precyzyjne, realne i mierzalne.

Główny cel rozwoju Gminy i Miasta Odolanów w latach 2012-2025 sprecyzowano następująco:

Wzajemnie zbalansowany rozwój Gminy i Miasta Odolanów

Realizację celu głównego umożliwią cele strategiczne, sprecyzowane w ramach wyodrębnionych czterech kierunków rozwoju Gminy i Miasta Odolanów.

Kierunki rozwoju:

- I. Rozwój gospodarczy
- II. Rozwój infrastruktury społecznej i mieszkalnictwa
- III. Rozwój infrastruktury technicznej i drogowej oraz ochrona środowiska
- IV. Rozwój turystyki i rekreacji

Kierunki rozwoju Gminy i Miasta Odolanów wynikają bezpośrednio z analizy potencjału Gminy i Miasta, określonego na bazie przeprowadzonej analizy SWOT.

Należy jednak podkreślić, że sformułowane w dokumencie cele strategiczne i operacyjne nie stanowią zamkniętego katalogu działań Gminy i Miasta Odolanów.

W celu realizacji wyznaczonej misji i wizji Gminy i Miasta Odolanów wyznaczono 4 cele strategiczne i przyporządkowano im 17 celów operacyjnych, które zostały przedstawione w poniższych tabelach.

KIERUNEK ROZWOJU: ROZWÓJ GOSPODARCZY

Cel główny	Wzajemnie zbalansowany rozwój Gminy i Miasta Odolanów
CEL STRATEGICZNY:	GMINA ATRAKCYJNYM MIEJSCEM DO INWESTOWANIA
CEL OPERACYJNY 1:	Stworzenie atrakcyjnej oferty inwestowania
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie terenów pod inwestycje i uwzględnianie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

5. Misja i wizja rozwoju Gminy i Miasta Odolanów

5.1. Misja rozwoju Gminy i Miasta Odolanów

Ustawa o samorządzie gminnym stanowi, że do zakresu działania Gminy i Miasta Odolanów należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, a zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do jej podstawowych zadań. Przepisy te mają duży wpływ na sformułowanie misji Gminy i Miasta Odolanów, albowiem zaspokajanie potrzeb wspólnoty jest tym, do czego gmina została powołana.

Uwzględniając powyższe określono następującą misję:

Gmina i Miasto Odolanów
efektywnie zaspokaja potrzeby mieszkańców w oparciu
o zasady zrównoważonego rozwoju

5.2. Wizja rozwoju Gminy i Miasta Odolanów

W Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015, zapisano iż: „*planując działania prorozwojowe na najbliższe lata musimy wiedzieć, jaką Polskę, naszą Ojczyznę, chciałobyśmy widzieć i w jakiej żyć w 2015 roku*”. Z powodzeniem stwierdzenie to możemy odnieść do gminy, gdyż wyobrażenie jej zasobów, potencjału i kondycji gminy w przyszłości, stanowi podstawę planowania działań prorozwojowych. Wizja rozwoju Gminy i Miasta Odolanów musi ponadto być wyzwaniem oraz nadawać sens wszelkim działaniom podejmowanym zarówno przez władze, jak i poszczególnych mieszkańców gminy.

Gmina i Miasto Odolanów
nowoczesny obszar zapewniający mieszkańcom wysoką jakość życia
w oparciu o dynamiczny rozwój przedsiębiorczości i bogactwo surowców
naturalnych, dbający o naturę i kreujący poczucie przynależności
do lokalnej wspólnoty

6. Cele rozwoju Gminy i Miasta Odolanów w latach 2012 - 2025

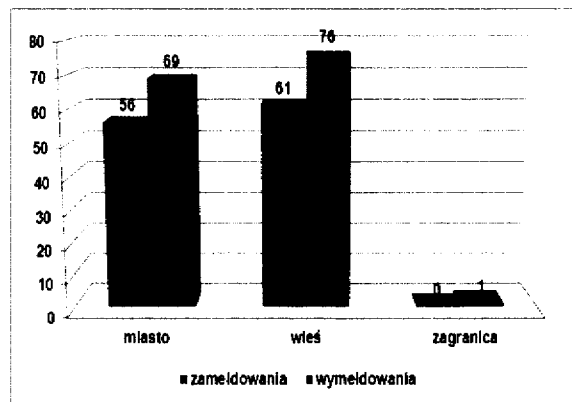
Przeprowadzona diagnoza otoczenia strategicznego gminy i jej potencjału oraz analiza SWOT pozwoliły na ustalenie celów strategicznych zmierzających do realizacji wizji Gminy

Tabela 4. Migracje ludności na terenie gminy w latach 2007 – 2011

Wyszczególnienie	J.m.	2007	2008	2009	2010	2011
zameldowania ogółem						
Ogółem	osoba	158	111	146	140	127
Miasto	osoba	69	45	55	30	52
Gmina	osoba	89	66	91	110	75
zameldowania z miast						
Ogółem	osoba	81	48	79	74	58
Miasto	osoba	26	10	28	9	23
Gmina	osoba	53	38	51	65	35
zameldowania ze wsi						
Ogółem	osoba	75	61	58	62	69
Miasto	osoba	40	33	21	20	29
Gmina	osoba	35	28	37	42	40
zameldowania z zagranicy						
Ogółem	osoba	2	2	9	4	0
Miasto	osoba	1	2	6	1	0
Gmina	osoba	1	0	3	3	0
wymeldowania ogółem						
Ogółem	osoba	165	125	112	127	138
Miasto	osoba	77	38	59	63	65
Gmina	osoba	88	87	53	64	73
wymeldowania do miast						
Ogółem	osoba	89	76	52	56	61
Miasto	osoba	38	20	21	26	21
Gmina	osoba	51	56	31	30	40
wymeldowania na wies						
Ogółem	osoba	69	48	60	71	76
Miasto	osoba	36	18	38	37	43
Gmina	osoba	-	-	18	21	24
wymeldowania za granicę						
Ogółem	osoba	7	1	0	0	1
Miasto	osoba	3	0	0	0	1
Gmina	osoba	4	1	0	0	0
saldo migracji						
Ogółem	osoba	-7	-14	34	13	-11
Miasto	osoba	-8	7	-4	-33	-13
Gmina	osoba	1	-21	38	46	2

Źródło: Dane GUS

Wykres 1. Kierunek migracji ludności w 2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 5. Saldo migracji w latach 2007 - 2011

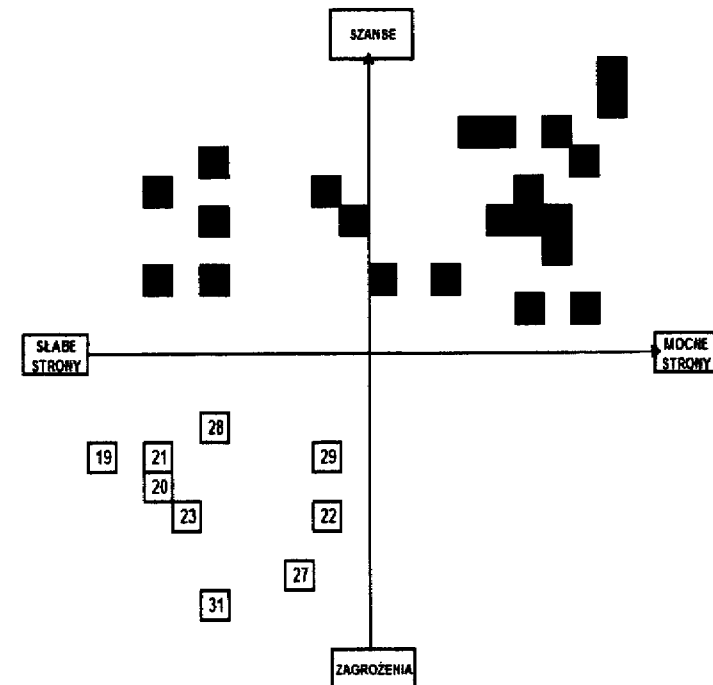
Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Zmiana 2007/2011
Odolanów	-7	-14	34	13	-11	15
Nowe Skalmierzyce	-45	-37	22	-23	-28	-111
Raszków	18	-17	26	51	52	130
Koźmin Wielkopolski	-15	-43	-72	-48	-99	-277
Twardogóra	-5	-6	-9	-8	-31	-59
Zduny	23	44	47	17	49	180
Sulmierzyce	6	4	1	8	-14	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównując wybrane gminy należy zauważyć, że jedynie w Gminie Zduny w całym okresie analizy saldo migracji było dodatnie. W przypadku pozostałych gmin, saldo migracji uległo wahaniom, przy czym w większości przypadkach było ujemne. W latach 2007 – 2011 w związku z ruchem między zameldowaniami a wymeldowaniami na terenie Gminy Odolanów przybyło 15 mieszkańców.

STRUKTURA WIEKU

W latach 2007 - 2011 na terenie Gminy Odolanów obserwowany był sukcesywny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn, który w ostatnim roku analizy wyniósł 26,7% w stosunku do roku bazowego. Jednocześnie

Przeprowadzona analiza wskazuje, że w otoczeniu Gminy i Miasta Odolanów niewiele istotniejsze są zagrożenia, zaś w jej potencjale większą rolę odgrywają mocne strony. Uwzględniając powyższe nie można jednoznacznie wskazać dominującego charakteru strategii rozwoju adekwatnego dla pozycji strategicznej Gminy i Miasta Odolanów. W związku z przeprowadzoną analizą, strategia rozwoju Gminy i Miasta Odolanów będzie miała charakter mieszany. Gmina i Miasto Odolanów może zastosować w swoim dalszym rozwoju w określonych obszarach działania zarówno strategię konserwatywną, jak i konkurencyjną, a także elementy strategii ofensywnej (agresywnej).

Sporządzona w ten sposób analiza pokazuje wzajemne relacje między czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, informując które z nich wzmacniają się wzajemnie, a które osłabiają. Analiza SWOT pozwala wyciągnąć wnioski i zaplanować konkretne działania, dostosowując je do zmian zachodzących w otoczeniu.

- zasób mieszkaniowy (25),
- miejsca spędzania wolnego czasu dla młodzieży (26),

- promocja Gminy i Miasta Odolanów (30),

Analiza w ujęciu graficznym (układ współrzędnych) prezentuje pozycję poszczególnych czynników na osi rzędnych (silna / słaba strona danego czynnika) w odniesieniu do osi odciętych, która wskazuje czy dany czynnik generuje szanse czy mocne strony w przyszłości.

Wyciągnięcie wniosków z przeprowadzonej strategicznej analizy SWOT pozwoli na wyznaczenia kierunków rozwoju analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. Kierunki te są związane z czterema wariantami strategicznymi (poszczególne ćwiartki układu współrzędnych):

- **strategia ofensywna** (szanse – mocne strony) to maksymalne wykorzystanie mocnych stron wewnątrz gmin (jej potencjały) w odniesieniu do zewnętrznych szans, jakie stwarza otoczenie rynkowe i poza rynkowe, a więc tzw. otoczenie bliższe i dalsze;
- **strategia konkurencyjna** (szanse – słabe strony) polega na maksymalnym wykorzystaniu okazji, jakie stwarza otoczenie w celu zredukowania słabych stron gminy;
- **strategia konserwatywna** (zagrożenia – mocne strony) to maksymalne wykorzystanie mocnych stron gminy przy zmniejszaniu znaczenia zagrożeń z zewnątrz;
- **strategia defensywna** (zagrożenia – słabe strony) polega na przeciwstawianiu się zagrożeniom zewnętrznym w stosunku do regionu.

wzrastała liczba osób w wieku produkcyjnym (12,7% wzrost w stosunku do roku bazowego). W przypadku osób w wieku poprodukcyjnym zanotowano wzrost rzędu 10,8%.

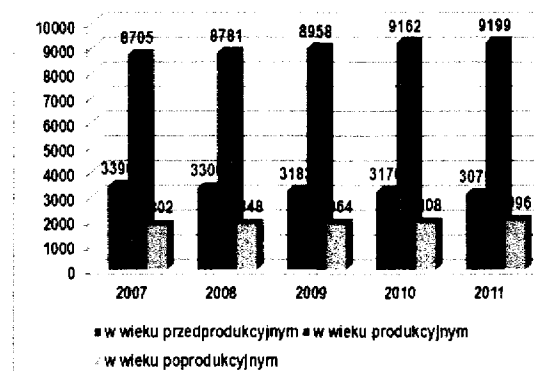
Tabela 6. Ekonomiczne grupy wiekowe na terenie Miasta i Gminy Odolanów w latach 2007 - 2011

w wieku przedprodukcyjnym						
Ogółem	osoba	3 366	3 306	3 183	3 170	3079
Mężczyźni	osoba	1 747	1 695	1 635	1 642	1577
Kobiety	osoba	1 649	1 611	1 548	1 528	1502
w wieku produkcyjnym						
Ogółem	osoba	8 705	8 781	8 958	9162	9199
Mężczyźni	osoba	4 597	4 669	4 767	4888	4924
Kobiety	osoba	4 108	4 112	4 191	4274	4275
w wieku poprodukcyjnym						
Ogółem	osoba	1 802	1 648	1 864	1 908	1996
Mężczyźni	osoba	596	594	593	589	621
Kobiety	osoba	1 206	1 254	1 271	1 319	1375

Źródło: Dane GUS

Analiza danych w tabeli 6 wskazuje na znaczący spadek populacji w wieku przedprodukcyjnym (spadek o ok. 9,4%), przy znacznie wolniejszym wzroście populacji w wieku produkcyjnym (ok. 5,7%) i znaczącym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (ok. 10,8%).

Wykres 2. Ekonomiczne grupy wiekowe na terenie Miasta i Gminy Odolanów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 7. Wybrane wskaźniki demograficzne - 2011 r.

Gmina	przyrost naturalny na 1000 ludności	liczba małżeństw na 1000 mieszk.	urodzenia żywe na 1000 mieszkańców	udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
				przed-produkcyjnym	produkcyjnym	poprodukcyjnym
Odolanów	3,2	6,7	11,8	21,6	64,4	14,0
Nowe Skalmierzyce	-0,5	6,0	9,9	20,2	64,9	14,9
Raszków	3,2	5,0	12,1	22,5	63,2	14,3
Koźmin Wielkopolski	2,0	4,8	11,7	20,6	62,7	16,7
Twardogóra	3,3	5,0	10,5	19,2	66,2	14,6
Zduny	0,5	6,3	12,2	20,4	65,2	14,4
Sulmierzyce	3,8	4,9	9,7	22,6	64,6	12,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów w analizowanym okresie zmniejszył się odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym na rzecz ludności w wieku poprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. W przyszłości taka sytuacja spowoduje wzrost wydatków na opiekę zdrowotną, a osoby starsze zaczną korzystać z usług społecznych. Zadaniem Gminy będzie zaspokojenie potrzeb opisywanej grupy mieszkańców poprzez zwiększenie środków przeznaczonych m.in. na pomoc społeczną.

Należy podkreślić, że mniejsza liczba urodzeń wpływa negatywnie na system emerytalny. W przypadku odsetka osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym, wskaźnik utrzymywał się na zbliżonym poziomie. Jest to sytuacja dość korzystna dla Gminy. Jednak w przyszłości może pojawić się problem z pokryciem składkami emerytalnymi osób aktualnie pracujących świadczeń osób w wieku poprodukcyjnym, ponieważ ogólne tendencje wskazują na wzrost tego wskaźnika. Niepokojący jest fakt, że w Gminie systematycznie maleje liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym. Sytuacja ta w przyszłości sprawi, że pracodawcom trudniej będzie pozyskiwać dobrych pracowników. Zjawiska, jakie zachodzą w Gminie są analogiczne z tendencjami w całym powiecie ostrowskim.

Porównując wybrane wskaźniki demograficzne należy zauważyć, że wskaźniki dotyczące przyrostu naturalnego są jedne z wyższych w badanej grupie porównawczej, natomiast w przypadku zawieranych małżeństw, wskaźnik dla Gminy Odolanów jest najwyższy i kształtuje się na poziomie 6,7 małżeństw na 1000 mieszkańców. Wysokie wskaźniki dla

obecność KRIO zagrożenie awarią	0,055	3	0,165
możliwość pogłębienia się niżu demograficznego	0,045	3	0,135
SUMA	1	-	3,476

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT wybrano 31 kluczowych czynników sukcesu, które przyczynią się do realizacji misji i wizji Gminy i Miasta Odolanów.

Do analizy SWOT, w ujęciu graficznym wybrano następujące czynniki:

- surowce energetyczne i budowlane (1),
- przemysł (2),
- małe i średnie przedsiębiorstwa (3),
- Aglomeracja Ostrowsko – Kaliska (4),
- działalność oddziału PAN (5),
- inwestycje (6),
- baza oświatowa (7),
- stowarzyszenia i organizacje (8),
- miejsca spędzania wolnego czasu dla dzieci i dorosłych (9),
- imprezy (10),
- bogactwo przyrodnicze (11),
- infrastruktura społeczna (12),
- odnawialne źródła energii (13),
- świadomość ekologiczna mieszkańców (14),
- infrastruktura drogowa (15),
- tereny inwestycyjne (16),
- infrastruktura wodociągowa (17),
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (18),

nowe możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków na inwestycje	0,110	5	0,550
opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	0,100	4	0,400
poprawa układ komunikacyjny	0,055	3	0,165
rozwój bazy sportowo rekreacyjnej poprzez rozbudowę modernizację obiektów sportowych placów zabaw	0,075	4	0,300
stworzenie nowych kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych adekwatnych do potrzeb rynku	0,065	2	0,130
wzrost jakości usług medycznych oraz usług opiekuńczych	0,055	3	0,165
kontynuowanie inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej i drogowej	0,075	4	0,300
wzrost aktywności społeczności lokalnej oraz przedsiębiorstw poprzez zawiązywanie stowarzyszeń, rozwój produktów regionalnych	0,055	2	0,110
wzrost liczby mieszkańców	0,065	1	0,065
rozwój przedsiębiorczości	0,065	4	0,260
rozwój energetyki odnawialnej	0,050	3	0,150
baza surowców energetycznych i budowlanych (gaz ziemny pasek, żwir)	0,045	3	0,135
różnorodna struktura branżowa przemysłu oparta o bazę surowcową	0,075	3	0,225
rozpoczęcie wydobycia nowych złóż gazu ziemnego oraz miedzi i srebra	0,045	1	0,045
duży węzeł gazowy, linie wysokiego napięcia,	0,065	4	0,260
SUMA	1	-	3,260
Zagrożenia	Waga	Ocena	Wartość
wzrost bezrobocia	0,190	4	0,760
wzrost wykluczenia społecznego	0,110	2	0,220
klęski żywiołowe np. powódzie	0,075	3	0,225
wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym	0,085	4	0,380
ograniczenia wynikające z istnienia wielu form ochrony przyrody	0,065	4	0,260
wzrost zadań własnych Gminy bez zabezpieczenia środków finansowych	0,150	4	0,600
dostosowanie się do dyrektyw unijnych- ciągle zaostrzające się normy	0,130	3	0,390
konkurencja ze strony innych gmin w przyciąganiu inwestorów i pozyskiwaniu wykwalifikowanych pracowników	0,085	4	0,340

Gminy Odolanów mogą świadczyć o atrakcyjności gminy jako miejsca do zamieszkania i planowania przyszłości na jej terenie.

RYNEK PRACY I BEZROBOCIE

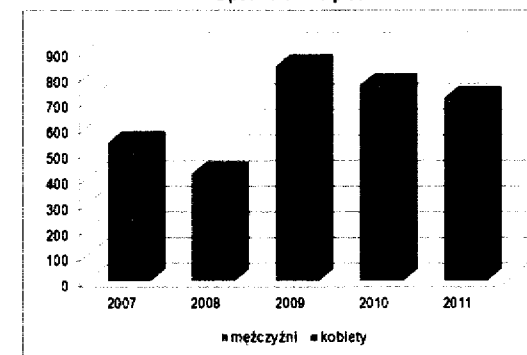
Tabela 8 prezentuje sposób kształtowania się bezrobocia wśród wybranych grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaprezentowane dane wskazują, że poziom bezrobocia w latach 2007 – 2008 mała, natomiast w 2009 roku zanotowano jego ponowny wzrost. W porównaniu z rokiem 2007, wzrost poziomu bezrobocia wśród zarejestrowanych osób wzrósł ponad 32,2%.

Tabela 8. Poziom bezrobocia na terenie Gminy i Miasta Odolanów w latach 2007 - 2011

Wyszczególnienie	J. m.	2007	2008	2009	2010	2011
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
ogółem	osoba	539	418	838	763	713
mężczyźni	osoba	184	155	384	327	285
kobiety	osoba	355	263	454	436	428
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym						
ogółem	%	6,2	4,8	9,4	8,4	-
mężczyźni	%	4,0	3,3	8,1	6,8	-
kobiety	%	8,6	6,4	10,8	10,3	-

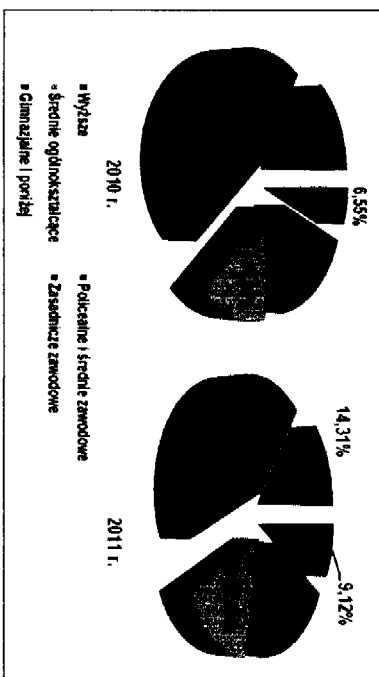
Źródło: Dane GUS

Wykres 3. Poziom bezrobocia na terenie Gminy i Miasta Odolanów w latach 2007 – 2011 z podziałem na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 4. Poziom bezrobocie wg grup wykształcenia - stan na 31.12.2010 r. i 31.12.2011 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów, zgodnie z trendem ogólnokrajowym, poziom bezrobocia w latach 2007 - 2008 korzystnie spadł (zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn), jednak od 2009 r. odnotowano jego ponowny wzrost. Przyczyną zarodkowego wzrostu należy upatrywać w ogólnostanowym kryzysie gospodarczym, który ma swoje odzwierciedlenie w gospodarce Polski, w tym Gminy i Miasta Odolanów. Tendencje związane z poziomem bezrobocia na terenie Gminy i Miasta Odolanów kształtują się na zbliżonym poziomie jak w przypadku wybranej grupy porównawczej.

Tabela 9. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2007 - 2011

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011
Odolanów	6,2	4,8	9,4	8,3	7,8
Nowe Skalmierzycze	4,2	3,5	5,2	5,4	4,5
Raszków	6,9	5,3	7,8	7,2	7,1
Kozłmin Wielkopolski	5,6	5,7	6,9	6,5	6,6
Twardogóra	5,5	6,6	8,7	10,3	9,1
Zduny	7,3	8,7	9	7,9	7,4
Sulmierzyca	5,3	7,3	7,9	7,6	7,8

Źródło: Dane GUS

Opis	Waga	Opis	Wartość
jedyna w Europie instalacja do odzyskiwania helu	0,070	4	0,280
SUMA	1	•	3,798
Ślabe strony	Waga	Opis	Wartość
brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru gminy	0,090	4	0,240
słaba informacja o wyznaczonych terenach inwestycyjnych	0,055	4	0,220
niekorzystny układ komunikacyjny w centrum Miasta	0,040	3	0,120
brak umów na wywóz odpadów przez część mieszkańców	0,045	4	0,180
duże rozdrobienie gospodarstw rolnych i słaba jakość gleb	0,045	3	0,135
wysokie wydatki bieżące na funkcjonowanie oświaty brak reformy oświatowej	0,090	4	0,360
uboga oferta usług lekarskich	0,095	5	0,325
wysokie wydatki na opiekę społeczną brak dostatecznej aktywności osób wykluczonych	0,035	4	0,140
wymagające dofinansowania tereny rekreacyjne	0,025	2	0,050
niewystarzalająca ilość lokalni społeczności i chronionych	0,045	3	0,135
zbyt mała ilość ofert spędzania wolnego czasu i rozrywki dla mieszkańców Gminy	0,045	4	0,180
wysoki poziom bezrobocia wśród osób słabo wykwalifikowanych młodzieży i kobiet	0,090	4	0,240
bariery dla osób niepełnosprawnych	0,045	3	0,135
niewystarzalająca baza noclegowo - gastronomiczna i mała ilość gospodarstw agroturystycznych	0,035	4	0,140
niewystarzalająca ilość działek promujących gminę	0,035	4	0,140
brak Punktu Informacji Turystycznej na terenie gminy	0,020	1	0,020
sić wodociągowa wymagająca modernizacji	0,045	2	0,090
duża ilość nieurtworzonych dóg brak drożników i pieszko-rowerowych	0,075	4	0,300
budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego	0,035	3	0,105
niski stopień kanalizacji	0,065	4	0,260
odpływ młodych aktywnych ludzi	0,035	2	0,070
SUMA	1	•	3,688
Szanse	Waga	Opis	Wartość

4. Analiza SWOT

W analizie strategicznej szczególne znaczenie ma metoda SWOT. Jest to kompleksowa metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz jej wnętrza. Oparta na prostym schemacie klasyfikacja powoduje, że brane są pod uwagę wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji.

Analiza SWOT określa możliwości wyborów strategicznych w kategorii maksymalizowania szans płynących z otoczenia i mocnych stron organizacji lub minimalizowania zagrożeń występujących w otoczeniu i słabych stron organizacji. Ważona punktowa analiza SWOT polega na ocenie poszczególnych czynników według przyjętej skali oraz nadaniu im odpowiednich wag, które powinny sumować się do 1. Zsumowanie cząstkowych ocen ważonych, osobno dla atutów, słabości, szans i zagrożeń. Oceny czynników dokonano według skali od 1 do 5 punktów.

Tabela 27. Ważona punktowa analiza SWOT dla Gminy i Miasta Odolanów

Mocne strony	Waga	Ocena	Wartość
pełna gazyfikacja gminy	0,085	5	0,425
wiele małych i średnich przedsiębiorstw o zróżnicowanym profilu produkcyjno usługowym	0,090	4	0,360
uczestnictwo w Aglomeracji Ostrowsko-Kajiskiej	0,020	2	0,040
posiadanie Oddziału Instytutu Polskiej Akademii Nauk	0,030	3	0,090
wykorzystanie środków zewnętrznych na inwestycje	0,130	3	0,390
szkolnictwo ponadgimnazjalne	0,065	4	0,260
aktywność mieszkańców poprzez uczestnictwo w zespołach tanecznych, muzycznych, klubach sportowych, stowarzyszeniach i organizacjach	0,045	4	0,180
imprezy kulturalne (Dni Odolanowa) i sportowe (piłka halowa, nożna, szachy, warcaby)	0,040	3	0,120
dostęp do Internetu na terenie całej gminy	0,055	4	0,220
nowe logo promuje niepowtarzalne walory Gminy (hel)	0,045	3	0,135
4 obszary Natura 2000	0,060	5	0,300
szlaki rowerowe, konne, piesze, kajakowe	0,040	4	0,160
wykorzystanie źródeł energii odnawialnej	0,045	4	0,180
wzrost dochodów własnych gminy	0,110	4	0,440
tradycja i historia (byłe Starostwo niegrodowe i byłe miasto Powiatowe)	0,025	3	0,075
duża ilość cieków wodnych	0,045	3	0,135

3.2. Oświata i nauka

W latach 2007-2011 w szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie Gminy Odolanów zmniejszyła się liczba oddziałów szkolnych z 63 do 59, tj. spadek o ok. 6,4%, co związane jest bezpośrednio z mniejszą liczbą uczniów (spadek o ok. 25,8%). Podobna sytuacja dotyczy szkół gimnazjalnych. Liczba klas zmniejszyła się o ponad 25% (z 28 do 21), a liczba uczniów zmalała o prawie 20,5% (z 675 do 537). W przypadku szkoły zasadniczej zawodowej liczba oddziałów zmniejszyła się z 9 do 5, a liczba uczniów zmniejszyła się o 25,9%. Liczba uczniów uczęszczających do liceum ogólnokształcącego wzrosła o 11,4%.

Na podstawie analizy danych GUS dotyczących edukacji na terenie Gminy i Miasta Odolanów w latach 2007 – 2011 można stwierdzić, że liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych maleje, co wynika z ogólnopolskich tendencji związanych z późniejszym zakładaniem rodziny. Coraz więcej osób decyduje się na kształcenie w szkołach zawodowych i ogólnokształcących, przy czym szkoły zawodowe zazwyczaj wybierają mężczyźni, a licea ogólnokształcące kobiety.

Tabela 10. Edukacja szkolna na terenie Gminy i Miasta Odolanów w latach 2007-2011

Wyszczególnienie		J.m.	2007	2008	2009	2010	2011
SKOLNICTWO PODSTAWOWE							
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	ob.	11	11	11	11	11	11
	Pomieszczenia szkolne	pom.	100	101	98	101	100
	Oddziały w szkołach	-	63	61	60	59	59
Uczniowie	Ogółem	osoba	1098	1028	1000	940	925
	Mężczyźni	osoba	579	527	521	491	489
	Kobiety	osoba	519	501	479	449	436
SKOLNICTWO GIMNAZJALNE							
Gimnazja dla dzieci, młodzieży i dorosłych	ob.	2	2	2	2	2	2
	Pomieszczenia szkolne	pom.	37	37	37	37	30
	Oddziały w szkołach	-	28	28	25	24	21
Uczniowie	Ogółem	osoba	675	656	599	594	537
	Mężczyźni	osoba	341	332	304	295	279
	Kobiety	osoba	334	324	304	299	258
SKOLNICTWO ZASADNICZE ZAWODOWE							
Szkoły zawodowe dla młodzieży bez specjalnych	ob.	1	1	1	1	1	1

Pomieszczenia szkolne		pom.	4	7	7	7	2
Oddziały w szkołach		-	9	9	8	7	5
Uczniowie	Ogółem	osoba	213	233	205	183	158
	Mężczyźni	osoba	142	159	150	127	107
	Kobiety	osoba	71	74	55	56	51
SZKOLNICTWO OGÓLNOKSZTAŁCĄCE							
Licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych		ob.	1	1	1	1	1
Pomieszczenia szkolne		pom.	15	15	15	15	20
Oddziały w szkołach		-	9	9	9	7	6
Uczniowie	Ogółem	osoba	140	150	152	162	156
	Mężczyźni	osoba	32	32	32	45	50
	Kobiety	osoba	108	118	120	117	106

Źródło: Dane GUS

Tabela 11. Liczba uczniów w wybranych placówkach szkolnych w latach 2007 - 2011

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Zmiana 2011/2007	Dynamika 2011/2007
szkolnictwo podstawowe							
Odolanów	1088	1028	1000	940	925	-173	84,2%
Nowe Skalmierzyce	1011	957	941	879	878	-133	86,8%
Raszków	839	804	787	799	812	-27	96,8%
Koźmin Wielkopolski	956	937	909	890	864	-92	90,4%
Twardogóra	844	837	806	769	758	-86	89,8%
Zduny	498	480	498	481	472	-26	94,8%
Sulmierzyce	189	197	201	208	204	5	102,5%
szkolnictwo gimnazjalne							
Odolanów	675	656	599	694	637	-138	79,6%
Nowe Skalmierzyce	634	623	572	544	521	-113	82,2%
Raszków	472	452	441	425	414	-58	87,7%
Koźmin Wielkopolski	606	557	528	527	526	-80	86,8%
Twardogóra	594	537	521	491	473	-121	79,6%
Zduny	294	277	253	249	252	-42	85,7%
Sulmierzyce	111	103	97	93	89	-12	80,2%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 26. Wysokość wydatków majątkowych w ogólnych wydatkach gmin w latach 2007 - 2011

Gmina	Wyszczególnienie		2007	2008	2009	2010	2011	Zmiana 2011/2007	Dynamika 2011/2007	Struktura w %
	ogółem	wydatki majątkowe								
Odolanów	ogółem	wydatki majątkowe	29 836 074,08	36 227 693,91	33 009 119,86	36 217 687,39	38 396 036,12	8 660 961,08	129,7%	-
	ogółem	wydatki majątkowe	1 621 166,31	4 383 712,04	2 661 039,63	4 463 880,96	4 400 909,94	2 679 743,63	289,3%	9,9
Nowe Skalmierzyce	ogółem	wydatki majątkowe	29 312 701,73	32 097 727,56	32 527 250,93	37 644 396,90	39 050 571,09	9 737 869,36	133,2%	-
	ogółem	wydatki majątkowe	4 365 186,80	5 038 325,86	5 356 836,93	6 355 817,37	4 748 270,88	363 084,08	108,8%	15,2
Raszków	ogółem	wydatki majątkowe	20 125 712,72	24 247 807,64	27 991 016,67	27 523 281,39	30 308 643,71	10 182 930,99	150,6%	-
	ogółem	wydatki majątkowe	1 411 894,74	3 344 011,78	5 019 197,65	3 601 792,58	5 940 393,16	4 528 498,42	420,7%	14,8
Koźmin Wielkopolski	ogółem	wydatki majątkowe	23 626 291,29	25 611 687,48	31 129 691,90	36 933 175,74	31 437 177,57	7 610 886,28	133,1%	-
	ogółem	wydatki majątkowe	2 674 147,11	2 826 071,65	6 204 398,47	9 810 220,93	2 599 608,84	-74 538,27	97,2%	16,2
Twardogóra	ogółem	wydatki majątkowe	30 858 028,28	40 067 626,41	39 001 911,83	44 808 981,41	39 792 419,91	8 934 391,63	129,0%	-
	ogółem	wydatki majątkowe	9 797 175,04	17 547 039,34	15 195 582,09	20 102 198,73	1 326 146,00	-8 471 029,04	13,5%	28,5
Zduny	ogółem	wydatki majątkowe	16 980 881,95	18 917 289,54	18 037 211,29	21 634 604,54	24 290 085,12	7 309 203,17	143,0%	-
	ogółem	wydatki majątkowe	2 384 898,73	2 576 533,45	1 617 340,17	3 050 868,30	5 163 067,50	2 778 168,77	216,5%	14,7
Sulmierzyce	ogółem	wydatki majątkowe	6 031 792,79	7 727 276,16	7 976 158,52	7 464 511,09	12 193 607,62	6 161 814,83	202,2%	-
	ogółem	wydatki majątkowe	369 647,42	1 643 360,02	1 144 136,31	683 942,05	4 646 846,23	4 277 199,81	1257,1%	20,5

Źródło: Dane GUS

z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	gimnazja	osoba	12,27	8,30	7,56	7,52	7,67
--	----------	-------	-------	------	------	------	------

Źródło: Dane GUS

W analizowanym okresie doposażono pracownie komputerowe w szkołach podstawowych i gimnazjach na terenie Gminy i Miasta Odolanów, w związku z czym zmniejszyła się liczba uczniów przypadających na jeden komputer, co potwierdzają dane zebrane w tabeli 12.

Tabela 13. Liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w latach 2007 - 2011

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Zmiana 2011/2007	Dynamika 2011/2007
Odolanów	220	224	232	258	245	25	111,4%
Nowe Skalmierzyce	343	359	385	422	451	108	131,5%
Raszków	170	181	182	180	179	9	105,3%
Koźmin Wielkopolski	235	235	280	332	261	26	111,1%
Twardogóra	280	280	280	290	315	35	112,5%
Zduny	250	250	302	300	300	50	120,0%
Sulmierzyce	75	76	96	97	97	22	129,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Odolanów, podobnie jak wśród innych gmin sukcesywnie zwiększa się liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. Zgodnie z danymi przedstawionymi w tabeli 13, na terenie Gminy Odolanów liczba dzieci zwiększyła się o 11,4%. Największy wzrost odnotowano na terenie Gminy Nowe Skalmierzyce (31,5%), natomiast najmniejszy wzrost nastąpił w Gminie Raszków. Wzrost liczby dzieci w przedszkolach może wpłynąć w przyszłości na konieczność podjęcia działań związanych z utworzeniem nowych grup przedszkolnych, a także koniecznością poszerzenia obecnej oferty edukacyjnej w szkołach wyższego szczebla.

3.3. Podmioty gospodarcze

Spośród wszystkich przedsiębiorstw działających na terenie Gminy 98% (dane z 2011 r.) stanowiły podmioty sektora prywatnego. Wśród nich najliczniejszą grupę (84%) tworzyły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2011 r. wzrosła o 3,5% w porównaniu z rokiem bazowym. Dane dotyczące liczby podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2007 – 2011 prezentuje tabela 14.

subwencja oświatowa/ogółem dochody	28,4%	29,8%	30,6%	32,3%	33,4%	-
Koźmin Wielkopolski	5 522 749,00	5 920 225,00	6 223 309,00	6 579 743,00	7 048 000,00	127,62
subwencja oświatowa/ogółem dochody	23,4%	21,3%	22,9%	23,0%	23,8%	-
Twardogóra	5 347 910,00	5 947 560,00	6 137 979,00	6 404 501,00	6 454 669,00	120,70
subwencja oświatowa/ogółem dochody	15,5%	17,2%	15,3%	16,4%	18,2%	-
Zduny	5 833 341,00	6 371 750,00	6 647 488,00	7 021 999,00	7 004 199,00	120,07
subwencja oświatowa/ogółem dochody	36,4%	33,8%	36,1%	37,1%	33,9%	-
Sulmierzyce	1 733 444,00	1 884 622,00	1 997 760,00	2 073 869,00	2 274 128,00	131,19
subwencja oświatowa/ogółem dochody	28,0%	27,8%	27,74%	27,6%	17,46%	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.6. Wydatki

Istotnym elementem wpływającym na rozwój gmin są działania inwestycyjne podejmowane przez samorządy lokalne. Wielkość działań inwestycyjnych znajduje odzwierciedlenie w wydatkach majątkowych. Wysokość wydatków majątkowych w zależności od oczekiwań, potrzeb oraz uwarunkowań wpływają na ich zróżnicowanie w określonych latach. W kolejnych tabelach wskazano wysokość wydatków majątkowych w porównaniu z ogólnymi wydatkami gmin.

Tabela 25. Procentowy udział wydatków majątkowych w ogólnych wydatkach gmin w latach 2007 - 2011

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011
Odolanów	6,1%	12,4%	7,8%	11,7%	11,5%
Nowe Skalmierzyce	14,9%	15,7%	16,5%	16,9%	12,2%
Raszków	7,0%	13,8%	17,9%	13,1%	19,6%
Koźmin Wielkopolski	11,3%	11,0%	19,9%	26,6%	8,3%
Twardogóra	31,7%	43,8%	39,0%	44,9%	3,3%
Zduny	14,0%	13,6%	8,5%	14,1%	21,3%
Sulmierzyce	6,1%	21,3%	14,3%	9,2%	38,1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych zawartych w tabeli 25 wynika, że największy udział wśród ogólnych wydatków stanowią wydatki majątkowe w gminie Sulmierzyce. W 2011 r. stanowiły one ponad 38% wszystkich wydatków gminnych. Miasto i Gmina Odolanów pod tym względem plasuje się na 5 miejscu wśród wszystkich gmin z grupy porównawczej z 11,5% udziałem. Należy zauważyć, że w latach 2007-2011 udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem na terenie Gminy Odolanów uległ wahaniom, jednakże od 2009 r. wykazuje tendencję wzrostową. Wartościowy udział wydatków majątkowych w strukturze wydatków ogółem każdej z gmin należących do grupy porównawczej przedstawia tabela 26.

Istotnym parametrem dla gmin jest nadwyżka operacyjna, która ma znacząco wpływa na tempo rozwoju gminy. Nadwyżka operacyjna to część budżetu gminy, która może zostać wykorzystana na spłatę zaciągniętych przez gminę kredytów, pożyczek, itp. Natomiast pozostała część może zostać wykorzystana na finansowanie inwestycji. Wartość nadwyżki operacyjnej oraz jej udział w dochodach są podstawowymi miernikami kondycji finansowej gminy. Im wielkości te są większe, tym lepsza jest kondycja finansowa jednostki samorządu terytorialnego. W Gminie Odolanów różnica między dochodami a wydatkami w 2010 roku kształtowała się na poziomie poniżej 1%. W 2011 i 2012 roku nastąpił wzrost nadwyżki operacyjnej. Jeżeli Gmina będzie miała zbyt niski parametr nie będzie mogła ubiegać się o dofinansowania, czy kredyty z Unii Europejskiej.

Zgodnie z danymi zaprezentowanymi w tabeli 11, w większości szkół podstawowych nastąpił spadek liczby uczniów. Wyjątek stanowi Gmina Sulmierzyce, gdzie liczba uczniów kształtowała się na zbliżonym poziomie z niewielką tendencją rosnącą. Liczba uczniów w przypadku gminy Sulmierzyce wzrosła o 2,5%. W przypadku Gminy Odolanów liczba uczniów zmniejszyła się o 25,8%, tj. o 173 osoby.

W szkołach gimnazjalnych w całej grupie badawczej odnotowano spadek liczby uczniów. Na terenie Gminy Odolanów liczba uczniów zmniejszyła się o 21,4%, co oznacza, że liczba uczniów zmniejszyła się o 138 osób na koniec 2011 r.

Tendencja spadkowa liczby osób uczęszczających do szkół podstawowych oraz gimnazjalnych może w niedalekiej przyszłości wpłynąć na likwidację części oddziałów i szkół.

Tabela 12. Współczynnik komputeryzacji dotyczący placówek oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy i Miasta Odolanów w latach 2007-2011

Wyszczególnienie	J.m.	2007	2008	2009	2010	2011	
KOMPUTERYZACJA							
Komputery w szkołach podstawowych i gimnazjach							
komputery w szkole	ogółem	szt.	209	242	240	262	272
	szkoły podstawowe	szt.	133	151	148	169	177
	gimnazja	szt.	76	91	92	93	95
komputery z dostępem do Internetu	ogółem	szt.	171	214	208	214	225
	szkoły podstawowe	szt.	108	125	119	125	144
	gimnazja	szt.	63	89	89	89	81
pracownicy komputerowe	ogółem	izba	12	12	11	12	13
	szkoły podstawowe	izba	8	8	7	8	9
	gimnazja	izba	4	4	4	4	4
Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjach							
udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu	szkoły podstawowe	%	72,73	72,73	72,73	72,73	72,73
	gimnazja	%	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
uczniowie przypadający na 1 komputer	szkoły podstawowe	osoba	11,81	9,61	9,35	8,70	7,48

Tabela 23. Wielkość udziału podatku od nieruchomości w budżecie

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Dynamika 2011/2007 (%)
Odolanów	4 898 367,37	5 498 313,62	6 243 823,99	6 688 377,77	7 444 846,63	152,0
podatek/ogółem dochody	16,7%	15,8%	19,3%	19,8%	19,8%	-
Nowe Skalmierzyce	5 315 231,50	6 051 013,92	6 509 382,57	7 887 319,17	9 238 224,75	173,8
podatek /ogółem dochody	17,0%	18,7%	20,2%	21,1%	22,2%	-
Raszków	3 028 690,61	3 362 851,74	3 407 940,00	3 641 370,89	3 778 677,73	124,8
podatek /ogółem dochody	13,0%	13,3%	12,8%	13,8%	13,6%	-
Koźmin Wielkopolski	2 676 192,19	2 874 437,29	3 092 861,82	3 396 277,83	3 693 482,70	138,0
podatek /ogółem dochody	11,3%	10,4%	11,4%	11,9%	12,4%	-
Twardogóra	5 933 327,37	5 764 394,08	6 239 680,99	6 483 907,85	6 691 498,67	112,8
podatek /ogółem dochody	17,2%	16,7%	15,5%	16,8%	16,9%	-
Zduny	2 266 003,63	2 266 982,95	2 285 157,53	2 329 461,17	2 372 607,27	104,8
podatek /ogółem dochody	14,1%	12,0%	12,4%	12,3%	11,5%	-
Sulmierzyce	533 370,57	568 383,13	575 529,73	648 436,26	757 504,03	142,0
podatek /ogółem dochody	8,6%	8,2%	7,99%	8,0%	5,82%	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

SUBWENCJA OŚWIATOWA

Podstawę subwencji ogólnej stanowi część oświatowa. Wysokość subwencji oświatowej ustalana jest przy uwzględnieniu:

- o liczby uczniów w szkołach i placówkach,
- o typów, rodzajów szkół i placówek prowadzonych przez gminę,
- o stopni awansu zawodowego nauczycieli.

Na terenie Gminy Odolanów w latach 2007 – 2011 subwencja oświatowa wzrosła o 26,9%.

Z tytułu subwencji oświatowej do budżetu Gminy Odolanów wpłynęło ponad 54 mln zł.

Tabela 24. Wysokość subwencji oświatowej w budżecie

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Dynamika 2011/2007 (%)
Odolanów	9 089 198,00	11 682 340,00	10 844 876,00	11 128 943,00	11 509 238,00	126,90
subwencja oświatowa/ogółem dochody	30,9%	33,6%	32,9%	32,7%	30,6%	-
Nowe Skalmierzyce	7 483 931,00	7 921 733,00	8 336 078,00	10 684 525,00	11 196 861,00	149,81
subwencja oświatowa/ogółem dochody	24,0%	24,5%	25,9%	28,6%	26,9%	-
Raszków	6 608 002,00	7 549 608,00	8 143 730,00	8 523 734,00	9 294 718,00	140,68

Tabela 14. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na terenie Gminy i Miasta Odolanów w latach 2007 – 2011 [jedn. gosp.]

Wykazanie	2007	2008	2009	2010	2011
podmioty gospodarki narodowej ogółem	850	905	939	968	946
sektor publiczny - ogółem	19	19	19	19	19
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	18	18	18	18	18
sektor prywatny - ogółem	831	886	920	949	927
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	702	757	780	805	781
sektor prywatny - spółki handlowe	39	41	44	43	43
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	3	2	2	2	2
sektor prywatny - spółdzielnie	7	7	7	8	8
sektor prywatny - fundacje	0	0	0	0	1
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	26	28	35	36	36

Źródło: Dane GUS

Tabela 15. Wybrane wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych w latach 2007 - 2011

Gmina	2008	2010	2011
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności			
Odolanów	670	680	663
Nowe Skalmierzyce	577	617	622
Raszków	797	826	785
Koźmin Wielkopolski	786	810	807
Twardogóra	699	710	703
Zduny	715	740	692
Sulmierzyce	661	674	678
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności			
Odolanów	98	72	83
Nowe Skalmierzyce	61	70	67
Raszków	65	81	59
Koźmin Wielkopolski	65	67	60
Twardogóra	68	68	81
Zduny	99	87	64
Sulmierzyce	92	80	63
jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności			

Odolanów	68	51	90
Nowe Skalmierzyce	41	34	67
Raszków	60	46	95
Koźmin Wielkopolski	70	45	64
Twardogóra	64	48	83
Zduny	122	50	106
Sulmierzyce	85	59	56

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane przedstawione w tabeli 15 wskazują, że liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców ulegała wahaniom, zarówno w przypadku Gminy Odolanów, jak i pozostałych gmin. Analogiczna sytuacja zauważalna jest również wśród jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców oraz wśród jednostek wykreślonych z rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców.

3.4. Usługi wodociągowe i kanalizacyjne

3.4.1. Usługi wodociągowe

W latach 2007 – 2011 długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Odolanów wzrosła o 6,5 km (wzrost o 4,5%). Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Odolanów jest zbliżona do długości sieci wodociągowej wybranej grupy porównawczej, za wyjątkiem gmin: Zduny i Sulmierzyce, gdzie długość ta jest zdecydowanie niższa. Na koniec 2011 roku długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Odolanów wynosiła prawie 150 km.

Główne inwestycje dotyczące sieci wodociągowej polegały na jej rozbudowie, a także na przyłączeniu nowych odbiorców do sieci wodociągowej. Wybudowano również nowy wodociąg Odolanów – Tarchały Wielkie.

Tabela 16. Długość czynnej sieci rozdzielczej w km

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Zmiana 2007/2011 (%)
Odolanów	143,3	145,5	148	148,9	149,8	104,5
Nowe Skalmierzyce	165,3	165,9	166,4	165,5	168	101,6
Raszków	145,3	145,1	135,8	136	136	93,6
Koźmin Wielkopolski	176,1	176,2	178,8	184,9	184,9	105,0
Twardogóra	153,6	156,3	157	157,2	157,4	102,5
Zduny	62,9	62,9	62,9	69,4	69,4	110,3
Sulmierzyce	13,4	12,4	13,4	13,4	13,4	100,0

W latach 2007 – 2011 do budżetu Gminy Odolanów z tytułu tego podatku wpłynęło prawie 5,1 mln zł, przy czym corocznie zauważalny jest sukcesywny spadek jego udziału w budżecie. W porównaniu z rokiem 2007 odnotowano spadek jego wielkości o 56%.

Tabela 22. Wielkość udziału podatku CIT w budżecie

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Dynamika 2011/2007 (%)
Odolanów	1 473 746,41	1 213 847,64	1 122 074,40	461 087,02	824 784,37	56,97
udział CIT/ogółem dochody	6,0%	3,8%	3,5%	1,4%	2,2%	-
Nowe Skalmierzyce	2 555 105,64	1 126 333,21	788 066,79	1 263 252,30	984 127,88	38,82
udział CIT/ogółem dochody	8,2%	3,5%	2,4%	3,4%	2,4%	-
Raszków	97 476,09	137 708,88	84 860,31	125 838,04	158 124,57	162,22
udział CIT/ogółem dochody	0,4%	0,5%	0,4%	0,5%	0,6%	-
Koźmin Wielkopolski	198 616,32	151 148,63	175 671,97	179 466,16	201 842,94	102,66
udział CIT/ogółem dochody	0,8%	0,5%	0,6%	0,6%	0,7%	-
Twardogóra	170 792,76	104 407,59	119 455,40	80 419,54	131 095,59	76,76
udział CIT/ogółem dochody	0,5%	0,3%	0,3%	0,2%	0,4%	-
Zduny	29 957,35	39 879,36	26 950,65	42 968,14	149 257,13	498,23
udział CIT/ogółem dochody	0,2%	0,2%	0,1%	0,2%	0,7%	-
Sulmierzyce	3 985,33	11 865,79	2 301,23	8 090,22	8 091,77	182,86
udział CIT/ogółem dochody	0,1%	0,2%	0,03%	0,1%	0,05%	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

PODATEK OD NIERUCHOMOŚCI

Podatek od nieruchomości jednym z największych źródeł dochodów Gminy, a jego podatnikami są zarówno osoby fizyczne, jak i prawne oraz jednostki organizacyjne. Przedmiotem opodatkowania są:

- ✓ grunty,
- ✓ budynki lub ich części,
- ✓ budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Podstawą opodatkowania jest powierzchnia gruntów wyrażona w metrach kwadratowych lub hektarach, powierzchnia użytkowa budynku lub jego część wyrażona w m².

W latach 2007 – 2011 do budżetu Gminy Odolanów z tytułu podatku od nieruchomości wpłynęło ponad 30,7 mln zł. W całym okresie wzrost wielkości podatku od nieruchomości wyniósł ponad 52%. Dynamika wysokości wypływu tego podatku w badanej grupie porównawczej jest jedną z najwyższych. Toczą się również postępowania w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, co w kolejnych latach przyczyni się do wzrostu dochodów z tytułu podatku od nieruchomości.

Tabela 21. Wielkość udziału podatku PIT w budżecie

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Dynamika 2011/2007 (%)
Odolanów	4 139 298,00	5 298 911,00	4 344 479,00	4 535 096,00	5 199 532,00	125,80
udział PIT/ogółem dochody	14,1%	15,3%	13,4%	13,3%	13,8%	-
Nowe Skalmierzyce	5 883 775,00	8 317 226,00	6 877 622,00	5 952 017,00	7 468 368,00	126,90
udział PIT/ogółem dochody	18,9%	19,8%	21,3%	15,9%	18,0%	-
Raszków	2 274 782,00	3 015 259,00	3 151 853,00	2 379 419,00	2 883 557,00	126,80
udział PIT/ogółem dochody	9,8%	11,9%	11,8%	9,0%	10,4%	-
Koźmin Wielkopolski	3 442 952,00	4 333 374,00	4 087 718,00	4 410 284,00	4 380 013,00	127,20
udział PIT/ogółem dochody	14,8%	15,8%	15,1%	15,4%	14,8%	-
Twardogóra	7 672 592,00	8 738 745,00	10 140 077,00	7 923 183,00	5 823 221,00	75,90
udział PIT/ogółem dochody	22,2%	25,3%	25,2%	20,2%	16,4%	-
Zduny	1 893 259,00	2 325 211,00	1 808 814,00	1 853 494,00	2 182 808,00	115,30
udział PIT/ogółem dochody	11,8%	12,3%	9,8%	9,8%	10,6%	-
Sulmierzyce	511 349,00	636 200,00	847 538,00	789 499,00	709 931,00	138,80
udział PIT/ogółem dochody	8,3%	9,4%	11,8%	10,5%	5,5%	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównując wybrane Gminy należy zauważyć, że wielkość udziału podatku PIT w budżecie w kształtowała się na poziomie 119,5%, przy czym większość Gmin w okresie analizy odnotowała wzrost wielkości udziału podatku PIT o ponad 120%, a jedynie w Gminie Twardogóra zauważalny jest znaczący spadek wpływów z tego tytułu.

PODATEK CIT

Możliwość uzyskania dochodów z tego tytułu posiadają te gminy, w których podatnik ma siedzibę firmy. Gdy podatnik posiada zakłady (oddziały) położone na obszarze gmin innych niż właściwa dla jego siedziby, to część dochodów z tytułu udziału w podatku przekazywana jest do budżetów gmin, na których obszarze zakłady się znajdują. Podział odbywa się proporcjonalnie do liczby osób zatrudnionych u podatnika na podstawie umowy o pracę. Gmina może wpływać na wzrost tego podatku tworząc korzystne warunki do podejmowania działalności gospodarczej, by na jej terytorium powstało jak najwięcej zakładów (oddziałów). Działania zachęcające potencjalnych przedsiębiorców mogą obejmować promocję Gminy jako dobrego miejsca do rozwoju przedsiębiorczości, a także działania związane z uzbrajaniem terenów pod inwestycje.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 17. Wybrane wskaźniki dotyczące sieci wodociągowej w latach 2007 - 2011

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (%)					Sieć rozdzielcza na 100 km ² (km)				
Odolanów	92,8	92,9	93,0	93,0	93,1	105,3	106,9	108,8	109,4	110,1
Nowe Skalmierzyce	88,9	89	89,1	89,1	89,2	131,8	132,3	132,7	132	133,9
Raszków	93,5	93,5	93,5	93,6	93,6	108	107,8	100,9	101,1	101,1
Koźmin Wielkopolski	83,9	84,1	84,2	84,3	84,3	115,5	115,6	117,3	121,3	121,3
Twardogóra	90,5	90,8	90,9	91,1	91,2	91,5	93,1	93,5	93,6	93,8
Zduny	89,7	89,7	89,7	90,7	90,5	74,1	74,1	74,1	81,8	81,8
Sulmierzyce	78,1	78,4	78,5	79,8	79,8	45,7	42,3	45,7	45,7	45,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźniki dotyczące długości sieci wodociągowej wskazują na wzrost liczby osób korzystających z tej instalacji. Z powyższego zestawienia wynika, że w większości gmin ponad 90% ludności ma dostęp do sieci wodociągowej. Na terenie Gminy Odolanów wskaźnik ten należy do jednych z najwyższych i wynosi 93,1%. Podobnie jest w przypadku sieci rozdzielczej przypadającej na 100 km², gdzie w Gminie Odolanów wskaźnik ten w 2011 r. wynosił 110,1 km i plasował się na trzecim miejscu zaraz za Gminą Nowe Skalmierzyce (133,9 km) oraz Gminą Koźmin Wielkopolski, w której to na 100 km² powierzchni przypadło 121,3 km sieci wodociągowej. Należy jednak zauważyć, że na terenie Gminy Odolanów występują znaczne obszary lasów oraz obszarów Natura 2000, gdzie nie funkcjonuje sieć wodociągowa. Uwzględniając jedynie obszary zurbanizowane, wskaźnik ten jest zdecydowanie wyższy. Zgodnie z danymi GUS w 2011 r. w mieście Odolanów 99% ludności korzystało z sieci wodociągowej, natomiast na 100 km² sieci rozdzielczej przypadło 586,1 km.

3.4.2. Usługi kanalizacyjne

W latach 2007 – 2011 długość sieci kanalizacyjnej (kanalizacji sanitarnej) na terenie Gminy Odolanów zwiększyła się o 7,1 km (wzrost o 78%). Gmina Odolanów znalazła się w grupie gmin, w których jednym z głównych zadań jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Należy jednak podkreślić, że długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Odolanów jest wciąż niewystarczająca w porównaniu do długości sieci wodociągowej. Sieć kanalizacyjna została rozbudowana w latach 1970 – 1980 podczas budowy KRIO. Obecnie rozbudowywana jest sieć kanalizacyjna Odolanów – Raczyce, a także trwają przygotowania do budowy sieci kanalizacyjnej w Uciechowie. Istotnym problemem jest kanalizacja deszczowa na terenie miasta Odolanów, która jest przestarzała, znajduje się w złym stanie technicznym i wymaga

znacznych nakładów na jej modernizację. Remont kanalizacji deszczowej rozpocznie się po zakończeniu inwestycji z kanalizacją sanitarną. Ponadto, kanalizacja deszczowa występuje na kilku odcinkach na obszarach wiejskich.

Tabela 18. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Dynamika 2007/2011 (%)
Odolanów	9,1	13,5	16,2	16,2	16,2	178,0
Nowe Skalmierzyce	45,9	45,9	45,9	48,4	51,2	111,5
Raszków	37,7	40	41,6	41,6	44,2	117,2
Koźmin Wielkopolski	25,7	26,6	26,6	27,1	27,1	105,4
Twardogóra	22,9	25,3	25,4	33,4	54,2	236,7
Zduny	4,9	4,9	4,9	5,1	6,6	134,7
Sulmierzyce	9,2	9,2	10,1	10,6	10,6	115,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 19. Wybrane wskaźniki dotyczące sieci kanalizacyjnej w latach 2007 - 2011

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (%)					Sieć rozdzielcza na 100 km ² (km)				
Odolanów	14,8	12,8	13,2	13,1	13,2	6,7	9,9	11,9	11,9	11,9
Nowe Skalmierzyce	9,2	39,7	39,7	39,9	41,0	36,6	36,6	36,6	36,6	40,8
Raszków	32,8	33,6	34,9	35,8	39,1	28	29,7	30,9	30,9	32,8
Koźmin Wielkopolski	37,6	34,4	34,3	34,5	35,0	16,9	17,5	17,5	17,8	17,8
Twardogóra	49,5	49,6	49,5	50,3	54,4	13,6	15,1	15,1	19,9	32,3
Zduny	36,9	36,3	36,5	38,3	48,0	5,8	5,8	5,8	6	7,8
Sulmierzyce	18,2	18,2	28,2	32,2	36,1	31,4	31,4	34,5	36,2	36,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźniki dotyczące długości sieci kanalizacyjnej wskazują w większości gmin na wzrost liczby osób korzystających z instalacji. Z zestawienia zawartego w tabeli 19 wynika, że w większości gmin ponad 30% ludności ma dostęp do sieci kanalizacyjnej. Na terenie Gminy Odolanów wskaźnik ten należy do najniższych i wynosi zaledwie 13,2%. Podobnie jest w przypadku sieci rozdzielczej przypadającej na 100 km² powierzchni, gdzie w Gminie Odolanów wskaźnik ten w 2011 r. wyniósł zaledwie 11,9 km.

Należy zauważyć, że duże dysproporcje pomiędzy długością sieci wodociągowej, a zbyt niskim poziomem skanalizowania gmin mogą negatywnie wpływać na stan środowiska

naturalnego. Dlatego wskazana jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej, co umożliwi przyłączenie nowych mieszkańców i wpłynie na poprawę stanu środowiska naturalnego.

3.5. Dochody

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, że corocznie dochody bieżące gmin zwiększają się. Średni wzrost w latach 2007 – 2011 kształtował się na poziomie ok 22,7%. W przypadku Gminy Odolanów wzrost ten wyniósł 23,3%. W latach 2007 – 2011 dochody bieżące Gminy Odolanów zwiększyły się z ponad 29 mln zł do ponad 35,8 mln zł. Dochody bieżące Gminy Odolanów należą do jednych z najwyższych w badanej grupie porównawczej.

Tabela 20. Dochody bieżące na przykładzie wybranych gmin w latach 2007 - 2011

Gmina	2007	2008	2009	2010	2011	Zmiana 2011/2007	Dynamika 2011/2007
Odolanów	29 091 942,06	34 216 537,76	32 026 643,31	33 856 038,46	36 857 405,74	6 766 463,68	123,3%
Nowe Skalmierzyce	30 620 946,07	31 535 554,60	31 607 471,90	36 574 738,74	36 888 830,89	6 067 884,82	120,6%
Raszków	21 750 275,29	25 041 659,62	26 095 381,87	25 758 067,45	27 241 184,12	5 490 888,83	125,2%
Koźmin Wielkopolski	23 230 860,22	27 158 054,29	26 915 203,14	27 529 694,38	28 322 372,89	5 091 712,67	121,9%
Twardogóra	26 812 860,17	26 141 560,55	30 105 270,93	29 138 138,32	26 807 114,41	1 994 234,24	107,4%
Zduny	15 774 142,31	17 316 685,12	17 458 807,52	18 444 530,13	19 191 951,26	3 417 808,95	121,7%
Sulmierzyca	6 068 820,53	6 659 619,47	7 194 739,74	7 207 552,81	7 868 227,75	1 799 407,22	129,7%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

PODATEK PIT

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych w 2011 r. wyniosły 5 199 532,00 zł. W latach 2007 – 2011 do budżetu Gminy z tytułu tego podatku wpłynęło ponad 23,5 mln zł. W porównaniu z rokiem 2007, na koniec 2011 roku wielkość podatku PIT wzrosła o ok. 25,6%.

Należy podkreślić, że gmina może w sposób pośredni oddziaływać na wysokość dochodów z udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych. Poprzez tworzenie dogodnych warunków do osiedlenia się na terenie Gminy możliwy jest wzrost dochodów z tytułu tego podatku.

12. Spis tabel

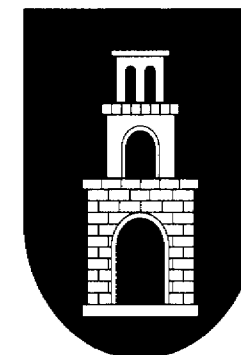
TABELA 1. WYKAZ ROWÓW I CIEKÓW MELIORACYJNYCH NA TERENIE GMINY I MIASTA ODOLANÓW	31
TABELA 2. WYNIKI BADAŃ STANU CHEMICZNEGO W PUNKCIE POMIAROWO-KONTROLNYM BARYCZ - ODOLANÓW - 2012 R.	34
TABELA 3. WYNIKI BADAŃ POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO W PPK DĄBRÓWKA - ODOLANÓW - 2012 R.	35
TABELA 4. WYNIKI BADAŃ POTENCJAŁU EKOLOGICZNEGO W PPK KUROCH – UCIECHÓW – 2012 R.	36
TABELA 5. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH NA TERENIE GMINY ODOLANÓW - 2012 R.	38
TABELA 6. OCENA JAKOŚCI POWIETRZA POD KĄTEM OCHRONY ROŚLIN	47
TABELA 7. WYNIKOWE KLASY STREF DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ, UZYSKANE W OCENIE ROCZNEJ DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA WG JEDNOLITYCH KRYTERIÓW W SKALI KRAJU, ZGODNYCH Z KRYTERIAMI UE	48
TABELA 8. WYNIKI POMIARÓW HAŁASU KOMUNIKACYJNEGO	51
TABELA 9. WYNIKI POMIARÓW I REJESTRACJI NATĘŻENIA RUCHU POJAZDÓW - 2010 R.	52
TABELA 10. WPŁYW ZADAŃ STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA, ZDROWIE I DOBRA KULTURY	79
TABELA 11. GŁÓWNE RODZAJE ODPADÓW POWSTAJĄCE PODCZAS REALIZACJI INWESTYCJI	89
TABELA 12. RELACJE POMIĘDZY ZIDENTYFIKOWANYMI ODDZIAŁYWANAMI	93
TABELA 13. PROPONOWANE ŚRODKI I ZALECENIA ŁAGODZĄCE NIEKORZYSTNE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI STRATEGII	98

13. Spis rysunków

RYSUNEK 1. POŁOŻENIE GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA TLE WOJEWÓDZTW WIELKOPOLSKIEGO I DOLNOŚLĄSKIEGO ORAZ NA TLE POWIATÓW OSTROWSKIEGO I MILICKIEGO	28
RYSUNEK 2. MAPA GMINY I MIASTA ODOLANÓW	29
RYSUNEK 3. DZIELNICE ROLNICZO-KLIMATYCZNE POLSKI WG R. GUMIŃSKIEGO	30
RYSUNEK 4. JAKOŚĆ WÓD PODZIEMNYCH W 2011 R.	38
RYSUNEK 5. FORMY OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE GMINY I MIASTA ODOLANÓW	62

Przewodniczący Rady
Gminy i Miasta Odolanów
Paweł Barczak

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla „Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025”

GMINA I MIASTO ODOLANÓW
POWIAT OSTROWSKI
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

ODOLANÓW 2013

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1. STAN FORMALNO-PRAWNY I CEL SPORZĄDZENIA PROGNOZY.....	4
1.2. ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA STRATEGII.....	5
2. ZASTOSOWANE METODY I WYKORZYSTANE MATERIAŁY.....	7
3. INFORMACJE O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH STRATEGII I POWIĄZANIU GO Z INNYMI DOKUMENTAMI	9
3.1. PRZEDMIOT I GŁÓWNE CELE STRATEGII.....	9
3.2. POWIĄZANIE STRATEGII Z DOKUMENTAMI SZCZEBŁA LOKALNEGO, POWIATOWEGO, WOJEWÓDZKIEGO, KRAJOWEGO I MIĘDZYNARODOWEGO	15
4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU.....	27
4.1. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA GMINY.....	27
4.1.1. POŁOŻENIA ADMINISTRACYJNE I GEOGRAFICZNE	27
4.1.2. UKSZTAŁTOWANIE POWIERZCHNI.....	29
4.1.3. WARUNKI KLIMATYCZNE.....	30
4.2. STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH POTENCJALNYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	31
4.2.1. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	31
4.2.2. POWIETRZE	39
4.2.3. HAŁAS	49
4.2.4. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	53
4.2.5. POWAŻNE AWARIE I ZAGROŻENIA NATURALNE.....	55
4.2.6. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU.....	57
4.2.7. GLEBY	62
4.2.8. SUROWCE MINERALNE	63
4.3. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI STRATEGII	64
5. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA STRATEGII NA POSZCZEGÓLNE KOMPONENTY ŚRODOWISKA.....	65
5.1. WPROWADZENIE.....	65
5.2. ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH STRATEGII.....	66
5.2.1. ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTORNE, SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE PRZEDSIĘWZIĘĆ STRATEGII NA ŚRODOWISKO NATURALNE	82

Pomiar stopnia realizacji celów *Strategii* będzie odbywał się poprzez mierniki. Będą to mierniki związane z poszczególnymi celami. Niektóre z mierników są parametrami stanu środowiska w sytuacji, gdy cel *Strategii* odnosi się wprost do zasobu środowiskowego.

i nie inwestycyjnych przewidzianych do realizacji, przedstawiającą w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko. Przeanalizowano skutki środowiskowe dla następujących elementów:

- obszary Natura 2000,
- różnorodność biologiczna,
- zdrowie ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wody powierzchniowe i podziemne,
- jakość powietrza,
- powierzchnia ziemi i gleba,
- krajobraz,
- klimat,
- dobra kultury.

Analizowano bezpośredni wpływ założeń Strategii na środowisko, jak również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano pod uwagę odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny, możliwość oddziaływania transgranicznego.

Określono czy oddziaływanie może być negatywne (-), pozytywne (+), czy obojętne (0). W niektórych przypadkach oddziaływanie może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny (+/-) wpływ na dany element środowiska.

17. Celem monitoringu środowiskowego jest ocena, czy stan środowiska ulega polepszeniu, czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Monitoring jest również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej, ponieważ stanowi źródło informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów powinna obejmować określenie stopnia wykonania poszczególnych działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

5.3. ODDZIAŁYWANIA NA ETAPIE REALIZACJI INWESTYCJI – ETAP BUDOWY	85
5.3.1. WODY PODZIEMNE	85
5.3.2. WODY POWIERZCHNIOWE	86
5.3.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	86
5.3.4. KLIMAT AKUSTYCZNY	86
5.3.5. POWIERZCHNIA ZIEMI I GLEBA	87
5.3.6. GOSPODARKA ODPADAMI	88
5.3.7. DZIEDZICTWO KULTUROWE	89
5.3.8. ZDROWIE	90
5.4. ODDZIAŁYWANIA NA OBSZARY CHRONIONE I BIORÓŻNORODNOŚĆ	91
5.4.1. ODDZIAŁYWANIE NA BIORÓŻNORODNOŚĆ ORAZ STAN FLORY I FAUNY	91
5.4.2. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE	92
5.5. RELACJE MIĘDZY ODDZIAŁYWANIAMI	93
5.6. ODDZIAŁYWANIA WTÓRNE I SKUMULOWANE	94
5.7. ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE	95
5.8. DECYZJE ŚRODOWISKOWE DLA POSZCZEGÓLNYCH INWESTYCJI	95
6. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI STRATEGII	97
7. ANALIZA ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAPROPONOWANYCH W STRATEGII	100
8. NAPOTKANE TRUDNOŚCI I LUKI W WIEDZY	100
9. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEJ STRATEGII ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA - MONITORING	101
10. KONSULTACJE SPOŁECZNE	102
11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	103
12. SPIS TABEL	108
13. SPIS RYSUNKÓW	108

1. Wprowadzenie

1.1. Stan formalno-prawny i cel sporządzenia Prognozy

Prognozę Oddziaływania na Środowisko dla *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* sporządza się w celu określenia wpływu na środowisko założonych w niej celów oraz zadań strategicznych. Dokument ten przedstawia możliwe negatywne skutki realizacji *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*, wskazując jednocześnie zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz w przypadku ich wystąpienia, sposoby ich minimalizacji. Przedmiotowa Prognoza stanowi dokument wspierający proces decyzyjny i procedurę konsultacji organów zarządzających ze znaczącym naciskiem na udział lokalnego społeczeństwa.

Cele wskazane w dokumencie zgodne są z następującymi dokumentami:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001)
2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003)
3. Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985 z późn. zm.)
4. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.)
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003)
6. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 tj. z późn. zm.),

12. W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ powyższych zadań na poszczególne elementy środowiska w tym na obszary Natura 2000, zasoby naturalne, dobra kulturalne oraz na zdrowie ludzi.

13. Prognoza oddziaływania przedstawia również rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. Rozwiązaniem są zaproponowane w ramach *Strategii* przedsięwzięcia inwestycyjne i pozainwestycyjne. Większość zaproponowanych działań pozytywnie wpłynie na wszystkie komponenty środowiska. Możliwe są jednak krótkotrwałe negatywne oddziaływania na etapie realizacji konkretnego przedsięwzięcia. Natomiast dla inwestycji, które w sposób szczególny mogą wpływać na środowisko powinien być wykonany raport oddziaływania niniejszego przedsięwzięcia na środowisko jeszcze na etapie ubiegania się o pozwolenie na budowę.

14. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach *Strategii* ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. A zatem, zgodnie z metodologią ocen oddziaływania na środowisko proponowanie szczegółowych rozwiązań alternatywnych nie ma pełnego uzasadnienia. Dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań.

15. *Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* zawiera szereg zadań i celów zgodnych z celami i priorytetami następujących dokumentów szczebla międzynarodowego, wspólnotowego, krajowego, regionalnego i lokalnego:

- Strategia UE,
- Europejska Strategia Zrównoważonego Rozwoju,
- Pakiet Energetyczny – Klimatyczny,
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego,
- Program Ochrony Środowiska Gminy i Miasta Odolanów;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Odolanów.

16. W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań zaplanowanych w *Strategii* posłużono się macierzą skutków środowiskowych zadań inwestycyjnych

6. Analizie poddano aktualny i prognozowany stan środowiska naturalnego na terenie Gminy i Miasta Odolanów oraz zaproponowano kierunki działań w tym zakresie. Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy zostały odniesione do stanu środowiska na obszarze Gminy i Miasta Odolanów oraz przeanalizowano potencjalne skutki środowiskowe realizacji *Strategii*.

7. Działania wskazane w Prognozie mają na celu ograniczenie uciążliwości, czyli zjawisk wpływających w sposób negatywny na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi, (np. hałas, drgania, zanieczyszczenie powietrza). Przekroczenie dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska (np. normy jakości powietrza), stwarza zagrożenie zdrowia ludzi lub degradacji środowiska. Instrumenty prawne nakładają na organy administracji państwowej, jak i samorządowej obowiązek kontroli, ograniczania lub eliminowania uciążliwości. Podmioty gospodarcze są zobowiązane do stosowania rozwiązań technologicznych, które spełniają wymagania ochrony środowiska.

8. W Prognozie przeanalizowano potencjalny wpływ wskazanych do realizacji w *Strategii* zadań na takie aspekty środowiska jak: różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.

9. W Prognozie wskazano również czy powyższe oddziaływanie może mieć kierunek negatywny, pozytywny czy neutralny na powyższe elementy.

W dokumencie dokonano oceny pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące na etapie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

10. Działania wskazane do realizacji w *Strategii* mają z założenia na celu wzrost jakości życia mieszkańców między innymi poprzez poprawę stanu środowiska. Uwzględniając rozwój gospodarczy Gminy, wzrost poziomu konsumpcji, wzrost presji na obszary cenne przyrodniczo, jak i tereny niezurbanizowane brak realizacji zapisów *Strategii* spowoduje istotne pogorszenie niektórych elementów środowiska, co w przyszłości może wpłynąć na wzrost zanieczyszczenia środowiska.

11. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć wskazanych w *Strategii* nie jest możliwe, o czym świadczy wielkość oddziaływania na środowisko oraz odległość od granic Polski.

8. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220).

Przepisy art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) zobowiązują organy zarządzające do przeprowadzenia procedury postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dokumentów wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Jednym z dokumentów, dla których wymagane jest sporządzenie dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym jest *Strategia rozwoju*.

Niniejsza Prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Niniejsza Prognoza oddziaływania *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów* na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Przedmiotowe dokumenty, tj. aktualizacja *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* oraz *Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* zostaną także udostępnione społeczeństwu lokalnemu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

1.2. Zakres merytoryczny Prognozy oddziaływania Strategii

Prognoza została wykonana zgodnie z zakresem określonym art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) oraz ustaleń Burmistrza Gminy i Miasta Odolanów, który otrzymał od Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu opinię sanitarną DN-NS.9012.5.167.2013 z dnia 4 marca 2013 r. oraz od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu opinię WOO-III.410.716.2012.PW z dnia 19 marca 2013 r. określające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w niniejszej Prognozie.

W związku z powyższym Prognoza powinna:

1) zawierać:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

2) określać, analizować i oceniać:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne w szczególności na zdrowie ludzi, wodę i powietrze. Należy uwzględnić zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

3) przedstawiać:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Przedmiotowa Prognoza dotyczy obszaru Gminy i Miasta Odolanów zlokalizowanych w powiecie ostrowskim, w województwie wielkopolskim.

W Prognozie zidentyfikowano potencjalne oddziaływania na środowisko naturalne będące skutkiem realizacji *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* wraz z oceną ich natężenia. W Prognozie określono również, czy w należyty sposób uwzględniono w *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

udostępnione w Urzędzie Gminy i Miasta Odolanów oraz na oficjalnej stronie internetowej urzędu. Ponadto Prognozą oddziaływania na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu.

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

1. Przedmiotem Prognozy jest *Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*. Prognoza oddziaływania na środowisko została wykonana z uwzględnieniem zakresu określonego w art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.).

Zakres Prognozy jest zgodny z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001).

2. Prognoza oddziaływania *Strategii* na środowisko podlega opiniowaniu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu. Przedmiotowe dokumenty, tj. *Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* oraz *Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* zostaną także udostępnione społeczeństwu lokalnemu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3. Prognoza składa się z kilku zasadniczych części: informacji o zawartości Prognozy, głównych celach, jej powiązaniach z innymi dokumentami, metodach sporządzenia, o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

4. Zakres merytoryczny niniejszej Prognozy został uzgodniony z Regionalną Dykacją Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz z Wielkopolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu. Niniejszą Prognozę sporządzono przy zastosowaniu m.in.: analiz jakościowych opartych na danych dostępnych z państwowego monitoringu środowiska, metod opisowych, danych z fachowej literatury.

5. W aktualizacji *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* określone zostały cztery kierunki rozwoju, którym przyporządkowano odpowiednio cele strategiczne, cele operacyjne oraz zadania.

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy i Miasta Odolanów dla każdego celu strategicznego opracowany został zestaw kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Jedną z metod dotyczącą monitoringu realizacji zapisów strategii będzie coroczne przeprowadzanie badań ankietowych wśród przedsiębiorców oraz młodzieży na przełomie lutego i marca. Ankietyzacja będzie połączona z podsumowaniem roku budżetowego. Ponadto, raz na cztery lata Gmina i Miasto Odolanów przeprowadzać będzie podsumowanie z realizacji zadań wskazanych w strategii. Raport z realizacji strategii pomoże określić, w jakim stopniu zostały zrealizowane cele, a także pozwoli zweryfikować zapisy strategii.

Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji strategicznej.

W celu monitorowania poziomu osiągnięcia pożądaných efektów rozwojowych ujętych w niniejszym dokumencie, powołany został Zespół ds. realizacji Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów.

W realizacji poszczególnych zadań wynikających z Prognozy brać udział będą podmioty uczestniczące w organizacji i zarządzaniu zadaniami, podmioty realizujące te zadania, kontrolujące przebieg tych realizacji i jego efekty oraz społeczność Gminy, jako główny pomiot odbierający wyniki i odczuwający skutki podejmowanych działań.

Monitoring skutków realizacji postanowień Strategii w zakresie oddziaływania na środowisko będzie polegał na wykorzystaniu wyników badań prowadzonych w ramach:

Państwowego Monitoringu Środowiska, informacji zawartych w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu, a także Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, jak również informacje z pozostałych podmiotów, które zajmują się kwestiami ochrony środowiska na terenie Gminy Odolanów.

10. Konsultacje społeczne

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* wraz z Prognozą Oddziaływania na Środowisko zostaną udostępnione społeczeństwu w celu zapewnienia jego udziału w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wnioski i uwagi mogą wносить wszyscy obywatele, jak również organizacje pozarządowe, grupy społeczne, przedstawiciele środowisk naukowych itd. Opracowania zostaną

2. Zastosowane metody i wykorzystane materiały

Przy sporządzaniu Prognozy oparto się głównie na:

- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227), która określa sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji strategii,
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008 r. Nr 201, poz. 1237), która uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000,
- dokumentach strategicznych, szczebla regionalnego i krajowego, odnoszących się bezpośrednio jak i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi.

Celem przeprowadzonej analizy jest ocena czy i w jaki sposób zadania przyjęte do realizacji w *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* mogą oddziaływać na środowisko naturalne.

W pierwszej kolejności tworzenia Prognozy przeprowadzono analizę, czy i w jakim zakresie zapisy ujęte w *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* będą wspierały realizację celów umieszczonych w dokumentach strategicznych odnoszących się do problematyki środowiska i zrównoważonego rozwoju zarówno na szczeblu międzynarodowym, jak i krajowym. Następnie określono i oceniono istniejący stan środowiska naturalnego analizowanej jednostki samorządu terytorialnego oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu. Następnie dokonano identyfikacji potencjalnych oddziaływań poszczególnych zadań Strategii na środowisko naturalne. W tym celu posłużono się macierzą skutków środowiskowych elementów środowiska, zadań inwestycyjnych i nie inwestycyjnych przewidzianych do realizacji w *Strategii*, która przedstawia w skondensowanej postaci możliwe oddziaływanie tych zadań na środowisko.

Przyjęta w Prognozie macierz stanowi wykres siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację *Strategii* zamierzenia (zadania strategiczne), a w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące środowisko.

Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwnych osi zaznaczono symbolem:

- (+) – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (-) – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (+/-) – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie różnych aspektów analizowanego zagadnienia,
- (0) – realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,
- (N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków, są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

Za pomocą niniejszej macierzy skutków środowiskowych przeanalizowano skutki środowiskowe planowanych zadań dla następujących elementów:

- obszary Natura 2000,
- różnorodność biologiczna,
- zdrowie ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wody powierzchniowe i podziemne,
- jakość powietrza,
- powierzchnia ziemi i gleba,
- krajobraz,
- klimat,
- dobra kultury.

Pod uwagę wzięto nie tylko bezpośredni wpływ założeń *Strategii* na środowisko, ale również oddziaływania pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko i długoterminowe, chwilowe, ciągłe, pozytywne i negatywne. Brano także pod uwagę minimalizację lub odwracalność skutków podjętych działań, skalę czasową oddziaływań, zasięg przestrzenny oraz możliwość oddziaływania transgranicznego.

Z uwagi na skomplikowany i długotrwały proces inwestycyjny nie jest możliwe także dokładne określenie czasu rozpoczęcia i zakończenia prac budowlanych przy wdrażaniu poszczególnych przedsięwzięć, co również uniemożliwia oszacowanie oddziaływań skumulowanych i zastosowania modeli do obliczenia oddziaływań w sytuacji najbardziej niekorzystnej.

9. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanej Strategii oraz częstotliwości jej przeprowadzania - monitoring

Zakłada się, że Prognoza powinna obejmować obszar Gminy, wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji ustaleń *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*. Zgodnie z wymogami obowiązujących dyrektyw proponuje się prowadzenie monitoringu efektów realizacji założeń *Strategii* w zakresie opisanym poniżej. Celem monitoringu jest opisanie zmian stanu środowiska w wyniku realizacji założeń *Strategii*, sprawdzenie czy założone środki łagodzące przyniosą zakładany efekt.

Celem monitoringu środowiskowego jest ocena, czy stan środowiska ulega polepszeniu, czy pogorszeniu – poprzez zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych dotyczących jakości środowiska i zachodzących w nim zmian. Monitoring jest również podstawą oceny efektywności wdrażania polityki środowiskowej.

Kontrola i monitoring realizacji celów i zadań *Strategii* winien obejmować określenie stopnia wykonania poszczególnych działań:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring realizacji zaktualizowanej *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów* będzie dotyczył: gromadzenia informacji na temat produktów, będących wynikiem podejmowanych działań, pomiarów stanu zaawansowania przedsięwzięć podejmowanych w obszarach strategicznych, które są skierowane na realizację celów i zadań strategicznych, gromadzenia i przetwarzania informacji związanych z rezultatami podejmowanych działań oraz dokonywania analiz porównawczych i tematycznych.

7. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w Strategii

Ze względu na ogólny charakter działań wskazanych w Strategii brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla większości wskazanych w Strategii inwestycji. Skutki środowiskowe podejmowanych zadań bowiem silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub też od występowania w otoczeniu wdrażania przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych. Dlatego przy budowie, modernizacji dróg oraz montażu urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy rozważać wszelkie warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływał na środowisko naturalne.

Przeprowadzając analizę wariantów poszczególnych przedsięwzięć można porównywać ze sobą następujące elementy inwestycyjne:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne,
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

8. Napotkane trudności i luki w wiedzy

Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025 odnosi się do szerokiego spectrum zagadnień. W przeciwieństwie do ocen oddziaływania konkretnych planowanych przedsięwzięć nie ma Prognozie Oddziaływania na Środowisko dla Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025 możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych.

Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowej Strategii. W związku z czym możliwe jest zastosowanie jedynie metody opisowej (jakościowej). Nie ma zaś możliwości odniesienia się do konkretnych parametrów dotyczących poszczególnych planowanych inwestycji, co tworzy realną barierę zastosowania bardziej precyzyjnej metodyki (ilościowej), jednorodnej dla wszystkich planowanych w Strategii przedsięwzięć. Dane techniczne bowiem opisujące planowane zadania prezentują bardzo zróżnicowany poziom szczegółowości – od projektów technicznych po koncepcje.

3. Informacje o zawartości, głównych celach Strategii i powiązaniu go z innymi dokumentami

3.1. Przedmiot i główne cele Strategii

Przedmiotem Prognozy jest *Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*, w której zostały określone główne kierunki rozwoju Gminy i Miasta Odolanów oraz wskazano cele strategiczne, cele operacyjne wraz z przyporządkowanymi zadaniami strategicznymi. Kierunki strategiczne zostały wyznaczone na podstawie przeprowadzonej diagnozy strategicznej oraz analizy SWOT.

W Strategii określono również misję i wizję Gminy i Miasta Odolanów. Ustawa o samorządzie gminnym stanowi, że do zakresu działania Gminy i Miasta Odolanów należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, a zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do jej podstawowych zadań. Przepisy te mają duży wpływ na sformułowanie misji Gminy i Miasta Odolanów, albowiem zaspokajanie potrzeb wspólnoty jest tym, do czego gmina została powołana. W związku z powyższym misja Gminy i Miasta brzmi następująco:

*Gmina i Miasto Odolanów
efektywnie zaspokaja potrzeby mieszkańców w oparciu
o zasady zrównoważonego rozwoju*

Natomiast wizja rozwoju została sformułowana w sposób następujący:

*Gmina i Miasta Odolanów
nowoczesny obszar zapewniający mieszkańcom wysoką jakość życia
w oparciu o dynamiczny rozwój przedsiębiorczości i bogactwo surowców naturalnych,
dbający o naturę i kreujący poczucie przynależności
do lokalnej wspólnoty*

Główny cel rozwoju Gminy i Miasta Odolanów w latach 2012-2025 sprecyzowano następująco:

Wszelchstronny i zrównoważony rozwój Gminy i Miasta Odolanów

Realizację celu głównego umożliwią cele strategiczne, sprecyzowane w ramach wyodrębnionych czterech kierunków rozwoju Gminy i Miasta Odolanów.

Kierunki rozwoju:

- I. **Rozwój gospodarczy**
- II. **Rozwój infrastruktury społecznej i mieszkalnictwa**
- III. **Rozwój infrastruktury technicznej i drogowej oraz ochrona środowiska**
- IV. **Rozwój turystyki i rekreacji**

Kierunki rozwoju Gminy i Miasta Odolanów wynikają bezpośrednio z analizy potencjału Gminy i Miasta, określonego na bazie przeprowadzonej analizy SWOT.

Należy jednak podkreślić, że sformułowane w dokumencie cele strategiczne i operacyjne nie stanowią zamkniętego katalogu działań Gminy i Miasta Odolanów.

W celu realizacji wyznaczonej misji i wizji Gminy i Miasta Odolanów wyznaczono 4 cele strategiczne i przyporządkowano im 17 celów operacyjnych, które zostały przedstawione poniżej.

I. Rozwój gospodarczy

Cel główny	Wzrostowy i zrównoważony rozwój Gminy i Miasta Odolanów
CEL STRATEGICZNY:	GMINA ATRAKCYJNYM MIEJSCEM DO INWESTOWANIA
CEL OPERACYJNY 1:	Stworzenie atrakcyjnej oferty inwestowania
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie terenów pod inwestycje i uwzględnianie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój internetowej strony dla przedsiębiorców na stronie Gminy i Miasta Odolanów
	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja terenów przeznaczonych pod inwestycje
	<ul style="list-style-type: none"> • Uzbrojenie drogowe i techniczne terenów przeznaczonych pod inwestycje
CEL OPERACYJNY 2:	Udzielanie przedsiębiorcom wsparcia w ich działalności
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • Skracanie czasu załatwiania spraw formalno – prawnych związanych z działalnością gospodarczą

	<p>w czasie prac budowlanych, aby nie dopuścić skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi.</p> <p>Należy zapewnić dostęp do przenośnych toalet pracownikom budowy oraz regularnie opróżniać toalety z wykorzystaniem samochodów serwisowo-aseenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria.</p> <p>Magazynowane na placach budowy substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowo-wodnego w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych.</p>
Gleby	<p>Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych, aby nie dopuścić do skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Magazynowane substancje, materiały oraz odpady należy zabezpieczyć przed możliwością kontaktu z wodami opadowymi, tak aby nie dopuścić do skażenia gruntu w wyniku wymywania z nich substancji toksycznych. Po zakończeniu realizacji inwestycji należy usunąć wszystkie tymczasowe instalacje i urządzenia oraz wykonać niezbędne niwelacje powierzchni terenu.</p> <p>W miarę możliwości technicznych parkingi dla sprzętu budowlanego powinny być utwardzone i odwadniane. Umowy z wykonawcami prac budowlanych powinny zawierać klauzule o odpowiedzialności ekologicznej – należy stosować zasadę „zanieczyszczający płaci”.</p> <p>Zabiegi solenia dróg i chodników zimą powinny zostać ograniczone do niezbędnego minimum.</p> <p>Przed rozpoczęciem prac ziemnych warstwa wierzchnia gleby (humus) powinna być zebrana, a po zakończeniu prac – rozdeponowana na powierzchni terenu.</p>
Rośliny	<p>W czasie wykonywania prac budowlanych w sąsiedztwie systemów korzeniowych należy przeprowadzać wykopy ręcznie. W przypadku konieczności odsłonięcia korzeni należy je zabezpieczyć. Należy unikać usuwania korzeni strukturalnych, zabezpieczyć środkami grzybobójczymi rany po odciętych korzeniach.</p> <p>Pnie drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego należy zabezpieczyć np. stosując odpowiednie włókny i obudowy drewniane.</p>
Zwierzęta	<p>W celu minimalizacji niekorzystnego oddziaływania na faunę planowane prace budowlane powinny zostać przeprowadzone w możliwie najkrótszym czasie. Prace termomodernizacyjne należy prowadzić poza okresem lęgowym ptaków, w miarę możliwości: na budynkach zmodernizowanych należy zamieścić budki lęgowe dla ptaków.</p>
Zdrowie	<p>Należy czytelnie oznakować obszary, gdzie prowadzone będą prace budowlane i modernizacyjne w celu zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac.</p> <p>W celu zachowania bezpieczeństwa na terenie budowy zaleca się stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego oraz bezwzględne przestrzeganie przepisów BHP.</p> <p>W czasie trwania prac budowlanych należy zmniejszyć czas pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum, aby ograniczyć emisję spalin oraz hałasu.</p>
Krajobraz i dziedzictwo kulturowe	<p>Wszystkie inwestycje powinny być zaplanowane tak, aby nie niszczyły walorów estetycznych krajobrazu. W przypadku natrafienia na przedmioty o charakterze zabytkowym należy zabezpieczyć teren znaleziska i powiadomić o tym fakcie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.</p>

Tabela 13. Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Strategii

Element środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące/zalecenia
Jakość powietrza	<p>Wpływ przedsięwzięć na jakość powietrza, związany z etapem realizacji inwestycji (pracami budowlanymi) można ograniczyć przez zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - systematyczne sprzątanie placów budowy, - zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), - ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym, - uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody (nie sypanie na nadkola i inne części pojazdu), - przykrywanie plandekami skrzyń ładunkowych samochodów transportujących materiały sypkie (dotyczy też ziemi z wykopów), - ograniczenie prędkości jazdy pojazdów samochodowych w rejonie budowy. <p>W przypadku planowanych prac związanych z budową czy przebudową dróg ważną kwestią mającą wpływ na poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza jest dobra organizacja dojazdów do placu budowy oraz utrzymanie płynności na przebudowywanym odcinku. Właściwe rozwiązania w tym zakresie pozwolą na znaczne zmniejszenie emisji ze środków transportu. Ponadto należy monitorować właściwe wykorzystanie maszyn i urządzeń pracujących na budowie.</p>
Hałas	<p>W celu zmniejszenia emisji hałasu związanego z pracami budowlanymi, powinny one być wykonywane wyłącznie w porze dziennej, a czas pracy maszyn budowlanych na biegu jałowym należy ograniczyć do minimum.</p> <p>Maszyny budowlane powinny być w dobrym stanie technicznym oraz posiadać sprawne tłumiki akustyczne.</p> <p>Wpływ na zmniejszenie hałasu komunikacyjnego ma także stosowanie odpowiednio zaprojektowanych pasów zieleni przyulicznej z rzędami wysokich drzew i krzewów (gatunków o właściwościach dźwiękochłonnych tj. zimozielone gatunki drzewiaste oraz klon topola, lipa).</p>
Wody	<p>Aby zapobiec przedostawaniu się nieoczyszczonych ścieków bytowych do wód zaleca się stosowanie instalacji pozwalających na odprowadzanie ścieków bytowych z jezdni oraz ich oczyszczanie. Powstające ścieki bytowe, przed wprowadzeniem do środowiska należy oczyszczać do wymaganych prawem parametrów.</p> <p>Należy badać jakość wód przepływających przez separatory w celu sprawdzenia ich sprawności. Badania jakości zrzucanych wód opadowych należy prowadzić zgodnie z metodą referencyjną, określoną w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku, w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz.U. z 2006 r. Nr 137, poz. 984).</p> <p>Należy kontrolować szczelność zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie systemu zachęt dla rozwoju przedsiębiorczości
	<ul style="list-style-type: none"> • Doskonalenie systemów informacji oraz promocji dla przedsiębiorstw
	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie zadaniowego zespołu dla obsługi inwestora

II. Rozwój infrastruktury społecznej i mieszkalnictwa

Cel główny	Wszelaczonny i zrównoważony rozwój Gminy i Miasta Odolanów		
CEL STRATEGICZNY:	ZASPOKOJENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH I MIESZKALNICTWA		
CEL OPERACYJNY 1:	Tworzenie warunków do rozwoju kapitału ludzkiego		
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • doposażanie szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny • zwiększenie oferty szkolnictwa ponadgimnazjalnego • osiągnięcie wysokiej zdawalności egzaminów zewnętrznych przez uczniów • stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i wykluczonych • prowadzenie doradztwa zawodowego 		
	CEL OPERACYJNY 2:	Zwiększenie atrakcyjności Gminy jako miejsca do zamieszkania	
	ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie standardów terenów rekreacyjnych • uchwalenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego • uzbrojenie terenów pod budownictwo wielorodzinne • rozszerzenie usług spędzania wolnego czasu • modernizacja budynków świetlic i miejsc spotkań dla mieszkańców 	
		CEL OPERACYJNY 3:	Zwiększenie dostępności mieszkań dla najuboższych
		ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoczęcie budowy lokali chronionych w Gminie

	<ul style="list-style-type: none"> zapewnienie lokali socjalnych osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej
CEL OPERACYJNY 4:	Zwiększenie dostępności usług medycznych
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> podniesienie konkurencyjności usług medycznych powstanie gabinetów specjalistycznych wzrost bazy lokalowej przeznaczonej na usługi medyczne
CEL OPERACYJNY 5:	Spadek bezrobocia
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> stworzenie oferty z nowymi kierunkami kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych wzrost liczby nowych miejsc pracy w przemyśle i usługach przekwalifikowanie zawodowe osób bezrobotnych zwiększenie rangi prac społecznych
CEL OPERACYJNY 6:	Rozwój usług społecznych
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> rozwój specjalistycznych placówek pomocy społecznej świadczących różnorodne usługi socjalne wynikające z potrzeb społeczności lokalnej wolontariat wzrost form aktywności

III. Rozwój infrastruktury technicznej i drogowej oraz ochrona środowiska

Cel główny	Wszelostronny i zrównoważony rozwój Gminy i Miasta Odolanów
CEL STRATEGICZNY:	ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I DROGOWEJ ORAZ MAKSYMALIZACJA WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII
CEL OPERACYJNY 1:	Zmniejszenie zanieczyszczenia gleby oraz poprawa stanu czystości wód poprzez rozbudowę sieci wodno – kanalizacyjnej
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> budowa i modernizacja sieci wodno – kanalizacyjnej na terenie miasta oraz na obszarach wiejskich wymiana rur azbestowych w sieci wodociągowej

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii

DZIAŁANIA ŁAGODZĄCE

Są to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

DZIAŁANIA KOMPENSUJĄCE

Są to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy „ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa”.

Wpływ na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* będzie stosunkowo niewielki i w przypadku większości inwestycji będzie ograniczał się do etapu realizacji przedsięwzięcia (etapu budowy).

Ponadto większość z zaproponowanych w Strategii inwestycji bazuje na tzw. „istniejącym śladzie” tzn. zakłada modernizację, przebudowę już istniejących obiektów, nie ingerując w nowe, cenne przyrodniczo obszary lub zmieniając znacząco obecne użytkowanie terenu.

W związku z tym nie przewiduje się konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. Jednak w przypadku konieczności przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej należy podjąć szereg działań, obejmujących w szczególności:

- roboty budowlane,
- roboty ziemne,
- rekultywacja gleby,
- zalesianie,
- zadrzewianie,
- tworzenie skupień roślinności.

W celu zmniejszenia lub eliminacji negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze lub społeczne proponuje się podjęcie działań łagodzących, które opisano w tabeli 13.

Wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje także przed dokonaniem zgłoszenia budowy lub wykonania robót budowlanych oraz zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

W 2010 roku zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2010 r. Nr 213 poz. 1397) określające: rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Rozporządzenie podaje również przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane jako przedsięwzięcia, dla których jest wymagane bądź może być wymagane przygotowanie raportu o oddziaływaniu na środowisko. Do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach załącza się m.in. kartę informacyjną przedsięwzięcia bądź raport o oddziaływaniu na środowisko.

Na podstawie karty informacyjnej organ wydający decyzję środowiskową stwierdza o konieczności lub nie przeprowadzenia pełnej procedury środowiskowej, czyli o konieczności sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko. Zakres raportu określa art. 66 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.). Raport stanowi jeden z kluczowych elementów oceny oddziaływania na środowisko, który w przypadku przeprowadzania tej procedury powinien zostać dołączony do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Zadaniem raportu jest określenie oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska oraz ludzi przy uwzględnieniu przyjętych przez inwestora rozwiązań lokalizacyjnych, projektowych, technologicznych, technicznych i organizacyjnych. Art. 66 ustawy z dnia 7 listopada 2010 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.) ustala treść raportu.

	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa oczyszczalni ścieków w Raczcach modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody
CEL OPERACYJNY 2:	Poprawa infrastruktury drogowej i towarzyszącej w celu zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych, parkingów i chodników
CEL OPERACYJNY 3:	Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> prorowadzenie działań termomodernizacyjnych modernizacja istniejących źródeł ciepła aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w Gminie
CEL OPERACYJNY 4:	Tworzenie warunków do utrzymania porządku i czystości w Gminie
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> organizowanie kampanii społecznych i edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi budowa punktu gromadzenia odpadów problemowych i kompostowni odpadów zielonych w Raczcach propagowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów
CEL OPERACYJNY 5:	Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez budowę infrastruktury zabezpieczającej przed powodzią
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> modernizacja mostów i kładek na terenie Gminy remonty i udrożnienia cieków wodnych budowa zbiorników retencyjnych budowa wału przeciwpowodziowego

IV. Rozwój turystyki i rekreacji

Cel główny	Wzrostochronny i zrównowagony rozwój Gminy i Miasta Odolanów
CEL STRATEGICZNY:	ROZWOJ TURYSTYKI WEEKENDOWEJ I POBYTOWEJ POPRZEC BUDOWĘ ŚCIEŻEK ROWEROWYCH, PROMOCJĘ TURYSTYCZNĄ ORAZ WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO
CEL OPERACYJNY 1:	Rozwój i popularyzacja turystyki pieszej i rowerowej
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • budowa ciągów pieszo – rowerowych • tworzenie i modernizacja szlaków turystycznych
CEL OPERACYJNY 2:	Wzbogacenie oferty rekreacyjnej i sportowej
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • promocja turystyki rekreacyjnej z wykorzystaniem lokalnej bazy sportowo – rekreacyjnej • organizacja imprez sportowo – kulturalnych • budowa i modernizacja obiektów i terenów pełniących funkcje sportowe, rekreacyjne i kulturowe • budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy i Miasta • wzbogacenie oferty rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej
CEL OPERACYJNY 3:	Wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego do rozwoju turystyki weekendowej i pobytowej
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • promocja i popularyzacja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego • remont i modernizacja obiektów zabytkowych
CEL OPERACYJNY 4:	Tworzenie warunków do rozwoju infrastruktury turystycznej
ZADANIA:	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój bazy noclegowej • rozwój bazy gastronomicznej

zainteresowane strony (tj. mieszkańców, administratorów sieci infrastrukturalnych) o zamiarze prowadzenia prac budowlanych.

Korzystne dla środowiska naturalnego oraz zdrowia i jakości bytowania lokalnej społeczności jest także łączenie realizacji poszczególnych prac na tych samych obiektach przez różnych administratorów, w tym samym czasie - np. podczas modernizacji nawierzchni odcinka drogi można wykonać wszystkie planowane prace na sieciach infrastruktury, zlokalizowanych w pasie drogowym.

Nie zidentyfikowano oddziaływań skumulowanych wynikających z realizacji innych programów lub planów na tym terenie, w tym samym czasie.

5.7. Oddziaływania transgraniczne

Ze względu na zasięg przestrzenny obszaru, do którego odnosi się *Strategia* oraz zakres zadań przewidzianych w *Strategii*, które zostaną zrealizowane na jednej gminie, nie przewiduje się wystąpienia transgranicznych oddziaływań na środowisko. Oddziaływania transgraniczne obejmują ocenę oddziaływań mogących przekraczać granicę państw.

5.8. Decyzje środowiskowe dla poszczególnych inwestycji

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach jest dokumentem określającym nałożone warunki na realizację przedsięwzięcia gwarantujące bezpieczeństwo szeroko rozumianemu środowisku. Zgodnie z art. 72 ust. 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, decyzja środowiskowa (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) musi zostać wydana przed uzyskaniem m. in. następujących decyzji administracyjnych:

- decyzji o pozwoleniu na budowę, o zatwierdzeniu projektu budowlanego, o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych oraz o pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części,
- decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych,
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej,
- decyzji o ustaleniu lokalizacji autostrady,
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego,
- decyzji o zezwoleniu na prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów.

<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenia wód, • Obniżenie poziomu wód gruntowych, • Zmiana stosunków wodnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zanieczyszczenia użytkowych poziomów wód podziemnych mają wpływ na zdrowie ludzi, • Zmiany poziomu wód gruntowych (odwodnienia), wpływają na wilgotność gleby, a to z kolei oddziałuje na florę i faunę, • Zanieczyszczenia wód wpływają na bioróżnorodność, • Poziom wód gruntowych i stosunki wodne wpływają na stan zdrowotny roślinności danego obszaru, a tym samym na zmiany w krajobrazie, • Zmiany pokrycia powierzchni ziemi i jej właściwości filtracyjnych wpływają na reżim wód.
FLORA I FAUNA	
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany przestrzeni życiowej i ekosystemów, • Zagrożenie dla niektórych gatunków, • Zmniejszenie bioróżnorodności. 	<p>Rozwój transportu, budowa dróg oraz inne procesy urbanizacyjne wpływają na florę i faunę pośrednio poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiana stanu czystości powietrza, hałasu i drgań, mikroklimatu, poziomu wód gruntowych, zbiorników wód powierzchniowych i podziemnych, zanieczyszczenie gleby i pokrycia powierzchni ziemi, • Stan flory i fauny ma wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne człowieka, • Stan flory wpływa na krajobraz.

5.6. Oddziaływania wtórne i skumulowane

Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić w przypadku jednoczesnego wdrażania kilku zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii. Jest to jednak kwestia uzależniona od harmonogramu prowadzonych robót i na obecnym etapie trudna do zidentyfikowania.

Aby uniknąć uciążliwości związanych z oddziaływaniami skumulowanymi należy dokładnie ustalić harmonogram prac oraz na bieżąco informować z określonym wyprzedzeniem

Przedstawione powyżej cele strategiczne i podporządkowane im cele operacyjne i zadania dążą konsekwentnie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do poprawy stanu środowiska naturalnego analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

Analizując cele sformułowane w *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*, oprócz analizy ich pozytywnego wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (krajowym, wojewódzkim i powiatowym) oraz równoległych, określonych na szczeblu lokalnym. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy bowiem możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej Gminy i Miasta Odolanów.

3.2. Powiązanie Strategii z dokumentami szczebla lokalnego, powiatowego, wojewódzkiego, krajowego i międzynarodowego

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025 jest zgodna z następującymi dokumentami planistycznymi:

STRATEGIA UE

Dokument ten został przyjęty przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r. Dokument wskazuje trzy priorytety, których realizacja odbywa się na szczeblu unijnym oraz krajowym:

1. Wzrost inteligentny (wiedza, innowacja, edukacja, społeczeństwo cyfrowe),
2. Wzrost zrównoważony (efektywne wykorzystywanie zasobów w produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji).

W dokumencie zostały określone projekty przewodnie tzw. inicjatywy flagowe oraz zostało wskazanych 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. W związku z powyższym cele krajowe w znacznym stopniu wpisują się we wskazane w Strategii „Europa 2020” cele zawarte w projektach.

EUROPEJSKA STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Dokument ma na celu zrównoważony wzrost gospodarczy i wysoki poziom życia z ochroną środowiska naturalnego. Dokument ten został przyjęty przez Radę Europejską z dnia 26 czerwca 2006 r. Strategia ta koncentruje się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z zarządzaniem zasobami naturalnymi oraz wskazuje sposoby produkcji i konsumpcji mające na celu ochronę ograniczonych zasobów Ziemi. Głównymi założeniami dokumentu jest

wzrost dobrobytu poprzez podejmowanie działań w ochronie środowiska naturalnego, sprawiedliwość i spójność społeczną, wzrost dobrobytu gospodarczego, jak również wypełniania obowiązków na arenie międzynarodowej, wspólnotowej. W związku z powyższym, Polska jako kraj będący członkiem Unii Europejskiej, zobowiązany jest do realizacji niniejszych założeń na szczeblu krajowym.

PAKIET ENERGETYCZNO - KLIMATYCZNY

Pakiet ten został przyjęty 17 grudnia 2008 roku i ma na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Dokument zawiera szereg rozwiązań legislacyjnych. Głównym celem jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o 20% w stosunku do roku 1990 oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z czym dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z niższymi dokumentami wyższego rzędu.

POLITYKA EKOLOGICZNA PAŃSTWA W LATACH 2009-2012 Z PERSPEKTYWA DO ROKU 2016

Główne cele wynikające z polityki ekologicznej państwa dotyczące Gminy i Miasta Odolanów:

- 1) w zakresie poprawy jakości środowiska:
 - osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych poprzez uporządkowanie gospodarki ściekami komunalnymi oraz zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rozproszonych, trafiających do wód wraz ze sphywami powierzchniowymi,
 - spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza,
 - minimalizacja zagrożenia mieszkańców Gminy ponadnormatywnym hałasem,
 - wprowadzenie kompleksowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi.
- 2) w zakresie ochrony przyrody:
 - zachowanie różnorodności biologicznej i ochrona krajobrazu,
 - ochrona i zrównoważony rozwój lasów.
- 3) w zakresie zrównoważonego wykorzystania materiałów, wody i energii:

W związku z powyższym wszelkie prace budowlano-modernizacyjne nie mogą oddziaływać na tereny chronione bez przeprowadzenia uprzednich postępowań i uzyskania odpowiedniej zgody na takie przedsięwzięcia.

5.5. Relacje między oddziaływaniami

W tabeli 12 przedstawiono relacje pomiędzy potencjalnymi oddziaływaniami przedsięwzięć Strategii na poszczególne elementy środowiska oraz oddziaływaniami pośrednimi mogącymi mieć miejsce w związku z realizacją Strategii.

Tabela 12. Relacje pomiędzy zidentyfikowanymi oddziaływaniami

Elementy środowiska i oddziaływanie bezpośrednie	Wzajemne powiązania oddziaływań i oddziaływania pośrednie
POWIETRZE I KLIMAT:	
<ul style="list-style-type: none"> • Emisja spalin, • Zapylenie, • Imisja zanieczyszczeń, • Hałas i wibracje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Spaliny i pyły samochodowe zanieczyszczają powierzchnię ziemi, gleby i wody powierzchniowe, • Zanieczyszczanie powietrza i zmiany topoklimatu wpływają na florę i faunę, • Hałas i wibracje wpływają na zdrowie człowieka i świat zwierzęcy, • Zmiany pokrycia powierzchni ziemi wpływają na mikroklimat.
POWIERZCHNIA ZIEMI ŁĄCZNIE Z GLEBA	
<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany pokrycia powierzchni terenu oraz struktury gruntu, składu biologicznego i chemicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana pokrycia powierzchni terenu wpływa na zmianę mikroklimatu, • Zwiększenie powierzchni nawierzchni nieprzepuszczalnych, czyli pogorszenie się własności retencyjnych i filtracyjnych, wpływa to na wody gruntowe i ujęcia wody oraz na mikroklimat, • Zanieczyszczenia opadające na powierzchnię dróg spływają wraz z wodami opadowymi do gleby i wód gruntowych.
WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	

technicznego używanego w trakcie prac budowlanych i wydostania się do środowiska substancji chemicznych (w tym ropopochodnych). Przewidywane drgania podłoża oraz hałas na etapie realizacji poszczególnych inwestycji, przypadkowe niszczenie środowiska bytowania zwierząt oraz roślin mogą zaburzyć migracje gatunków zamieszkujących dany obszar albo doprowadzić do wycofania się osobników danego gatunku z dotychczas zajmowanego terenu. Należy również dążyć do wszelkiej staranności, aby w trakcie prac budowlanych nie wystąpiły przypadkowe incydenty zabijania gatunków zwierząt żyjących na danym terenie, a tym samym zapobiegać niekontrolowanym działaniom zmniejszania ich populacji.

5.4.2. Oddziaływanie na obszary chronione

Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody zabrania się podejmowania działań mogących w znaczący sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w znaczący sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

W celu oceny potencjalnych oddziaływań zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii na obszary Natura 2000 położone na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego przeanalizowano potencjalne zagrożenia dla tych obszarów zgodnie ze Standardowymi Formularzami Danych zamieszczonymi na stronie Ministerstwa Środowiska, a także uwzględniono potencjalne zagrożenia dla priorytetowych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt występujących na terenie tych obszarów, zgodnie z Poradnikami Ochrony Siedlisk i Gatunków umieszczonymi na stronie Ministerstwa Środowiska.

W przypadku inwestycji związanych między innymi z poprawą infrastruktury drogowej należy zbadać, czy inwestycja zagraża środowisku naturalnemu (należy poddać badaniu m.in. wpływ budowy na stan wód gruntowych, stanowiska flory oraz siedliska zwierząt). W przypadku, gdy inwestycja przebiega przez tereny cenne przyrodniczo (np. obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000) należy podjąć działania mające na celu rekompensację powstałych szkód poprzez podejmowanie równoważących je działań. Rekompensowanie strat w przyrodzie ma na celu łagodzenie ujemnego wpływu na środowisko oraz zapewnienie właściwego funkcjonowania sieci Natura 2000. W celu zrehabilitowania strat przyrodniczych powstałych na obszarze Natura 2000 należy podejmować takie działania, które przyczynią się do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia oraz do zachowania walorów krajobrazowych (np. sadzenie drzew, objęcie opieką stanowisk zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, budowę schronień dla ptaków).

- wprowadzanie nowoczesnych technologii w przemyśle i energetyce w celu zmniejszenia wodochłonności, materiałochłonności, energochłonności i odpadości produkcji oraz redukcji emisji zanieczyszczeń do środowiska,
 - wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.
- 4) w zakresie zadań systemowych:
- zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do ustaleń zawartych we wszystkich dokumentach strategicznych i przeprowadzenia oceny skutków ekologicznych ich realizacji przed ich zatwierdzeniem,
 - upowszechnienie Systemów Zarządzania Środowiskowego,
 - zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie,
 - współpraca z sąsiednimi gminami.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO ROKU 2020

W Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 oprócz wizji: *Wielkopolska powinna być regionem zintegrowanym i konkurencyjnym*, sformulowano także - w celu urzeczywistnienia nakreślonej wizji rozwoju regionu - misję: *Wielkopolska to region skupiający wszystkie podmioty publiczne działające na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu i poprawy warunków życia mieszkańców. Uzyskanie efektu synergii możliwe jest poprzez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych.*

Wizja rozwoju regionu, misja i cel nadrzędny, a następnie urzeczywistniające je cele strategiczne, pośrednie i kierunki działań tworzą spójny układ zamierzeń rozwojowych województwa wielkopolskiego.

Zgodnie ze strategią rozwoju regionu Wielkopolski przyjmuje się, że cele nie mogą być autonomiczne, lecz muszą realizować wspólny nadrzędny cel. Ich realizacja powinna być źródłem synergii, czyli efektu dodatkowego. Główny cel województwa wielkopolskiego zakłada *„poprawę jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkującej wzrostem poziomu życia mieszkańców.”*

Realizacja celu nadrzędnego będzie możliwa poprzez 4 cele strategiczne.

1. Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku.
2. Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa.
3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia.
4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego.

Cele strategiczne osiągnięte będą poprzez realizację 23 celów pośrednich:

1. Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi.
2. Wzrost spójności komunikacyjnej oraz powiązań z otoczeniem.
3. Wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego.
4. Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
5. Przygotowanie i racjonalne wykorzystanie terenów inwestycyjnych.
6. Wzmocnienie regionotwórczych funkcji aglomeracji poznańskiej jako ośrodka metropolitalnego o znaczeniu europejskim.
7. Wielefunkcyjny rozwój ośrodków subregionalnych i lokalnych.
8. Restrukturyzacja obszarów o niewłaściwym potencjalnym rozwojowym.
9. Wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej.
10. Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw.
11. Wzrost udziału nauki i badań w rozwoju regionu.
12. Zwiększenie udziału usług turystycznych i rekreacji w gospodarce regionu.
13. Ograniczenie barier w dostępie do edukacji.
14. Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia.
15. Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia.
16. Poprawa organizacji rynku pracy.
17. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.
18. Poprawa warunków mieszkalnych.
19. Rozwój usług społecznych.
20. Wzrost bezpieczeństwa.
21. Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeni społecznych.
22. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.
23. Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.

Najistotniejsze, z punktu widzenia ochrony środowiska na analizowanym obszarze, są następujące cele i kierunki działań sprecyzowane w *Strategii*:

1. Cel strategiczny: Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku;

5.4. Oddziaływania na obszary chronione i bioróżnorodność

5.4.1. Oddziaływanie na bioróżnorodność oraz stan flory i fauny

Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów ma na celu wyznaczenie kierunków rozwoju w perspektywie do 2025 roku. Jednym z kierunków rozwoju jest poprawę stanu środowiska przyrodniczego na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. W związku z czym część zadań przewidzianych w Strategii będzie miała pośredni, długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność występujących na tym terenie organizmów żywych.

Zaplanowana termomodernizacja budynków może wywierać negatywny wpływ na niektóre gatunki ptaków gniazdujących min. w szczelinach ścian jak jerzyki (*Apus apus*) czy wróble (*Passer domesticus*). W związku z tym, aby załagodzić negatywne oddziaływanie na środowisko naturalne, należy unikać prowadzenia tego rodzaju prac w okresie lęgowym. W miarę posiadanych możliwości powinno się umożliwić ptakom gniazdowanie na budynkach np. poprzez powieszenie budek lęgowych lub zostawienie/stworzenie miejsc korzystnych do zakładania gniazd. Dodatkowo, przed podjęciem prac termomodernizacyjnych należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków.

Stworzenie zaś sieci zadrzewień śródpolnych, ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenie nowych obszarów ochronnych, umożliwią migrację fauny i flory poprzez zmniejszenie fragmentacji środowiska. Natomiast wdrażanie programów rolno-środowiskowych, umożliwi zachowanie populacji gatunków roślin i zwierząt związanych z obszarami rolniczymi użytkowymi ekstensywnie, jak łąki i pastwiska.

Planowana budowa sieci wodociągowej, uporządkowanie gospodarki ściekowej, spowoduje poprawę jakości wód powierzchniowych, co z kolei przyczyni się do stworzenia korzystnych warunków bytowania w rzekach i bezodpływowych ciekach wodnych na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego wszelkim organizmom wodnym.

W trakcie trwania realizacji inwestycji na etapie budowy potencjalne zagrożenie dla bioróżnorodności regionu mogą być związane z zajęciem terenu pod inwestycję, przemieszczaniem dużej ilości mas ziemi, składowaniem materiałów budowlanych, budową dróg dojazdowych, jak również rozjeżdżaniem terenu przez pracujących ciężki sprzęt. Prace budowlane, w połączeniu z regulacją stosunków wodnych, zwłaszcza odwodnienie terenu, mogą mieć znaczenie dla stopnia odwodnienia siedlisk przyrodniczych znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie inwestycji. Ewentualne zanieczyszczenie terenu substancjami chemicznymi może prowadzić do pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych lub w skrajnych przypadkach ich zniszczenia. Zagrożenie to może mieć miejsce w przypadku awarii sprzętu

osadnictwa i kultury materialnej. W przypadku wystąpienia znalezisk archeologicznych, odkrycia przedmiotu, co do którego będzie istniało przypuszczenie, że jest on zabytkiem prace budowlane zostaną wstrzymane, znalezisko zostanie zabezpieczone przy użyciu dostępnych środków oraz niezwłocznie zgłoszone do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 24 lutego 2006 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2006 r. Nr 50, poz. 362 z późn. zm.).

W przypadku stanowisk archeologicznych jedynym możliwym rozwiązaniem jest prowadzenie nadzorów archeologicznych w trakcie budowy.

5.3.8. Zdrowie

Chwilowe, okresowe niekorzystne oddziaływanie na zdrowie mieszkańców związane będzie głównie z pogorszeniem warunków akustycznych, wzrostem zapylenia powietrza oraz zwiększoną emisją spalin w trakcie prac specjalistycznego sprzętu w ramach realizacji inwestycji.

Praca urzędów budowlanych w trakcie wykonywania robót przyczynić się może do uciążliwości akustycznych, wpływając okresowo ujemnie na zdrowie i samopoczucie mieszkańców Gminy przebywających w pobliżu prac.

Okresowe utrudnienia związane z pracami budowlanymi i remontowymi mogą spowodować nieznaczne pogorszenie bezpieczeństwa ruchu w rejonach prowadzonych prac.

Zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia ludzi na etapie realizacji przedsięwzięcia stanowić mogą roboty prowadzone na jezdni podczas ruchu pojazdów samochodowych.

Roboty powodujące powstanie zagrożenia ze względu na swój charakter: roboty rozładunkowe i załadunkowe, roboty wykonywane przy użyciu dźwigów i koparek, roboty wykonywane przy użyciu drobnego sprzętu mechanicznego, tj. piły, zagęszczarki, młoty.

W czasie realizacji robót mogą wystąpić zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi związane z wykonywaniem robót pod lub w pobliżu linii elektroenergetycznych. Zagrożenia mogą powstać także w trakcie wykonywania robót ziemnych przy użyciu koparki (wykopy dla przebudowy jezdni ulicy). Niebezpieczne sytuacje mogą być również związane z dowozem i rozładunkiem piasku na warstwę odsączającą, rozściełaniu i zagęszczaniu materiału wibratorem.

Cel pośredni: Poprawa stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi;

• Kierunki działań:

- wspieranie działań zwiększających odporność środowiska,
- poprawa stanu, zwiększenie zasobów leśnych oraz ich produktywności,
- porządkowanie gospodarki odpadami,
- ograniczenie akustycznego zagrożenia środowiska,
- promocja racjonalnego użytkowania surowców,
- poprawa bilansu wodnego regionu,
- upowszechnienie edukacji ekologicznej,
- ograniczenie emisji substancji do atmosfery,
- przeciwdziałanie erozji gleb oraz zanieczyszczenia gruntu,
- zwiększanie zakresu i form ochrony oraz poprawa stanu przyrody,
- upowszechnianie stosowania norm ochrony środowiska w gospodarce,
- usuwanie negatywnych skutków eksploatacji surowców,
- zwiększanie udziału „energii czystej” w bilansie energetycznym,
- dostosowanie zagospodarowania środowiska do bezpiecznego rozwoju usług turystycznych oraz rekreacji,

Cel pośredni: Poprawa jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej

• Kierunki działań:

- porządkowanie stosunków wodnych,
- przeciwdziałanie erozji gleb,
- rekultywacja terenów zniszczonych,
- zalesienia nieefektywnych gruntów rolnych oraz wprowadzenie zadrzewień śródpolnych,
- poprawa stanu infrastruktury ochrony środowiska,
- poprawa stanu dróg na terenach rolniczych.

2. Cel strategiczny: Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjału wewnętrznego;

Cel pośredni: Wzmocnienie gospodarstw rolnych oraz gospodarki żywnościowej;

- Kierunek działań: inwestycje w infrastrukturę ochrony środowiska.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO NA LATA 2008 – 2011, Z PERSPEKTYWA NA LATA 2012 – 2019

W Programie Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2008 – 2011, z perspektywą na lata 2012 – 2019 głównym celem jest:

„Zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych.”

Program, uszczegóławiający zapisy Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego w zakresie ochrony środowiska, został przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego.

Cele główne Programu, przyczyniające się do osiągnięcia celu nadrzędnego, obejmują:

- **Ochronę zasobów naturalnych**, w tym:
 - zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych;
 - zwiększenie lesistości województwa oraz prowadzenie zrównowazonej gospodarki leśnej,
 - zrównoważone użytkowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i suszą,
 - ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
 - zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin oraz ochrona środowiska w trakcie ich eksploatacji;
- **Poprawę jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego**, w tym:
 - zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska wodnego, usprawnienie systemu zaopatrzenia w wodę,
 - spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami,
 - zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego,

Podczas realizacji inwestycji powstawać będą również odpady komunalne oraz odpady związane z eksploatacją maszyn używanych podczas budowy. W związku z tym, zostaną wyznaczone miejsca czasowego deponowania tych odpadów. Odpady komunalne będą przekazywane na składowiska odpadów komunalnych, a ewentualne odpady niebezpieczne związane z eksploatacją maszyn będą przekazywane do utylizacji.

Tabela 11. Główne rodzaje odpadów powstające podczas realizacji inwestycji

Kod odpadów	Rodzaj odpadów
17 01	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty)
17 02	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych
17 03	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych
17 05	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)
17 08	Materiały konstrukcyjne zawierające gips
17 09	Inne odpady z budowy, remontów i demontażu
20 02	Odpady z ogrodów i parków (w tym z cmentarzy)
20 03	Inne odpady komunalne

Odpowiedzialność za postępowanie z wszystkimi rodzajami odpadów leży w gestii głównego wykonawcy. Wszystkie powstające odrzuty podczas budowy będą czasowo składowane i zabezpieczone w taki sposób, aby zminimalizować ich możliwy negatywny wpływ na środowisko gruntowo-wodne.

Ponadto wszelkie naprawy urządzeń wykorzystywanych do prowadzonych prac wykonywane będą w wyspecjalizowanych warsztatach, poza terenem budowy.

5.3.7. Dziedzictwo kulturowe

Na etapie prowadzenia robót budowlanych w sąsiedztwie obiektów dziedzictwa kulturowego, negatywnie może na nie wpływać podwyższony poziom zanieczyszczeń powietrza związany z pracą maszyn budowlanych (zwiększone zapylenie, wzrost emisji komunikacyjnej, zwiększony poziom hałasu oraz drgań). Etap ten będzie również negatywnie odbierany przez zwiedzających, w związku z utrudnionym dostępem do dóbr kultury.

Realizacja inwestycji związana będzie z koniecznością przeprowadzenia prac ziemnych. Może spowodować to odsłonięcie istniejących w ziemi stanowisk archeologicznych, śladów

Przemieszczanie mas ziemnych oraz wykopy związane będą głównie z realizacją przedsięwzięć, z zakresu budowy sieci wodociągowej, przydomowych oczyszczalni, płyt obornikowych, chodników oraz rozbudowy lokalnego układu komunikacyjnego (parkingów, zatok postojowych) oraz modernizacją dróg na obszarze Gminy.

Prace budowlane niestety zawsze wiążą się z możliwością awarii sprzętu budowlanego, co powoduje ryzyko zanieczyszczenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi. Ryzyko wystąpienia awarii jest jednak niewielkie, a przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych z praktycznego punktu widzenia, można je wykluczyć. Aby ograniczyć oddziaływanie na powierzchnię ziemi i gleby należy unikać wkraczania ciężkiego sprzętu na tereny naturalne i nieprzekształcone. Po zakończeniu prac budowlanych teren należy uporządkować i przywrócić do stanu pierwotnego lub zbliżonego do naturalnego.

5.3.6. Gospodarka odpadami

Zwiększone ilości odpadów będą powstawały głównie podczas prac budowlanych. Odpady te należy gromadzić w sposób selektywny, uniemożliwiający niekontrolowane rozprzestrzenianie się odpadów w środowisku. Okres magazynowania oraz objętość magazynowanych odpadów należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Należy prowadzić ewidencję wytwarzanych odpadów na obowiązujących drukach. Odpady należy przekazywać na podstawie kart przekazania odpadu odbiorcom posiadającym stosowne zezwolenia.

Aktualne wzory ewidencji odpadów oraz karty przekazania odpadu zostały określone Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 249, poz. 1673).

Odpady powstające podczas realizacji inwestycji przewidzianych w Strategii to przede wszystkim demontowane chodniki, krawężniki, obrzeża, asfalty, produkty smołowe, odpady zielone, materiały konstrukcyjne (metale, drewno, szkło, tworzywa sztuczne) oraz masy ziemne przy ewentualnych wykopach.

Podczas prowadzonej budowy odpady te będą magazynowane w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonej inwestycji, na wyznaczonych do tego celu terenach, do czasu ich ponownego wykorzystania. Odpady, które nie będą mogły być ponownie zagospodarowane dla potrzeb prowadzonej budowy będą przekazywane wyspecjalizowanym firmom zajmującym się odzyskiem (asfalt, gruz) lub w przypadku odpadów, które nie nadają się do odzysku firmom zajmującym się unieszkodliwianiem poprzez składowanie na przeznaczonych do tego składowiskach odpadów.

- stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych oraz minimalizacja ich oddziaływania na zdrowie człowieka i środowisko,
- minimalizacja skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska;
- **Działania systemowe, w tym:**
 - kształtowanie postaw ekologicznych mieszkańców województwa, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku oraz zrównoważona polityka konsumpcyjna,
 - zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do wszystkich sektorowych dokumentów strategicznych i przeprowadzenia oceny wpływu ich realizacji na środowisko przed ich zatwierdzeniem,
 - kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, sprzyjającej zrównoważeniu wykorzystania walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, wzrostem jakości życia i trwałym zachowaniem wartości środowiska,
 - wdrożenie mechanizmów zapewniających aktywizację rynku na rzecz ochrony środowiska,
 - promowanie i wsparcie wdrażania systemu EMAS w gałęziach przemysłu o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej szczebla regionalnego i lokalnego,
 - zwiększenie roli wielkopolskich placówek badawczych we wdrażaniu innowacji w przemyśle oraz w produkcji wyrobów przyjaznych dla środowiska,
 - wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, który został przyjęty uchwałą z dnia 26 kwietnia 2010 r. Nr XLVII/690/10 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, jest dokumentem wyznaczającym cele i kierunki rozwoju regionu w układzie przestrzennym. Jego istotą jest neutralizowanie istniejących i potencjalnych kolizji w zagospodarowaniu przestrzennym, którym często towarzyszą konflikty społeczne, głównie w relacjach: człowiek - gospodarka - środowisko.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego wyraża politykę przestrzenną samorządu województwa, której wyzwaniem jest idea zrównoważonego rozwoju.

Misja sformułowana w analizowanym Planie Zagospodarowania Przestrzennego obejmuje

„Optymalne wykorzystanie szeroko rozumianych uwarunkowań wewnętrznych oraz szans wynikających z uwarunkowań zewnętrznych – dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców i sprawnego funkcjonowania podmiotów gospodarczych znajdujących się na obszarze województwa”

Misja będzie wdrażana poprzez cel główny, jakim jest: „zrównoważony rozwój przestrzenny regionu jako jedna z podstaw wzrostu poziomu życia mieszkańców”. Cel ten opiera się na dwóch celach szczegółowych:

1. Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku.
2. Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa.

Z perspektywy tworzenia Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów, powyższe zapisy są najistotniejsze w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO NA LATA 2012 – 2017

Kwestię gospodarki odpadami na terenie Gminy i Miasta Odolanów reguluje „Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2012 – 2017”, który wynika z wejścia w życie znowelizowanej ustawy z dnia 1 stycznia 2012 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Od 1 stycznia 2012 r. w miejsce zezwoleń wydawanych przez Burmistrza Miasta i Gminy Odolanów, prowadzony jest rejestr działalności regulowanej polegającej na świadczeniu usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, znajdujących się na terenie Gminy. Oznacza to, że przedsiębiorcy, którzy będą chcieli rozpocząć prowadzenie działalności w zakresie odbioru odpadów komunalnych, będą zobowiązani złożyć w Urzędzie Miasta i Gminy Odolanów wniosek o wpis do rejestru działalności regulowanej. Nie dotyczy to przedsiębiorców, którzy uzyskali zezwolenia na odbiór odpadów komunalnych przed dniem wejścia w życie znowelizowanej ustawy. Zezwolenia te zachowują ważność do końca 2012 roku.

W myśl zapisów nowej ustawy Gmina ma obowiązek objąć wszystkich właścicieli nieruchomości na swoim terenie systemem gospodarowania odpadami komunalnymi. Nowe

Hałas oraz drgania będą emitowane głównie przez maszyny spalinowe, urządzenia budowlane i środki transportu. Maszyny budowlane i środki transportu stanowią źródła hałasu o mocy akustycznej w granicach 95-102 dB. Urządzenia stosowane podczas prac budowlanych powinny spełniać wymogi określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2005 r. w sprawie zasadniczych wymagań dla urządzeń używanych na zewnątrz pomieszczeń w zakresie emisji hałasu do środowiska (Dz. U. z 2005 r. Nr 263, poz. 2202z późn. zm.). Ze względu na emitowany hałas prace budowlane powinny być wykonywane jedynie w porze dziennej.

Na etapie budowy źródłem hałasu emitowanego do otoczenia mogą być maszyny budowlane takie jak koparki, ładowarki, spychacze, itp., sprzęt specjalistyczny taki jak wiertarki, młoty, urządzenia pomocnicze, takie jak sprężarki, kompresory, itd.

W miarę możliwości należy używać sprzęt i urządzenia w osłonach dźwiękoszczelnych oraz stosować odpowiedni sprzęt i środki transportu, przy czym ważna jest tutaj zarówno jakość sprzętu, jego prawidłowa eksploatacja i konserwacja, jak i dodatkowe wyposażenie w urządzenia zmniejszające niekorzystne oddziaływanie na środowisko. W miarę możliwości należy także używać sprzęt nowy, dla którego obowiązują obecnie wymagania odnośnie emisji hałasu do środowiska.

Stosowanie powyższych zaleceń pozwoli na ograniczenie emisji hałasu i pozytywnie wpłynie na klimat akustyczny otoczenia podczas budowy. Jedynie na zwiększony poziom hałasu będą narażeni mieszkańcy posesji sąsiadujących z rejonem prowadzonych prac oraz osoby przebywające tymczasowo w pobliżu. Poza terenami zabudowanymi należy liczyć się z oddziaływaniem na dzikie zwierzęta i ptaki, co może przyczynić się do ich migracji na inne tereny.

Hałas związany z prowadzonymi pracami budowlanymi będzie występować okresowo. Uciążliwości związane z budową będą miały charakter tymczasowy i ustąpią w momencie ukończenia prac budowlanych.

5.3.5. Powierzchnia ziemi i gleba

Oddziaływanie na glebę związane będzie głównie z etapem realizacji planowanych inwestycji – przemieszczaniem mas ziemnych w czasie prac budowlanych i ubiciem gleb wokół placów budowy. Ewentualne oddziaływanie na etapie prowadzenia prac budowlanych będzie się wiązało ze zniszczeniem wierzchniej warstwy gleby przez pojazdy i maszyny używane przy prowadzonej budowie i modernizacji zaplanowanych inwestycji. Działania te będą miały charakter lokalny, jako że ograniczają się do obszarów, na których są przeprowadzane prace.

5.3.2. Wody powierzchniowe

Podobnie jak w przypadku środowiska gruntowego i wód podziemnych podczas wykonywania prac budowlanych mogą mieć miejsce jedynie potencjalne, krótkookresowe negatywne oddziaływania na wody powierzchniowe. Działania te związane są z potencjalnymi zagrożeniami dla jakości wód powierzchniowych na skutek przenikania do nich substancji chemicznych z pracujących maszyn, urządzeń budowlanych i pojazdów, w szczególności w przypadku ich awarii.

W przypadku prac ziemnych szczególnie duże jest niebezpieczeństwo czasowego zmętnienia wody w niewielkich ciekach w pobliżu terenu budowy.

5.3.3. Powietrze atmosferyczne

Emisja pyłów związana będzie głównie z transportem i przemieszczeniem materiałów sypkich, pylistych czy urobku ziemnego. Ponadto praca środków transportu i maszyn roboczych wiązać się będzie z okresowo zwiększoną emisją szkodliwych substancji gazowych (spalin). Niewykluczone jest generowanie pyłów na skutek ścierania opon i nawierzchni drogowej jak również okładzin hamulcowych i spalin pojazdów starszej generacji, co może powodować lokalne podwyższenie stężeń niektórych substancji w powietrzu. Dotyczy to substancji emitowanych z silników spalinowych z transportu i ciężkich maszyn oraz prac spawalniczych.

Szkodliwe pyły i gazy będą również emitowane do atmosfery w trakcie realizacji wszelkich prac termomodernizacyjnych. Natomiast podczas prac malarskich do powietrza ulatniać się będą niewielkie ilości związków organicznych.

Wszystkie te szkodliwe emisje pyłów, gazów i związków organicznych będą krótkotrwałe, w trakcie realizacji poszczególnych zamierzonych prac oraz w ilościach niezagrażających zdrowiu mieszkańców. W tym wypadku istotną rolę odgrywać będzie aspekt organizacyjny, ponieważ sposób prowadzenia prac oraz wykorzystywanie sprzętu spełniającego odpowiednie normy przyczyni się do zmniejszenia emisji szkodliwych substancji do powietrza. Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót budowlanych.

5.3.4. Klimat akustyczny

Negatywne krótkoterminowe oddziaływanie może wystąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem robót remontowo – budowlanych. Do zadań, które będą miały wpływ na klimat akustyczny terenów przyległych należą: budowa i przebudowa dróg, budowa chodników, rozbudowa i modernizacja lokalnego układu komunikacyjnego, budowa sieci wodociągowej, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

przepisy określają, iż wójt, burmistrz lub prezydent miasta musi zorganizować przetarg na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości albo przetarg na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów. Dodatkowo Gmina będzie gospodarowała środkami pochodzącymi z opłat pobieranych od właścicieli nieruchomości, a od firm egzekwowała będzie odpowiednią jakość usług.

Do czasu wprowadzenia nowego systemu właściciele nieruchomości będą rozliczać się za odbiór odpadów komunalnych z firmami wywozowymi, z którymi mają zawarte umowy.

Znowelizowana ustawa wskazuje również, iż do zadań Gminy należeć będzie ustanowienie selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Ma ono obejmować co najmniej takie frakcje z odpadów jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło i opakowania wielomateriałowe oraz odpady ulegające biodegradacji, a także tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych oraz wskazywanie mieszkańcom, gdzie prowadzone będą punkty zbierania zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych.

Nowelizacja ustawy wprowadza również obowiązek przedstawiania sprawozdań z realizacji powierzonych zadań zarówno przez marszałków województw, gminy jak i przedsiębiorców odbierających odpady komunalne.

Podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest zobowiązany do przedstawienia kwartalnych sprawozdań zawierających informacje dotyczące masy poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych oraz sposobie ich zagospodarowania, masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, liczby właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne oraz właścicieli nieruchomości, którzy zbierają odpady komunalne w sposób niezgodny z regulaminem.

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Zawiera ono informacje przekazane przez podmioty odbierające odpady komunalne oraz informacje o osiągniętych poziomach odzysku i recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania, jak również informacje o ilości i rodzaju nieczystości ciekłych odebranych z obszaru danej gminy.

Marszałek województwa jest obowiązany do sporządzenia rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, zawierającego zsumowane informacje pochodzące ze sprawozdań sporządzanych przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast z terenu danego województwa.

Nie realizowanie postanowień ustawy wiąże się z karami pieniężnymi nakładanymi przez organy administracyjne drogą decyzji administracyjnej.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska może nałożyć na gminę karę w przypadku niezapewnienia osiągnięcia określonych poziomów odzysku i recyklingu oraz redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, jak również w przypadku niedopełnienia obowiązków sprawozdawczych.

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może nałożyć karę na przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, gdy przedsiębiorca nie zapewni osiągnięcia określonych poziomów odzysku i recyklingu oraz redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, miesza selektywnie zebrane odpady komunalne ze zmieszanyimi odpadami komunalnymi, transportuje odpady do instalacji niewskazanej w uchwale w sprawie realizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, przekazuje nierzetelne sprawozdania lub przekazuje sprawozdania z opóźnieniem.

Wprowadzenie nowego systemu ma na celu uszczelnienie systemu gospodarowania odpadami, upowszechnienie prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, zmniejszenie ilości odpadów komunalnych (w szczególności odpadów ulegających procesowi biodegradacji) kierowanych na składowiska odpadów, zwiększenie liczby instalacji do odzysku, wyeliminowanie nielegalnych składowisk odpadów, skrócenie odległości, na jakie transportowane są odpady komunalne oraz skuteczne monitorowanie postępowania z odpadami komunalnymi.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Program został uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 października 2008 r. (Uchwała Nr XXVIII/389/08).

Powyższy dokument jest wynikiem realizacji zadań dotyczących „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2008 – 2032”. Nadrzędnym długoterminowym celem, wskazanym w dokumencie, jest *likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na zdrowie człowieka i środowiska*.

Głównym zadaniem programu jest wskazanie warunków organizacyjnych oraz finansowych usuwania wyrobów zawierających azbest i ich unieszkodliwiania. Zakres Programu obejmuje:

- ilość wyrobów oraz ich rozmieszczenie na terenie województwa w układzie powiatów,
- wskazanie najbardziej nęwralgicznych miejsc ze względu na największą ilość występujących wyrobów zawierających azbest oraz największe zagrożenie dla człowieka,

5.3. Oddziaływania na etapie realizacji inwestycji – etap budowy

Etap realizacji zadań inwestycyjnych, tj. etap prac budowlanych zawartych w Strategii będzie się wiązał z ich negatywnym oddziaływaniem na środowisko naturalne. Jednak ze względu na charakter prac uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter krótkotrwały, przejściowy.

Poniziej scharakteryzowano krótko oddziaływania zaplanowanych w Strategii zadań na etapie ich budowy w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska.

5.3.1. Wody podziemne

Nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii na wody podziemne. Jedynie w przypadku wystąpienia awarii takich, jak niekontrolowany wyciek paliwa z pracującego sprzętu budowlanego, czy też innych substancji chemicznych (masy uszczelniające, farby) możliwe jest zanieczyszczenie środowiska wodnego.

Zanieczyszczenie wód gruntowych może wystąpić na skutek spływów opadowych, związanych z wymywaniem gruntu oraz wypłukiwaniem niebezpiecznych związków z materiałów używanych do budowy dróg, w tym żużli oraz substancji bitumicznych. W trakcie trwania prac budowlanych potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych stanowi proces wypłukiwania zanieczyszczeń z materiałów odpadowych oraz materiałów stosowanych podczas przebudowy. Potencjalne zagrożenie stanowi również przenikanie do wód substancji chemicznych z pracujących maszyn, urządzeń budowlanych i pojazdów czy odprowadzania do wód bez oczyszczenia ścieków bytowych i przemysłowych z baz budowlanych.

Oddziaływanie to ustąpi z chwilą zakończenia robót budowlanych.

W celu uniknięcia powyżej wymienionych sytuacji należy dopilnowywać, aby plac budowy (ew. miejsce stacjonowania pojazdów mechanicznych, maszyn, urządzeń) posiadał utwardzoną, nieprzepuszczalną powierzchnię oraz był odwadniany. Urządzenia odwadniające będą skuteczne w zmniejszeniu wilgotności gruntów i będą zapewniać dostatecznie szybki spływ wody ze wszystkich punktów placu budowy. Preferowane są urządzenia, w których wykorzystywane są procesy naturalne samooczyszczania, które wpływają korzystnie na bilans wodny danego terenu.

Natomiast podczas budowy instalacji wodno – kanalizacyjnych nowoczesne technologie budowy rurociągów wykorzystujące przeciski metodą sterowaną i odwierty minimalizują zakłócenia w stosunkach wodnych.

ilość wydzielanych spalin w porównaniu z poziomem zanieczyszczenia w przypadku korzystania z dróg o słabej nawierzchni, zmuszającej kierowców do rozwijania małych prędkości i częstego hamowania; na etapie eksploatacji punktu gromadzenia odpadów problemowych oraz kompostowni może wystąpić obniżenie komfortu aerosanitarnego.

KLIMAT AKUSTYCZNY – wzrost hałasu na etapie budowy i modernizacji dróg, ulic i chodników – oddziaływania pośrednie i chwilowe, negatywne (w czasie prowadzonych robót, dotyczy sprzętu budowlanego), stałe, długotrwałe, negatywne (na etapie eksploatacji, w miejscach skrzyżowań głównych arterii drogowych może dojść do ponadnormatywnych przekroczeń poziomu hałasu, uciążliwość dla ludzi), ze względu na liniowy charakter inwestycji mogące pośrednio oddziaływać na sąsiadujące wzdłuż drogi obszary Natura 2000 (w gminach sąsiednich). Modernizacja dróg gminnych, budowa chodników, parkingów ma doprowadzić do zmniejszenia uciążliwości akustycznych, wywołanych ruchem drogowym odbywającym się na nawierzchniach gorszej jakości.

POWIERZCHNIA ZIEMI – przekształcenia powierzchni ziemi związane z budową sieci wodociągowo-kanalizacyjnych i dróg, uzbrajanie terenów pod inwestycje, w trakcie prowadzonych robót budowlanych następuje natomiast oddziaływanie bezpośrednie i pośrednie, krótkotrwałe, negatywne (na etapie budowy i prac ziemnych, zdjęta warstwa ziemi). Zadania mające na celu zapobieganie wypalaniu łąk, ściernisk, pól, niekontrolowanemu spalaniu odpadówczy pożarom lasów mają w swoim założeniu przeciwdziałać degradacji stanu gleby na obszarze Gminy.

KRAJOBRAZ – budowa infrastruktury komunikacyjnej na terenie Gminy, budowa sieci wodociągowej, elektrowni wiatrowych, punktu gromadzenia odpadów problemowych, zbiorników retencyjnych, wałów przeciwpowodziowych prowadzi do stałej zmiany w krajobrazie. W trakcie prowadzonych robót budowlanych następuje natomiast oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, krótkotrwałe i negatywne.

ZASOBY NATURALNE – wszystkie zaproponowane działania posiadają wpływ bezpośredni i pośredni, długoterminowy i pozytywny lub brak wpływu. W zakresie działań ochronnych Gminy na rzecz zasobów kopalin oddziaływania mają charakter pozytywny i długotrwały.

DOBRA KULTURY – przy właściwym przygotowaniu inwestycji brak oddziaływań. Niewielkie oddziaływania mogą wystąpić jedynie na etapie budowy inwestycji znajdujących się w bezpośredniej bliskości przedmiotów cennych kulturowo.

ODDZIAŁYWANIA TRANSGRANICZNE – ze względu na położenie Gminy brak oddziaływań.

- przewidywaną ilość odpadów zawierających azbest koniecznych do usunięcia do 2032 r. oraz konieczna pojemność składowisk w celu unieszkodliwienia odpadów azbestowych,
- propozycje działań organizacyjnych i inwestycyjnych oraz harmonogram wdrażania określonych działań,
- koszty wdrażania Programu i potencjalne źródła finansowania oraz organizację zarządzania Programem.

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU OSTROWSKIEGO NA LATA 2004-2006 ORAZ 2007-2013

Rozwój gospodarczy jest jednym ze sposobów eliminacji problemów społecznych, do których zaliczyć można bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, przed jakimi staje samorząd lokalny. Rozwój gospodarczy na szczeblu lokalnym oznacza przyrost możliwości, które pozwalają samorządom lokalnym oraz mieszkańcom lepiej zaspokajać większą liczbę potrzeb na wyższym poziomie. Podkreślenia wymaga fakt, że jedynie w warunkach rozwoju gospodarczego udaje się osiągnąć tak pożądane zjawisko jak uczestnictwo prywatnego kapitału w przedsięwzięciach istotnych dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Aby zapewnić rozwój gospodarczy powiatu ostrowskiego wskazano szereg najważniejszych zadań wpływających na poprawę kondycji społeczno – gospodarczej. Lista ta obejmuje następujące zagadnienia:

- zmiany w strukturze gospodarczej powiatu Ostrowskiego;
- zmiany w sposobie użytkowania terenu;
- rozwój systemu komunikacji i infrastruktury;
- poprawę stanu środowiska naturalnego;
- poprawę stanu środowiska kulturowego;
- poprawę warunków i jakości życia mieszkańców.

PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DLA STREFY – POWIAT OSTROWSKI W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM

Dokument został uchwalony przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XXXIII/452/09 z dnia 30 marca 2009 r.

Celem Programu jest wskazanie przyczyn powstawania przekroczeń substancji w powietrzu oraz zaproponowanie rozwiązań eliminujących przyczyny zanieczyszczeń, a w konsekwencji wpływających na poprawę jakości powietrza poprzez zastosowanie odpowiednich działań naprawczych na terenie powiatu ostrowskiego, a więc i Gminy Odolanów.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY I MIASTA ODOLANÓW NA LATA 2012 – 2014
Z PERSPEKTYWA NA LATA 2016 – 2019 (AKTUALIZACJA)**

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr XXII/163/12 Rady Gminy i Miasta Odolanów. Celem opracowania było stworzenie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska, którego realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego, do efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewnienia skutecznych mechanizmów chroniących środowisko przed degradacją. Realizacja Programu stworzy także warunki dla wdrożenia obowiązujących w tym zakresie prawa Unii Europejskiej, jak i prawa polskiego.

Program definiuje cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, cele długoterminowe, a także wskazuje rodzaj i harmonogram rzeczowo-finansowy działań ekologicznych.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Celem dokumentu jest określenie polityki przestrzennej Gminy i Miasta Odolanów, która wynika m.in. z obecnego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, tadu przestrzennego oraz wymogów związanych z jego ochroną, stanu środowiska naturalnego, a także dziedzictwa kulturowego. Dokument stanowi podstawę działalności władz samorządowych w zakresie: opracowywania programów rozwoju gospodarczego oraz programów inwestycji publicznych wynikających z zadań własnych gminy, a także sporządzania programów działań z zakresu gospodarki przestrzennej realizowanych wspólnie z gminami sąsiednimi.

**WIELOLETNI PLAN ROZWOJU I MODERNIZACJI URZĄDZEŃ WODOCIĄGOWYCH I URZĄDZEŃ
KANALIZACYJNYCH GMINY I MIASTA ODOLANÓW ORAZ ZAKŁADU USŁUG KOMUNALNYCH
W ODOLANOWIE NA LATA 2012 – 2014**

Dokument został uchwalony przez Radę Gminy i Miasta Odolanów Uchwałą Nr XVII/117/12 z dnia 28 lutego 2012 r. Plan określa przede wszystkim: planowany zakres usług wodociągowo – kanalizacyjnych, przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków, nakłady inwestycyjne do 2014 r. oraz sposoby finansowania planowanych inwestycji.

PROGRAM USUWANIA AZBESTU Z TERENU GMINY I MIASTA ODOLANÓW

Dokument związany jest z realizacją zapisów zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”, w którym wskazano, że do zadań samorządu gminnego należy opracowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających

Przedstawiona ocena ma charakter poglądowy, gdyż dla przedsięwzięć faktycznie oddziałujących na środowisko powinny zostać opracowane szczegółowe raporty o oddziaływaniu na środowisko na etapie ubiegania się o pozwolenie na budowę.

Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko ustaleń *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*:

NATURA 2000 – na terenie Gminy Odolanów położone są następujące obszary objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.): Ostoja Nad Baryczą PLH 020041, Dąbrowy Krotoszyńskie PLH 3D0002, PLB 300007, Dolina Baryczy PLB 020001.

Działania Gminy, mające na celu m. in. budowę kanalizacji sanitarnej, termomodernizację budynków czy ochronę przyrody i krajobrazu na terenie Gminy Odolanów wywrą pozytywne oddziaływanie na elementy środowiska naturalnego (po zakończeniu realizacji inwestycji), w tym pośrednio na obszary chronione Natura 2000. Wszelkie prace budowlano-modernizacyjne nie mogą oddziaływać na tereny chronione bez przeprowadzenia uprzednich postępowań i uzyskania odpowiedniej zgody na takie przedsięwzięcia.

BIORÓŻNORODNOŚĆ, ZWIERZĘTA I ROŚLINY – największe oddziaływania bezpośrednie i pozytywne będą wykazywały działania mające na celu ochronę bioróżnorodności oraz zapobiegające jej degradacji, szczególnie na terenach leśnych. Działania zapobiegające i chroniące w sposób bezpośredni będą także wpływać na warunki funkcjonowania flory i fauny.

LUdzie – wszystkie zaproponowane działania mają bezpośredni i pośredni, długoterminowy i stały pozytywny wpływ lub wpływają obojętnie. Szczególnie inwestycje wpływające na poprawę warunków życia mieszkańców Gminy i Miasta Odolanów i ich edukację, zapobiegające pogarszaniu się otaczającego ich środowiska i uwrażliwiające na problem stanu przyrody, wywierają pozytywny skutek. Dolegliwości mogą wystąpić na etapie budowy niektórych inwestycji.

WODY – długotrwałe oddziaływanie pozytywne poprzez ograniczenie przenikania nieczystości i szkodliwych substancji do wód (m.in. inwestycje w zakresie budowy sieci wodociągowej, uporządkowania gospodarki ściekowej) oraz kształtowanie prośrodowiskowych postaw wśród mieszkańców.

POWIETRZE – oddziaływania bezpośrednie, negatywne (na etapie budowy - emisja pyłu przy pracach ziemnych), pośrednie, długotrwałe (na etapie eksploatacji dróg - emisja spalin z pojazdów mechanicznych). W założeniu Strategii modernizacja dróg oraz poprawa ich nawierzchni ma na celu umożliwić płynność ruchu samochodowego i tym samym zniwelować

- uchwalenie mpzp;
- rozszerzenie usług spędzania wolnego czasu;
- zapewnienie lokali socjalnych osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej;
- podniesienie konkurencyjności usług medycznych;
- powstanie gabinetów specjalistycznych;
- wzrost bazy lokalowej przeznaczonej na usługi medyczne;
- stworzenie oferty z nowymi kierunkami kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych;
- wzrost liczby nowych miejsc pracy w przemyśle i usługach;
- przekwalifikowanie zawodowe osób bezrobotnych;
- zwiększenie rangi prac społecznych;
- rozwój specjalistycznych placówek pomocy społecznej świadczących różnorodną usługę socjalną wynikającą z potrzeb społeczności lokalnej;
- wolontariat;
- wzrost form aktywności;
- promocja turystyki rekreacyjnej z wykorzystaniem bazy sportowo-rekreacyjnej;
- organizacja imprez sportowo-kulturalnych;
- wzbogacenie oferty rekreacyjnej, sportowej i kulturalnej;
- promocja i popularyzacja dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego;
- rozwój bazy noclegowej;
- rozwój bazy gastronomicznej.

5.2.1. Oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne przedsięwzięć Strategii na środowisko naturalne

W niniejszej Prognozie przeprowadzono analizę wpływu na środowisko planowanych przedsięwzięć w ramach realizacji *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*, przy założeniu, że wszystkie przedsięwzięcia będą spełniały wszystkie obowiązujące obecnie wymagania przepisów Prawa ochrony środowiska. Zakres i forma przedstawionych niżej przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko jest zgodna z ustaleniami art. 51 ust. 2 pkt. 2e ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

azbest. W dokumencie zostały wskazane cele i zadania, a także dokonano analizy zgodności z dokumentami wyższego rzędu. Ponadto przedstawiono prawne aspekty użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, dokonano inwentaryzacji wyrobów azbestowo – cementowych na terenie Gminy i Miasta Odolanów, a wskazano postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest. W dokumencie określono również harmonogram realizacji Programu w latach 2012 – 2032 oraz koszty i źródła finansowania realizacji programu, jak również przedstawiono monitoring procesu realizacji Programu, w którym zaproponowano wskaźniki oceny wdrażania w/w dokumentu.

4. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

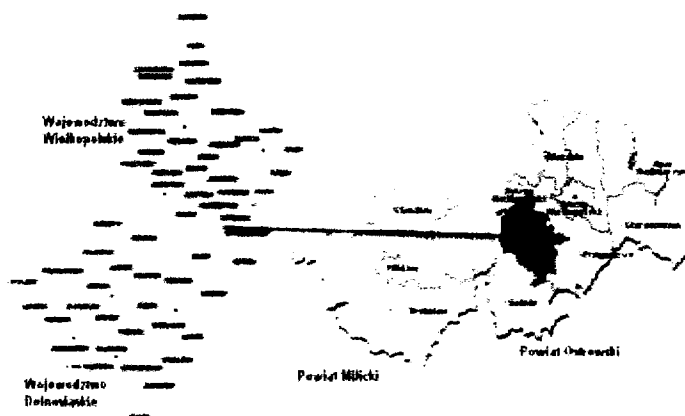
4.1. Charakterystyka ogólna Gminy

4.1.1. Położenia administracyjne i geograficzne

Gmina miejsko - wiejska Odolanów położona jest w południowo – zachodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie ostrowskim. Gmina zajmuje powierzchnię 136,09 km² (w tym obszar Miasta 4,76 km² - dane GUS 2005 r.), co stanowi 11,73% powierzchni powiatu. Gmina bezpośrednio graniczy:

- od północy z gminą Ostrów Wielkopolski (powiat ostrowski),
- od wschodu z gminą Przygodzie (powiat ostrowski),
- od południa z gminą Sośnie (powiat ostrowski),
- od zachodu z gminą Sulmierzyce (powiat krotoszyński),
- od zachodu z gminą Milicz (powiat milicki).

Rysunek 1. Położenie Gminy i Miasta Odolanów na tle województw wielkopolskiego i dolnośląskiego oraz na tle powiatów ostrowskiego i milickiego

Źródło: www.zpp.pl

Gmina Odolanów usytuowana jest w Kotlinie Milickiej (Odolanowskiej), na obszarze której znajduje się Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”. Przez teren Gminy przepływa rzeka Barycz (prawy dopływ Odry), a jej dopływami są rzeki: Złotnica, Kuroch, Olszówka i Wiesiołek, Rów Główny, Kanał Świecki, Rów B, Rów C, Rów Orpiszewski, Przekop Baryczy – Kuroch, Przekop Baryczy- Kanał Świecki.

W skład Gminy wchodzi: miasto Odolanów oraz 16 miejscowości sołeckich: Baby, Boników, Garki, Glińnica, Gorzyce Małe, Huta, Kaczory, Nabyszyce, Nadstawki, Raczyce, Świeca I, Świeca II, Tarchały Małe, Tarchały Wielkie, Uciechów, Wierzbnio oraz osady: Bładaszki, Grochowiska, Kuroch, Lipiny, Papiernia, Trzcieliny, Wisławka.

Lp.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływanie (w tym oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Klimatyczny 2010	Rolniczo- leśny	Zatrwa bielki	Zatrwa żelazna	Rodziny	Wody	Udział przemysłu	Przemysłowe strefy i gminy	Kompleks kulturalny	Polityka ekologiczna	Dobro kulturalne
23	Budowa i modernizacja obiektów i terenów pełniących funkcje sportowe, rekreacyjne i kulturowe	N	0	+	0	0	0	0	-	0	+/-	0
24	Budowa i modernizacja placów zabaw na terenie Gminy i Miasta	N	0	0	0	0	0	0	-	0	+/-	0
25	Remont i modernizacja obiektów zabytkowych	N	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+

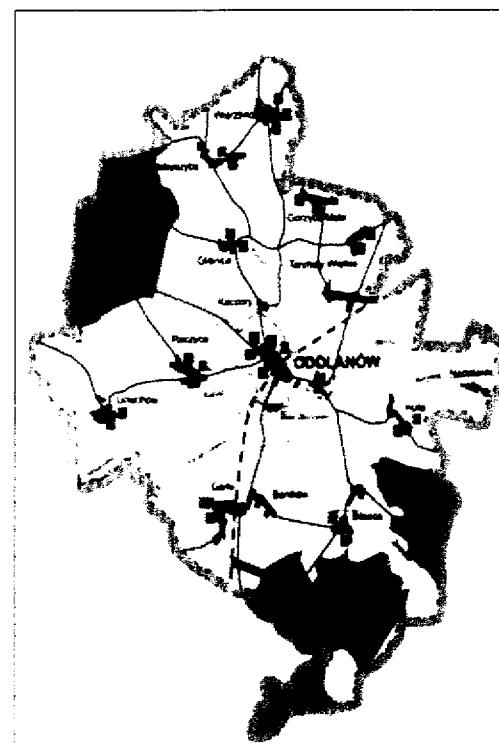
„+” oddziaływanie pozytywne „-” oddziaływanie negatywne „0” brak oddziaływania „+/-” oddziaływanie pozytywne i negatywne „N” brak możliwości określenia oddziaływania

Wśród pozostałych zadań, które nie mają potencjalnego znaczącego oddziaływania na środowisko znalazły się między innymi:

- tworzenie terenów pod inwestycje i uwzględnianie ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- rozwój internetowej strony dla przedsiębiorców na stronie Gminy i Miasta Odolanów;
- promocja terenów przeznaczonych pod inwestycje;
- skracanie czasu załatwiania spraw formalno-prawnych związanych z działalnością gospodarczą;
- opracowanie systemu zachęt dla rozwoju przedsiębiorczości;
- doskonalenie systemów informacji oraz promocji dla przedsiębiorstw;
- stworzenie zadaniowego zespołu dla obsługi inwestora;
- wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt dydaktyczny;
- zwiększenie oferty szkolnictwa ponadgimnazjalnego;
- osiągnięcie wysokiej zdawalności egzaminów zewnętrznych przez uczniów;
- stwarzanie warunków do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i wykluczonych;
- prowadzenie doradztwa zawodowego;
- podnoszenie standardów terenów rekreacyjnych;

Lp.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Zdrowie ludzi	Zwierzęta	Rodofity	Wody	Jakość powietrza	Powierzchnia ziemi i gleby	Krajobraz	Klimat	Ekstetyczny
12	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	N	+/-	-	-	-	0	+	-	-	-	0
13	Budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych, parkingów i chodników	N	-	0/+	0/-	0/-	0/+	0/-	0/-	0/+	0/+	0
14	Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0
15	Organizowanie kampanii społecznych i edukacja ekologiczna w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0
16	Propagowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0
17	Uzbrojenie drogowe i techniczne terenów przeznaczonych pod inwestycje	0	+/-	0	0/+	0/-	0/-	0/-	-	0	0	0
18	Uzbrojenie terenów pod budownictwo wielorodzinne	N	+/-	0	0/+	0/-	0/-	0/-	-	0	0	0
19	Modernizacja budynków świetlic i miejsc spotkań dla mieszkańców	N	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0
20	Rozpoczęcie budowy lokali chronionych	N	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	Budowa ciągów pieszo-rowerowych	N	0	+	0	0	0	0	-	0	0/+	0
22	Tworzenie i modernizacja szlaków turystycznych	N	0	+	0	0	0	0	-	0	0/+	0

Rysunek 2. Mapa Gminy i Miasta Odolanów

Źródło: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012 - 2015

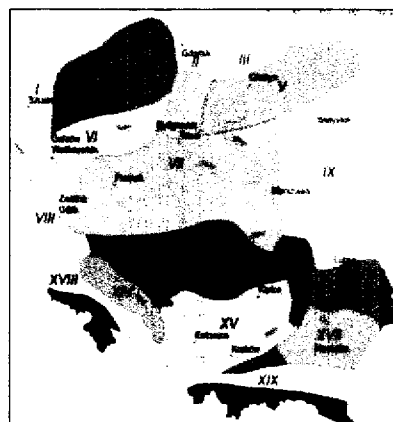
4.1.2. Ukształtowanie powierzchni

Obszar Gminy należy do prowincji Nizy Środkowoeuropejskiego, podprowincji Nizin Środkowopolskich. Znaczna część Gminy znajduje się w obrębie mezoregionu Kotliny Milickiej oraz Wysoczyzny Kaliskiej. Kotlina Milicka (Odolanowska) usytuowana jest pomiędzy województwem wielkopolskim a dolnośląskim i stanowi wschodnią część Obniżenia Milicko – Głogowskiego. Mezoregion ten położony jest na wysokości ok. 150 m n. p. m. Dominującą formą są łąki i lasy Nadleśnictwa Krotoszyn oraz Nadleśnictwa Antonin, w obrębie którego znajdują się Lasy Rychtałskie.

4.1.3. Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne panujące na terenie Gminy Odolanów należą do umiarkowanych w obszarze wzajemnego oddziaływania powietrza polarno-morskiego i polarno-kontynentalnego. Na obszarze Gminy przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie, a w okresie zimowym wiatry sektora wschodniego. W dolinie rzeki Baryczy okresowo występuje zjawisko inwersji temperatury, które związane jest ze wzrostem temperatury powietrza wraz z wysokością. Na terenie całego powiatu występuje wysoka wilgotność powietrza (80%), która dodatkowo jest podwyższona w rejonie doliny Baryczy oraz kompleksów leśnych, co sprzyja powstawaniu mgieł na tych obszarach.

Rysunek 3. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg R. Gumińskiego

Źródło: www.acta-agrophysica.org

Legenda:

Dzielnic rolniczo-klimatyczna					
I	Szczecińska	VIII	Zachodnia	XV	Częstochowsko- Kielecka
II	Zachodniobałtycka	IX	Wschodnia	XVI	Tamowska
III	Wschodniobałtycka	X	Łódzka	XVII	Sandomiersko – Rzeszowska
IV	Pomorska	XI	Radomska	XVIII	Podsudecka
V	Mazurska	XII	Lubelska	XIX	Podkarpacka
VI	Nadnotecka	XIII	Chełmska	XX	Sudecka
VII	Środkowa	XIV	Wrocławska	XXI	Karpacka

Tabela 10. Wpływ zadań Strategii na poszczególne komponenty środowiska, zdrowie i dobra kultury

Lp.	Zadanie	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:										
		Chemistry Niebezpieczeństwo	Różnorodność biologiczna	Zarówność ludzi	Zwierzęta	Rzeczność	Wody	Składowiska odpadów	Przebieg choroby	Klimat	Składowiska	Dobra kultury
1	Budowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej	N	0	+/-	+/-	+/-	+	0/-	-	-/-	-/0	0
2	Wymiana rur azbestowych w sieci wodociągowej	N	0	0/+	0	0	+	0	-	0	0	0
3	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Racyczach	N	-	+/-	+/-	+/-	+/-	0/-	-	-	-/0	0
4	Modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody	N	-	+/-	+/-	+/-	+/-	0/-	-	-	-/0	0
5	Modernizacja mostów i kładek	N	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Remonty i udrożnienia cieków wodnych	N	0	0	-/0	-/0	-	0	-	0	0	0
7	Budowa zbiorników retencyjnych	N	N	0/+	+/-	0	-	0	+/-	-	-	+/-
8	Budowa wału przeciwpowodziowego	N	+/-	0/+	+/-	+/-	-	-/0	-	-	-/0	N
9	Modernizacja istniejących źródeł ciepła	0	0	+	+	+	0	+	0	0	0	0
10	Termomodernizacja budynków na terenie Gminy	N	0	0	0	0	0	+	0	0	0	0
11	Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

propagandowymi oraz wprowadzanie zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

W przypadku podjęcia działań związanych z energetyką odnawialną należy uwzględnić wytyczne zawarte w dokumentach: „Energetyka odnawialna w Wielkopolsce”, „Wytyczne w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki”, „Tymczasowe wytyczne dotyczące oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze”, „Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego”.

Edukacja ekologiczna na terenie Gminy i Miasta Odolanów prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. Ponadto prowadzone są akcje plakatowe na rzecz zmniejszenia się ilości odpadów, akcje sprzątanie świata, odbywają się festyny ekoedukacyjne dla dzieci i dorosłych, które przyczyniają się do zwiększania wrażliwości ekologicznej mieszkańców.

Edukacja ekologiczna na terenie Gminy i Miasta Odolanów zwiększa zainteresowanie zagadnieniami środowiska nie tylko wśród dzieci, ale także pośród pozostałych grup społeczeństwa. Prowadzenie edukacji ekologicznej w różnych formach przyczynia się do zwiększenia świadomości ekologicznej wśród mieszkańców. Należy jednak podkreślić, że działania edukacyjne, informacyjne czy promocyjne o tematyce ekologicznej należą do zadań ciągłych. Działania te powinny być poszerzane i dostosowane do bieżących potrzeb.

Ograniczenie lub niepodjęcie działań edukacyjnych może doprowadzić do zmniejszenia efektywności procesów gospodarczych poprzez znaczny wzrost konsumpcyjnego modelu życia. Taki styl życia może wpłynąć negatywnie na środowisko przyrodnicze i powodować jego degradację. Konsumpcyjny styl życia prowadzi również do znacznego wzrostu na surowce i energię, jak również wpływa na nadmierną produkcję odpadów, co przyczynia się do marnotrawstwa zasobów przyrody oraz do wzrostu kosztów produkcji.

Gmina i Miasto Odolanów planuje organizację kampanii społecznych oraz edukację ekologiczną w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi. Wprowadzenie nowych zasad gospodarowania odpadami wymusza na władzach samorządowych zorganizowanie systemu odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców. Działania edukacyjne przyczynią się do propagowania systemu selektywnej zbiórki odpadów. Istnieje więc konieczność inwestowania w edukację ekologiczną, która przyczyni się do wzrostu świadomości ekologicznej nie tylko najmłodszych, ale i całego społeczeństwa. Należy uwzględnić i propagować nowe wzorce zachowań, nowe wartości, które zgodne będą z zasadami zrównoważonego rozwoju.

4.2. Stan środowiska na obszarach objętych potencjalnym znaczącym oddziaływaniem

4.2.1. Wody powierzchniowe i podziemne

WODY POWIERZCHNIOWE

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów sieć rzeczną tworzy rzeka Barycz oraz jej prawobrzeżny dopływ rzeka Kuroch. Ponadto, przez teren Gminy przepływają rzeki: Złotnica, Olszówka i Wiesiołek. Barycz stanowi prawobrzeżny dopływ Odry i jest to rzeka o najmniejszym spadku w Polsce – około 0,37‰ (jest to spadek terenu, po którym płynie woda).

Dolina rzeki Barycz, ze względu na swój naturalny charakter oraz bogactwo walorów przyrodniczych została objęta ochroną i ustanowiono Park Krajobrazowy „Dolny Baryczy”.

Na terenie Gminy nie istnieją zbiorniki retencyjne, pozwalające na zmniejszenie zagrożenia powodziowego poprzez regulację obiegu wody w środowisku. Jednak do 2015 r. planuje się budowę zbiornika retencyjnego w miejscowości Baby (na rzece Kuroch), a po 2015 r. budowę zbiornika retencyjnego w miejscowości Zawidze (na rzece Złotnica). Na terenie Gminy znajduje się wał przeciwpowodziowy północny dla Miasta Odolanów o długości ok. 1,14 km. W przyszłości planowane jest obwałowanie południowe o długości ok. 1,8 km.

Na terenie Gminy istnieje wiele cieków i rowów melioracyjnych będących w zarządzie Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu, Rejonowy Oddział w Ostrowie, których wykaz przedstawia tabela 1. Rowy szczegółowe na terenie Gminy Odolanów konserwowane są przez Gminną Spółkę Wodną w Odolanowie.

Tabela 1. Wykaz rowów i cieków melioracyjnych na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Nazwa cieku	Długość cieku na terenie Gminy (km)
Barycz	12,04
Rów Główny	8,10
Rów C	4,22
Rów B	0,17
Przekop Kuroch - Barycz	0,72
Meresznica	4,70
Olszówka	4,40
Wiesiołek	4,00
Przekop Kanał Świecki	2,00

Kuroch	15,69
Rów Ormiszewski	1,83
Kanał Świecki	11,75
Razem	72,92

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012 – 2014, z perspektywą na lata 2016 – 2019 (aktualizacja)

W dolinie rzeki Barycz znajduje się wiele stawów hodowlanych. Ponadto, na terenie Gminy występują obiekty małej retencji, do których zaliczyć można stawy, śródpolne oczka wodne oraz wyrobiska poeksploatacyjne wypełnione wodą.

STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Sieć wód powierzchniowych na terenie Gminy jest dobrze rozwinięta. Ogólnie zanieczyszczenie wód powierzchniowych jest wynikiem oddziaływania różnych czynników antropogenicznych takich jak: urbanizacja, rolnictwo, przemysłowienie.

Do głównych przyczyn zagrożenia zasobów i jakości wód na terenie Gminy i Miasta Odolanów należy zaliczyć:

- znikomy stopień skanalizowania gminy;
- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji sanitarnej;
- odprowadzanie ścieków komunalnych do kanalizacji deszczowej;
- niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi;
- spływy powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych;

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów gminnych. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarach wiejskich Gminy sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest tam ekonomicznie nieuzasadniona. Z tego względu z kanalizacji sanitarnej korzystają obecnie przede wszystkim mieszkańcy Odolanowa, a mieszkańcy pozostałych obszarów korzystają z przydomowych oczyszczalni lub zbiorników bezodpływowych, opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy.

Jednym z głównych problemów występujących na terenie Gminy Odolanów, w których bardzo ważną funkcję stanowi rolnictwo, są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) właśnie pochodzenia

komunikacyjnego można uzyskać nie tylko poprzez poprawę stanu nawierzchni drogi, ale także poprzez poprawę płynności ruchu uzyskaną dzięki takim zabiegom jak: poszerzenie drogi, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, zmiana geometrii łuków, zmiana geometrii skrzyżowań w tym: budowa skrzyżowań wielopoziomowych i inne działania o podobnym charakterze. Jednak należy pamiętać, że korzystne efekty w tym zakresie mogą być jednocześnie niwelowane przez wzrost płynności ruchu, któremu towarzyszy jednoczesny wzrost jego natężenia.

Szczególne znaczenie dla ochrony środowiska naturalnego z zakresu ochrony środowiska mają także działania prowadzące do zidentyfikowania i zinwentaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu. Dzięki nim, bowiem można prowadzić efektywne działania ograniczającego jego skutki np. poprzez budowę ekranów akustycznych, wymianę okien na dźwiękoszczelne, modernizację dróg i torowisk.

Opracowanie przez Burmistrza „Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” przyczyni się do racjonalnego wykorzystania energii na terenie Gminy i Miasta Odolanów. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i ciepłej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkownika w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty, mówiące, że zasoby paliw są ograniczone, dostępność do paliw jest coraz trudniejsza, z uwagi na powyższe, ceny paliw będą miały tendencję wzrostową, należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania, świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem z korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić poprzez modyfikację istniejących systemów energetycznych, zarówno w samym procesie wytwarzania, jak i transportu; wprowadzanie nowych energooszczędnych technologii w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych; promocję oszczędzania energii akcjami

związana jest z niewielkim zagrożeniem dla środowiska, zdrowia ludzi i zwierząt. Budowa związana jest m. in. z przekształceniem powierzchni ziemi, terenu i krajobrazu. Na etapie eksploatacji wystąpić może emisja do powietrza, emisja hałasu, wytwarzane odpady oraz ścieki i odcieki. Niniejsza inwestycja będzie potencjalnym źródłem dodatkowego zanieczyszczenia pyłami, gazami oraz odorami, nawet pomimo odpowiedniej eksploatacji. Odory występować będą jednak lokalnie, na terenie instalacji do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji, w tym kompostowni. Nie należy jednak spodziewać się istotnych uciążliwości, ponieważ stosowane będą odpowiednie filtry pochłaniające odory.

W przypadku budowy kompostowni odpadów zielonych emitowany będzie dwutlenek węgla, co jest wynikiem tlenowego rozkładu materii organicznej. W przypadku budowy kompostowni obowiązują restrykcyjne wymagania, które związane są z emisjami gazowymi. W przypadku prawidłowej eksploatacji nie istnieją podstawy do stwierdzenia, aby kompostownia negatywnie oddziaływała na ludzi. W przypadku klimatu akustycznego należy liczyć się ze wzmożonym ruchem pojazdów przy trasach dojazdowych do instalacji. W przypadku powierzchni ziemi do zanieczyszczeń może dochodzić w sąsiedztwie obiektów gospodarowania odpadami, podczas wywozu oraz wyładunku odpadów, jak również w przypadku niewłaściwej eksploatacji, co może powodować między innymi niewłaściwe odprowadzanie wód ze składowiska. Nie przewiduje się, aby budowa punktu gromadzenia odpadów problemowych i kompostowni wywierała negatywne skutki na pozostałe komponenty środowiska, tj. zabytki, dobra kultury, klimat.

Na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego głównym problemem jest hałas komunikacyjny, przy czym hałas przemysłowy ma mniejsze znaczenie.

Hałas komunikacyjny związany jest przede wszystkim ze stałym wzrostem natężenia ruchu i rozwojem sieci drogowej. Przedsięwzięcia w tym zakresie bezpośrednio związane są z inwestycjami budowy i przebudowy dróg na terenie Gminy i Miasta Odolanów, które ujęte zostały w części 5.2.2. dotyczącej ochrony powietrza, gdzie również dość szczegółowo opisano niekorzystne oddziaływanie przedmiotowych przedsięwzięć na środowisko naturalne. Przewidziane modernizacje i przebudowy istniejących drogowych szlaków komunikacyjnych mają jednak przede wszystkim na celu ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego i jego negatywnego oddziaływania na człowieka oraz budynki.

Należy nadmienić, iż przedsięwzięcia zwiększające płynność ruchu, zwłaszcza na obszarach zwartej zabudowy, a także wyprowadzające ruch tranzytowy z centrów miast, przyczyniają się bezpośrednio do istotnego zmniejszenia ryzyka zdrowotnego powodowanego przez hałas. Kolejną korzyścią związaną z przebudową i modernizacją dróg jest zmniejszenie drgań i wibracji, które mogą powodować uszkodzenia budynków. Ograniczenie emisji hałasu

rolniczego. Ponadto, duże zagrożenie stanowi niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów sztucznych i organicznych, stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

Melioracje wodne szczegółowe polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodzią. Zagrożenie dla zasobów wód stanowi niewłaściwe użytkowanie melioracji wodnych, odprowadzanie nieoczyszczonych wód opadowych z powierzchni zanieczyszczonych bezpośrednio do odbiorników oraz niewłaściwie prowadzona gospodarka odpadami, jak np. dzikie wysypiska śmieci.

Badania monitoringowe wód powierzchniowych

Jakość wód płynących badana jest w ramach krajowego i regionalnego podstawowego monitoringu wód powierzchniowych. Monitoringiem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu.

W 2012 r. prowadzono badania rzek w następujących punktach pomiarowo-kontrolnych:

- Barycz-Odolanów;
- Dąbrówka-Odolanów;
- Kuroch-Uciechów.

Szczegółowe wyniki badań przedstawiają tabele 2-4.

Tabela 2. Wyniki badań stanu chemicznego w punkcie pomiarowo-kontrolnym Barycz - Odolanów - 2012 r.

Lp	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	Liczba prób	Minimum	Data	Maksimum	Data	Średnia roczna*	Percentyl 90*	Granica oznaczalności**	Niepewność pomiaru %	Klasa wskaźnika jakości wód
Fluoreny chlorowane												
1	Rtęć i jej związki	µg/l	12	0,005	4 próbki	0,0708	2012-04-16	0,0362	0,0653	0,01	23	stan dobry
2	Benzo(a,h)perylen	µg/l	12	0	8 próbek	0,046	2012-01-17	0,0103	-	0,0004	15	stan pozałej
3	Indeno(1,2,3-cd)piren	µg/l	12	0	8 próbek	0,046	2012-01-17	0,0103	-	0,0004	10	dobrego

Wypełnienie kolorem żółtym - wartość na podstawie której klasyfikowano wskaźnik

* Do obliczeń średniej rocznej oraz percentyla 90 przyjęto granicę oznaczalności, która obowiązywała przez większość okresu badawczego.

**Podana wartość dotyczy granicy oznaczalności, która obowiązywała dla największej liczby próbek w roku

Źródło: poznan.wios.gov.pl

się wartości architektoniczne terenu. Ze względu na zmodernizowane nawierzchnie ulegnie poprawie bezpieczeństwa i płynność ruchu drogowego. Natomiast ilość zużywanego paliwa zostanie zmniejszona, a więc redukcji ulegnie emisja szkodliwych spalin do powietrza atmosferycznego. Zmniejszy się również hałas wynikający dotychczas z ruchu z bardzo małymi prędkościami przy dużych obrotach silników po trudno przejezdnych szlakach komunikacyjnych, z licznymi uszkodzeniami. Przewiduje się, że eksploatacja przebudowanych i zmodernizowanych w ramach Strategii dróg, nie będzie powodować przekroczeń dopuszczalnych standardów zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego, przy przyjętych do analiz natężeniu ruchu samochodów. Maksymalne zanieczyszczenie powietrza wystąpi w pasie drogowym. Poza pasem drogowym zanieczyszczenie powietrza będzie kształtować się dużo poniżej wartości dopuszczalnych.

Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję planowanych inwestycji drogowych w środowisko, wykonawcy w trakcie realizacji robót budowlanych będą przestrzegali obowiązujących norm i przepisów w zakresie ochrony środowiska naturalnego, a także zapewnią ochronę dla osób oraz własności publicznej, poprzez unikanie uciążliwości, skażenia środowiska i hałasu.

Wykorzystanie paliw alternatywnych w środkach transportu drogowego, budownictwie, przemysle i rolnictwie przyczyni się do zmniejszenia emisji związków toksycznych do powietrza atmosferycznego, co w konsekwencji wpłynie na ochronę zdrowia i środowiska, oraz wspiera proekologiczne postawy wśród mieszkańców Gminy.

Zastosowanie w instalacjach budynków użyteczności publicznej rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii prowadzi do redukcji zanieczyszczeń uwalnianych i emitowanych do atmosfery podczas wykorzystania tradycyjnych źródeł energii, a tym samym przeciwdziała pogarszaniu się stanu powietrza. Zastąpienie tradycyjnych źródeł energii jej odnawialnymi nośnikami ma na celu zahamowanie dalszej degradacji środowiska poprzez zniwelowanie wydalania szkodliwych produktów energetyki konwencjonalnej, takich jak tlenki siarki, azotu, węgla i pyłów, do powietrza. Przeciwdziałanie pogarszaniu się jakości powietrza atmosferycznego wywiera pośredni wpływ na zdrowie ludzi, zwierząt oraz funkcjonowanie roślin. Jednym z priorytetów działań samorządów powinno być ograniczenie negatywnego wpływu sektora energetycznego na otoczenie.

Budowa punktu gromadzenia odpadów problemowych i kompostowni odpadów zielonych związana jest z potencjalnym znaczącym oddziaływaniem na środowisko. Na etapie budowy głównymi uciążliwościami, podobnie jak w przypadku pozostałych inwestycji, będą emisja hałasu oraz emisja gazów i pyłów do powietrza, która pochodzi od środków transportu, sprzętu czy urządzeń budowlanych. Powyższe oddziaływania będą miały charakter okresowy, przejściowy, odwracalny. Budowa punktu gromadzenia odpadów problemowych

kolijnym zagrożeniem dla środowiska naturalnego jest wysokie ryzyko znacznej fragmentacji przestrzeni mogące wystąpić zarówno podczas budowy, jak i eksploatacji drogi. Fragmentacja przestrzeni przyrodniczej wiąże się z niekorzystnymi skutkami m. in. dla ochrony siedlisk i gatunków, ochrony lasów i gospodarki wodnej. Eksploatacja dróg wiąże się z wystąpieniem zmian mikroklimatu, degradacją krajobrazu oraz emisją zanieczyszczeń do atmosfery (spaliny samochodowe, ścieranie nawierzchni itp.). Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie drogi mogą wystąpić zmiany w ekosystemach, co jest spowodowane zanieczyszczeniem gleb i wód, gdzie głównym źródłem zanieczyszczeń są spływy z drogi substancji chemicznych stosowanych przy ich utrzymaniu, ścieki wyfilarzane w obiektach obsługi pasażerów, wycieki z pojazdów, a także wyfilarzane odpady (remonty dróg, ich eksploatacja, np. zmiotki z czyszczenia ulic, odpady z koszy przy miejscach postojowych, „dzikie śmietniki” oraz odpady powstające w wyniku zdarzeń losowych w tym wypadków i kolizji drogowych).

Zaplanowana w Strategii poprawa parametrów istniejących tras komunikacyjnych spowoduje wzrost natężenia ruchu, któremu towarzyszy wzrost emisji spalin i hałasu. Jednak skala bezpośredniego oddziaływania na środowisko inwestycji drogowych jest na ogół lokalna, ograniczona do pasa przyległego terenu. Ponadto wprowadzenie nowej drogi przez obszary niezurbanizowane może nieść za sobą skutki o szerszym zasięgu np. niszczenie obszarów cennych przyrodniczo. Zasięg oddziaływania pośredniego przebudowy lub budowy drogi może być szerszy, gdyż nowa lub w istotnym stopniu zmodernizowana droga stanowi niewątpliwie argument przy wyborze osiedlenia się ludności lub lokalizacji innej inwestycji. Tak więc rozwój powiązań transportowych sprzycać będzie rozrastaniu się terenów zurbanizowanych, co skutkować będzie zwiększoną presją na tereny przyrodniczo cenne w związku z łatwiejszą do nich dostępnością.

Oprócz negatywnych oddziaływań na środowisko naturalne, inwestycje drogowe, głównie dotyczące ich przebudowy lub modernizacji korzystnie wpływają na poprawę stanu środowiska naturalnego. Poprawa nawierzchni dróg, zwiększenie ich przepustowości oraz tym samym usprawnienie ruchu drogowego na obszarze inwestycji pozwoli na redukcję ilości wydzielanych do atmosfery spalin samochodowych, tak powszechnych w sytuacji natężenia ruchu i jego skumulowania. Poprawa stanu nawierzchni dróg zwiększy bezpieczeństwo ruchu drogowego na terenie Gminy oraz może przyczynić się do skrócenia czasu dojazdu do miejsca przeznaczenia.

Zaplanowane inwestycje obejmują tereny już przekształcone w wyniku działalności człowieka. W związku z czym, przebudowa planowanych dróg nie będzie znacząco zmieniała krajobrazu, a ze względu na wykonanie nowej konstrukcji nawierzchni poprawia

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA „STRATEGII ROZWOJU GMINY I MIASTA ODOLANÓW
NA LATY 2012-2025”

Tabela 3. Wyniki badań potencjału ekologicznego w ppk Dąbrówka - Odolanów - 2012 r.

Lp	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	Liczba prób	Minimum	Data	Maksimum	Data	Średnia roczna*	Percentyl 90*	Granica oznaczalności**	Niepewność pomiaru % ^{b)}	Klasa wykaznika jakości wód
Elementy biologiczne												
1	Fitobentos (IO)	indeks	1		data poboru 2012-10-09			obliczony indeks 0,551		nie dotyczy	12,9	III
Elementy biochemiczne												
2	Temperatura wody	°C	12	0,3	2012-02-07	20,2	2012-07-04	10,1		0	0,1	I
3	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	12	3,6	2012-05-14	11,3	2012-02-07	8,2		0,1	7	I
4	BZT ₅	mg O ₂ /l	12	1,58	2012-09-04	9,17	2012-05-14	5,6		0,5	11	II
5	Ogólny węgiel organiczny	mg C/l	12	7,44	2012-02-07	26,4	2012-05-14	12,03		2	5	II
6	Przewodność w 20 °C	µS/cm	12	293	2012-08-08	384	2012-12-03	341		10	8,3	I
7	Twardość ogólna	mg CaCO ₃ /l	12	134,7	2012-11-05	192,6	2012-05-14	155		10	5,5	I
8	Odczyn	pH	12	6,68	2012-10-03	7,7	2012-04-16	6,7-7,7		1	3	I
9	Azot amonowy	mg N _{NH4} /l	12	0,224	2012-09-04	2,59	2012-02-07	1,324		0,01	6,6	II
10	Azot Kjeldahla	mg N/l	12	0,925	2012-09-04	3,43	2012-11-05	2,474		0,2	6,9	potencjalnie powyżej dobrego
11	Azot azotanowy	mg N _{NO3} /l	12	0,0565	2012-05-14	2,75	2012-10-03	0,838		0,113	7	I
12	Azot ogólny	mg N/l	12	2,225	2012-06-12	4,236	2012-10-03	3,294		0,005	11	I
13	Fosforany	mg PO ₄ /l	12	0,0997	2012-12-03	0,66	2012-07-04	0,265		0,015	3,4	II
14	Fosfor ogólny	mg P/l	12	0,135	2012-09-04	0,994	2012-05-14	0,439		0,005	4	potencjalnie powyżej dobrego

Wypełnienie kolumny „Wartość” na podstawie której klasyfikowano wskaźnik
* Do obliczeń średniej rocznej przyjęto granicę oznaczalności, która obowiązywała przez większość okresu badawczego
** Podana wartość dotyczy granicy oznaczalności, która obowiązywała dla największej liczby próbek w roku
^{b)} dla elementów biologicznych podano szacunkowy poziom ufności i dokładności wyniku

Tabela 4. Wyniki badań potencjału ekologicznego w ppk Kuroch – Uciechów – 2012 r.

I.p	Wskaźnik jakości wody	Jednostka miary	Liczba prób	Miśsiownik	Data	Maksimum	Data	Średnia roczna*	Procentyl 90*	Granica oznaczalności**	Niepewność pomiaru % ¹⁾	Klasyfikacja jakości wód
Elementy biologiczne												
1.	Fitobentos (IO)	indeks	1		data poboru 2012-10-09			obliczony indeks 0,385		nie dotyczy	12,9	III
Elementy fizykochemiczne												
2.	Temperatura wody	°C	12	0,3	2012-02-07	20,1	2012-07-04	10,6	-	0	0,1	I
3.	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	12	1,56	2012-06-12	11,7	2012-02-07	5,1	-	0,1	7	II
4.	BZT ₅	mg O ₂ /l	12	2,5	2012-01-17	11,6	2012-06-12	5,5	-	0,5	11	II
5.	Ogólny węgiel organiczny	mg C/l	12	0,76	2012-10-03	15,5	2012-05-14	10,2	-	2	5	II
6.	Przewodność w 20 °C	µS/cm	12	580	2012-08-08, 2012-10-03	706	2012-02-07	616	-	10	8,3	I
7.	Twardość ogólna	mg CaCO ₃ /l	12	277	2012-10-03	357,1	2012-05-14	299	-	10	5,5	I
8.	Odczyn	pH	12	6,78	2012-10-03	7,7	2012-05-14	6,8-7,7	-	1	3	I
9.	Azot amonowy	mg N _{NH4} /l	12	0,694	2012-01-17	6,11	2012-08-08	2,284	-	0,01	6,6	potencjalnie dobrego
10.	Azot Kjeldahla	mg N/l	12	2,02	2012-01-17	7,77	2012-08-08	3,936	-	0,2	6,9	potencjalnie dobrego
11.	Azot azotanowy	mg N _{NO3} /l	12	0,0565	2012-06-12, 2012-08-08	10,5	2012-01-17	3,381	-	0,113	7	II
12.	Azot ogólny	mg N/l	12	1,623	2012-07-04	17,615	2012-03-12	7,391	-	0,005	11	II
13.	Fosforany	mg PO ₄ /l	12	0,391	2012-04-16	5,24	2012-08-08	1,454	-	0,015	3,4	potencjalnie dobrego
14.	Fosfor ogólny	mg P/l	12	0,199	2012-03-12	2,17	2012-08-08	0,666	-	0,005	4	potencjalnie dobrego

Wypełnienie kolorem żółtym – wartość na podstawie której klasyfikowano wskaźnik

* Do obliczeń średniej rocznej przyjęto granicę oznaczalności, która obowiązywała przez większość okresu badawczego

**Podana wartość dotyczy granicy oznaczalności, która obowiązywała dla największej liczby próbek w roku

¹⁾ dla elementów biologicznych podano szacunkowy poziom ułamek i dokładności wyniku.

Źródło: poznan.woda.gov.pl

- > zachowanie co najmniej 200 m odległości elektrowni wiatrowych od liniowych elementów krajobrazu (np. alei, szpalców drzew, innych zadrzewień i zakrzewień), których wykorzystywanie przez nieoperze potwierdzono w wyniku badań;
- > rezygnacja z części elektrowni wiatrowych na farmie lub zmiana ich umiejscowienia, w celu uniknięcia lokalizacji elektrowni wiatrowych na przecięciu istotnych szlaków migracji lub w innych miejscach o wysokiej aktywności nieoperze;
- Dodatkowo, w przypadku planowania inwestycji, każdorazowo powinna zostać przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza, a na jej podstawie powinien zostać sporządzony raport oddziaływania na środowisko. Ponadto w opracowaniu „Obszary, ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego” zostały wyznaczone miejsca cenne dla ptaków, zarówno w okresie lęgowym, jak i podczas wędrówek. Dlatego też wskazane obszary w w/w opracowaniu powinny zostać uwzględnione podczas planowania inwestycji (elektrownie wiatrowe, inwestycje linowe: drogi, linie energetyczne) mogących negatywnie oddziaływać na ptaki;
- Dodatkowo elektrownie wiatrowe należy sytuować w takiej odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej, która gwarantuje zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu lub w odległości mniejszej przy zastosowaniu skutecznych środków ograniczających emisję hałasu, co najmniej do poziomów dopuszczalnych;
- Niekontrolowane wypalania oraz lekkomyślne zachowania ludzkie mogą przyczynić się do powstawania pożarów w lasach, a tym samym do zagrożen życia i zdrowia ludzi, zwierząt, wpływając na zachowanie równowagi przyrodniczej, degradację flory oraz ogólne zniszczenia i zanieczyszczenia wszystkich komponentów środowiska na obszarze lasnym. Uwolnione w trakcie pożaru szkodliwe substancje przekraczają dopuszczalne stężenie w powietrzu i utrudniają funkcjonowanie ekosystemu. Pożary niszczą zazwyczaj duże obszary terenu, powodując straty niemożliwe do odbudowy w krótkim czasie i pozostawiając spustoszenie krajobrazu. Mając na uwadze szeroko rozumianą ochronę środowiska władze Gminy dążyć powinny do podejmowania skutecznych działań prewencyjnych, aby zapobiegać zagrożeniom pożarowym i ich skutkom.
- Znaczącym negatywnym oddziaływaniem na środowisko znanioną się również drogowe szlaki komunikacyjne. Podczas przeprowadzonej analizy zidentyfikowano znaczące oddziaływania budowy i eksploatacji dróg o charakterze lokalnym, związane przede wszystkim z przekształcaniami powierzchni ziemi, degradacją krajobrazu oraz hałasem. Biorąc pod uwagę emisję hałasu i substancji szkodliwych z silników pojazdów zauważono, że są one znaczne i wpływają na stan środowiska naturalnego, w tym powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, jednak ich wpływ maleje wraz z odległością. Ponadto

nietoperzy. Inwestycje związane z budową elektrowni wiatrowych będą poprzedzone badaniami, do których zalicza się:

- wstępne rozpoznanie dostępnych informacji i warunków terenowych,
- rejestracją głosów nietoperzy,
- analizą nagrań i wyznaczeniem indeksów aktywności nietoperzy,
- kontrolami potencjalnych kryjówek kolonii rozrodczych nietoperzy,
- kontrolami obiektów mogących stanowić zimowiska nietoperzy.

Zgodnie z „Tymczasowymi wytycznymi dotyczącymi oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze” nie należy stawiać elektrowni wiatrowych:

- we wnętrzu lasów i niebędących lasem skupień drzew;
- w odległości mniejszej niż 200 m od granic lasów i niebędących lasem skupień drzew o powierzchni 0,1 ha lub większej;
- w odległości mniejszej niż 200 m oraz brzegów zbiorników i cieków wodnych wykorzystywanych przez nietoperze (nie dotyczy farm *off shore*);
- na obszarach Natura 2000 chroniących nietoperze lub w ich sąsiedztwie – w odległości mniejszej niż 1 km od znanych kolonii rozrodczych i zimowisk nietoperzy z gatunków będących przedmiotem ochrony na danym obszarze;
- na obszarach, na których w regionalnych lub lokalnych opracowaniach dotyczących potencjalnych lokalizacji elektrowni wiatrowych wykluczono ich lokalizację ze względu na stwarzane zagrożenia dla nietoperzy.

W przypadku stwierdzenia możliwości wystąpienia możliwego ograniczenia negatywnego wpływu elektrowni wiatrowych na nietoperze wskazane jest:

- wyłączenie turbin w pewnych okresach w czasie aktywności nietoperzy przy prędkościach wiatru poniżej 6 m/s;
- niezalesianie terenów, na których staną turbiny, i niewprowadzanie ciągów zieleni w ich pobliżu (dotyczy głównie prognoz dla zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a w raportach może dotyczyć terenów zarządzanych przez inwestora – np. dróg dojazdowych);
- unikanie oświetlania turbin światłem białym – zastrzeżenie to nie dotyczy oświetlenia wynikającego z przepisów dotyczących bezpieczeństwa ruchu powietrznego;
- zachowanie co najmniej 200 m odległości elektrowni wiatrowych od własnych zerowisk i miejsc zwiększonej aktywności nietoperzy, przy czym przyjęta odległość powinna być uzależniona od stwierdzonych gatunków, rodzaju siedliska i innych okoliczności;

WODY PODZIEMNE

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów występują trzy zbiorniki wodonośne:

- poziom wód jurajskich,
- poziom wód trzeciorzędowych,
- poziom wód czwartorzędowych.

Gmina została objęta pomiarami Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu w ramach regionalnej sieci monitoringu wód podziemnych.

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów znajduje się osiem ujęć wód podziemnych, które zlokalizowane są w miejscowościach: Odolanów (2 studnie), Raczyce (2 studnie), Świeca (2 studnie), Tarchały Wielkie (2 studnie) oraz studnie przy dużych zakładach przemysłowych: KRIO, Woseba.

Badania monitoringowe wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w oparciu o rozporządzenie MŚ z 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. nr 143, poz. 896), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

oraz dwa stany chemiczne wód:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V)

Zasada zaliczania wód do odpowiedniej klasy polega na dopuszczeniu przekroczenia wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, pod warunkiem, że mieszczą się one w granicach przyjętych dla bezpośrednio niższej klasy jakości. Jako niedopuszczalne przyjęto przekroczenie wartości granicznych oznaczonych w rozporządzeniu indeksem „H” wskaźników nieorganicznych:

antymonu, arsenu, azotanów, azotynów, boru, chromu, cyjanków, fluorków, glinu, kadmu, niklu, ołowiu, rtęci, seleniu i srebra oraz wskaźników organicznych: adsorbowanych związków chloroorganicznych (AOX), benzo(a)pirenu, benzenu, lotnych węglowodorów aromatycznych (BTX), substancji ropopochodnych, pestycydów, tetrachloroetenu, trichloroetenu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Na terenie województwa wielkopolskiego wyznaczono 18 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), w tym na terenie Gminy Odolanów 1 JCWPd:

✓ nr 74, które zostały określone jako zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu.

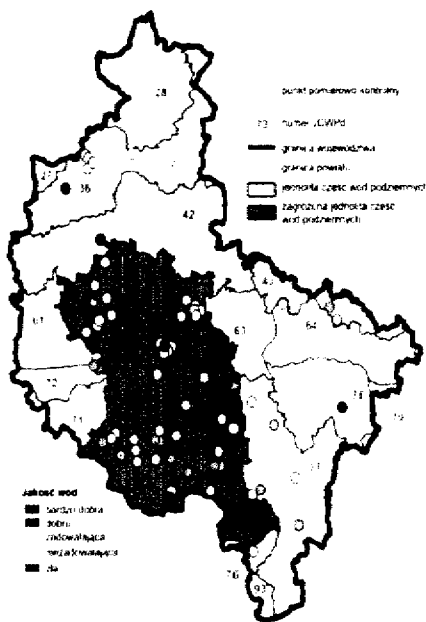
Jakość wód podziemnych na terenie Gminy Odolanów w 2012 r. prezentuje tabela 5.

Tabela 5. Jakość wód podziemnych na terenie Gminy Odolanów - 2012 r.

Numer Monitora	PUWG 1992 X	PUWG 1992 Y	Miejscowość	JCWPd	Klasa jakości w punkcie - stanem 2012	Klasa jakości w punkcie - bieżąca 2012
2842	405450.0404	412004.0552	Raczyce	74	III	III

Źródło: poznan.wos.gov.pl

Rysunek 4. Jakość wód podziemnych w 2011 r.

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2011

- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- Budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych, parkingów i chodników.
- Budowa punktu gromadzenia odpadów problemowych i kompostowni odpadów zielonych w Racyczach.

Planowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie Gminy i Miasta Odolanów poprzez ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery m.in. poprzez eliminację wykorzystania paliw konwencjonalnych w kotłowniach lokalnych i gospodarstwach domowych czy stosowanie urządzeń do oczyszczania spalin i wykorzystywanie nowoczesnych technologii w zakładach przemysłowych. Działania te w efekcie pozwolą również na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi oraz ograniczą niszczenie fasad budynków, w tym również zabytkowych.

Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu oraz przygotowania ciepłej wody użytkowej. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, zarówno gazowych (SO, NO, CO), jak i pyłowych. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego.

Podjętym w Strategii kierunkiem działania jest również wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł. Należy zauważyć, że różnorodność postaci energii odnawialnej przekłada się na różnorodność oddziaływań na środowisko. Ogólnie rzecz biorąc, poza wykorzystaniem biomasy, zaletą energii odnawialnej jest eliminacja wytwarzania odpadów, ścieków i emisji do powietrza na etapie eksploatacji systemu. Negatywne oddziaływanie na środowisko właściwe dla rodzaju prowadzonych prac wystąpi wyłącznie na etapie wykonania obiektów i urządzeń inwestycji energetycznej (prace ziemne, generowanie hałasu i inne). Istotną korzyścią rozwoju odnawialnych źródeł energii jest dywersyfikacja źródeł energii, co podnosi bezpieczeństwo energetyczne oraz obniżenie kosztów wytwarzania energii w gospodarstwach domowych.

W związku z powyższym na terenie Gminy Odolanów planuje się wzrost udziału energii z odnawialnych źródeł między innymi poprzez budowę elektrowni wiatrowych. W przypadku podjęcia działań związanych z ich budową należy zwrócić szczególną uwagę na wpływ, jaki inwestycja może wywrzeć na szlaki migracyjne zwierząt, zwłaszcza ptaków i

Kolejnym zadaniem wskazanym w Strategii jest budowa zbiorników retencyjnych, co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa mieszkańców. Jest to zadanie o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, jednak jego realizacja ma jak najbardziej proekologiczny wymiar. Wśród zalet związanych z budową zbiorników retencyjnych jest wykorzystanie ich w celach irygacyjnych ze względu na zagrożenie deficytem wody, a także w celach rekreacyjnych, które wpływają na wzrost atrakcyjności gminy z punktu widzenia rozwoju turystyki, jak również umożliwiają wykorzystanie energii wodnej.

Podczas budowy zbiorników retencyjnych należy tak planować prace, aby w najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych, należy również przewidzieć wykonanie systemów regulujących stosunki wodne na obszarach przyległych. Aby zapobiec eutrofizacji zbiornika należy w obrębie zlewni zbiornika zapewnić budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków oraz tworzyć strefy buforowe w celu ograniczenia wpływów substancji biogennych z pól.

Skutki budowy zbiorników retencyjnych:

- Zatrzymanie wody na obszarach osuszonych spowolni proces degradacji gleb torfowych;
- Wzrost wilgotności przesuszonych gleb przyczyni się do zwiększenia produkcji użytków zielonych;
- Zahamowanie zanikania lasów łęgowych,
- Wzmocnienie środowiska borów sosnowych,
- Zatrzymanie zanikania ekosystemów śródleśnych związanych ze środowiskiem wodnym;
- Powstanie trwałych zalewów w przyjeziornych częściach lasów na skutek nadmiernego spiętrzenia wód;
- Poprawa wilgotności powietrza.

(Źródło: Prognoza oddziaływania na środowisko aktualizacji Programu Ochrony Środowiska Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2015)

Kolejnymi działaniami wskazanymi w Strategii są:

1. Prowadzenie działań termomodernizacyjnych.
2. Modernizację istniejących źródeł ciepła.
3. Aktualizację Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.

Na terenie województwa wielkopolskiego badania chemizmu wód podziemnych prowadzone są przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie, natomiast Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi monitoring wód jedynie na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych.

4.2.2. Powietrze

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określane głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

W efekcie ramy prawne ochrony powietrza atmosferycznego w Polsce wyznaczają następujące akty:

A. Z zakresu prawa krajowego:

- 1) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* i towarzyszące jej rozporządzenia,
- 2) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o substancjach zubożających warstwę ozonową.

B. Z zakresu prawa wspólnotowego:

- 1) Dyrektywa 96/62/WE z 1996 roku w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza wraz z dyrektywami córkami,
- 2) Dyrektywa 2001/81/WE z 2001 roku w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczeń powietrza.
- 3) Dyrektywa 1999/13/WE z 1999 roku w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych ze stosowania rozpuszczalników organicznych.
- 4) Dyrektywa 94/63/WE z 1994 roku w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych ze składowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw,
- 5) Dyrektywa 2001/80/WE z 2001 roku w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania,

- 6) Dyrektywa 2003/87/WE z 2003 roku ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie,
- 7) Dyrektywy dotyczące zawartości określonych substancji w paliwach,
- 8) Dyrektywa IPPC (96/61/WE),
- 9) Rozporządzenie wspólnotowe 2037/2000 z 2000 roku w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową.

C. Z zakresu prawa międzynarodowego:

- 1) Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 roku,
- 2) Protokół do Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości, dotyczący długofalowego finansowania wspólnego programu monitoringu i oceny przenoszenia zanieczyszczeń powietrza na dalekie odległości w Europie (EMEP) z 1984 roku,
- 3) Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 roku,
- 4) Protokół z Kioto z 1997 roku,
- 5) Konwencja wiedeńska o ochronie warstwy ozonowej z 1985 roku,
- 6) Protokół montreali w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową z 1987 roku.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako **emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska** (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Badania jakości powietrza potwierdzają, iż emisja antropogeniczna jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie wielkopolskim.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział

- źródła punktowe związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe związane z komunikacją,

- Prowadzenie wałów wzdłuż istniejących dróg gminnych będzie niewygodne dla korzystających z tych dróg zarówno w dojazdach do zabudowy (gospodarstw), jak i do użytków rolnych. W celu zminimalizowania negatywnych skutków w tym okresie, powinien być opracowany projekt organizacji ruchu na tych drogach lub ich objazdach w trakcie prowadzenia robót, zapewniający komunikację zgodnie z zasadami BHP i ruchu drogowego;
- Hałas pochodzący z pracy maszyn na budowie;
- Zanieczyszczenie atmosfery związane z pracą środków transportu i sprzętu budowlanego;
- Pogorszenie walorów krajobrazowych spowodowanych zaleganiem hałd gleby humusowej i sukcesywnie wznoszonych, pozbawionych szaty roślinnej nasypów;
- Usunięcie zadrzewienia i zakrzaczenia z trasy projektowanego obwałowania zuboży, i tak słabo porośniętą trwałą roślinnością krajobraz oraz w prawdzie w nieznacznym zakresie, zakłóci w jakiś sposób warunki bytowania zwierząt w tych naturalnych małych ostojach;
- Usunięcie zadarnienia, na odcinkach gdzie trasa wału przebiega przez użytki zielone, naturalnego środowiska bytowania małych zwierząt oraz zmiana konfiguracji terenu poprzez budowę nasypu wpłynie również niekorzystnie na ich egzystencję, a nawet okresowo na rozwój populacji;
- Hałas pochodzący z pracy maszyn na budowie wpłynie niekorzystnie na świat zwierząt w obszarze budowy;
- Zmiany warunków siedliskowych na międzywalu, m. in. na skutek wzrostu głębokości i prędkości przepływu wód wezbraniowych;
- Pogorszenie stanu doliny rzecznej;
- Naruszenie struktury i tekstury gleby oraz zmiana jej cech w pasie robót ziemnych wału i rezerw mas ziemnych;
- Zmiana składu zawartości próchnicy na skutek przemieszania z podłożem;
- Zmiana rzeźby terenu, niwelacje, wykopy, przyzmy,
- Potencjalne zanieczyszczenie gruntu i wód substancjami ropopochodnymi w wyniku cieków z maszyn budowlanych i środków transportowych.

Budowa wału przeciwpowodziowego ma na celu ochronę ludzi oraz ich majątku przed zalewem wodami powodziowymi. Inwestycja spowoduje wzrost atrakcyjności obszaru oraz zwiększy poczucie bezpieczeństwa ludzi tam mieszkających. Ponadto ulegną poprawie możliwości transportu rolniczego oraz wzrośnie standard życia mieszkańców w zakresie transportu drogowego. Inwestycja wpłynie pozytywnie na zwierzęta, a w konsekwencji na wzrost ich populacji.

eksploatacji, emisje hałasu i wzrost ilości wytwarzanych osadów ściekowych. Natomiast w miejscach zrzutu ścieków spodziewać się można także niekorzystnego oddziaływania na faunę i florę odbiornika. Pomimo to, rozbudowa oczyszczalni ścieków przyczyni się do uzyskania lepszej jakości oczyszczonych ścieków zrzucanych do wód powierzchniowych, a tym samym do poprawy jakości tych wód.

Planowane w *Strategii* przedsięwzięcia w zakresie wodociągów przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej, co będzie miało długookresowy, pozytywny wpływ na zdrowie lokalnej społeczności, co bezpośrednio podniesie ich standard życia. W kategorii negatywnych oddziaływań pośrednich można wskazać wzrost presji urbanizacyjnej na tereny dotychczas niezbrojone w sieć wodociagową i kanalizacyjną. Poza tym na etapie budowy inwestycji mogą być odczuwalne negatywne efekty związane z prowadzonymi pracami budowlanymi.

Posiadanie przez gospodarstwa rolne odpowiednio szczelnych płyt, zabezpieczających przed przedostaniem się obornika do gruntu, ograniczy zanieczyszczenia wód azotem pochodzącym bezpośrednio ze źródeł rolniczych. Zaniechanie budowy płyt obornikowych wpłynie na zwiększenie stężenia azotanów w wodach pitnych, co stanowi zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz narusza równowagę biologiczną. Składowanie odchodów zwierzęcych na nieprzepuszczalnych płytach obornikowych uniemożliwia przenikanie zanieczyszczeń do gruntu i tym samym przyczynia się do ochrony zdrowia oraz środowiska. Jedynym efektem ubocznym budowy płyt obornikowych mogą być uciążliwości odorowe towarzyszące miejscu składowania odpadów. Jednakże, korzyści higieniczno-sanitarne dla zdrowia ludzkiego oraz pozytywny wpływ na stan wód i gleb świadczą o zasadności takich inwestycji.

Pomimo przewidywanych krótkotrwałych, przemijających zagrożeń środowiska naturalnego podczas realizacji przedmiotowych inwestycji, tj. nadmierny hałas, wzmożony ruch środków transportu, przemijająca interwencja w faunę i florę, wywrą one długotrwałe korzyści w trakcie ich eksploatacji, m.in. poprzez zmniejszenie ilości odprowadzanych do środowiska ścieków nieoczyszczonych oraz podniesie jakości wody pitnej. Elementy te niewątpliwie wywrą pozytywny wpływ na środowisko naturalne, zdrowie mieszkańców oraz poprawę jakości ich życia.

W fazie budowy wału przeciwpowodziowego wystąpią następujące oddziaływania:

- Wyłączenie z użytkowania znacznych terenów dla potrzeb budowy (poza trwałe wyłączonymi pod korpus wału, drogi serwisowe i dojazdowe) na terenach poboru (rezerw) mas ziemnych oraz wyłączonych pod pasy (drogi) technologiczne, place zapleczy i haldowania gleby humusowej;

- źródła powierzchniowe niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

EMISJA PUNKTOWA

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. z 2009 r. Nr 130, poz. 1070, z późn. zm.) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

EMISJA LINIOWA

W ostatnich latach istotnie wzrosła dostępność pojazdów, praktycznie dla każdej grupy społecznej. Wynika to nie tylko z poprawy stopy życiowej w Polsce, ale także możliwości zakupu tanich, używanych pojazdów z zagranicy, których stan techniczny niejednokrotnie pozostawia wiele do życzenia. W związku z tym, praktycznie każda rodzina posiada już co najmniej jeden samochód. Jednocześnie w ostatnich latach spadł wskaźnik osób podróżujących jednym samochodem, co wiąże się nie tylko ze wzrostem kosztów podróży, ale i wyższą emisją zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Do zmiany tej niekorzystnej sytuacji, zwłaszcza z punktu widzenia środowiska naturalnego, mogą przyczynić się wzrastające ceny paliw, które najprawdopodobniej zmuszą część społeczeństwa do zmiany nawyków na bardziej ekonomiczne. Nie bez znaczenia są też kampanie społeczne o tematyce ekologicznej, zachęcające do korzystania z komunikacji publicznej.

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów dostęp do komunikacji publicznej możliwy jest dzięki autobusom PKS oraz połączeniom PKP. Rozproszona zabudowa na terenach wiejskich sprawia, że korzystanie z samochodu jest nieuniknione. Mimo wszystko, działania proekologiczne, w tym zakresie, prowadzone na terenie Gminy mogą skupiać się na propagowaniu ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastąpienie go rowerem, co wpływa nie tylko na środowisko, ale i stan zdrowia mieszkańców. Połączenia lokalne PKS na terenie Gminy również przyczyniają się do zmniejszenia zanieczyszczeń.

Poziom zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależy od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg.

System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego, w tym przede wszystkim ruchu tranzytowego pojazdów ciężkich.

W Gminie i Mieście Odolanów największa emisja liniowa występuje w obrębie dróg wojewódzkich nr: 445 relacji Odolanów – Ostrów Wielkopolski oraz nr 444 relacji Ostrzeszów – Krotoszyn, ze względu na duże natężenie ruchu.

Pomimo iż sieć dróg na terenie Gminy jest stale modernizowana i przebudowywana, to jednak ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego dróg, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń w powietrzu.

W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy) oraz na budowie obwodnicy Odolanowa. Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia emisji wtórnej z dróg, powinno być utrzymanie ulic w czystości, które korzystnie wpływa na zmniejszenie unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

EMISJA POWIERZCHNIOWA

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Część Gminy i Miasta Odolanów jest zasilana w paliwo gazowe. Dzięki temu do atmosfery nie przedostają się zbyt szkodliwe substancje, które działają niekorzystnie na środowisko naturalne.

Część mieszkańców ogrzewa swoje domy głównie węglem, co przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu część mieszkańców spala w swoich piecach różnego rodzaju odpady, emitując znaczne ilości zanieczyszczeń. Praktyka ta jest w dalszym ciągu powszechna dla obszarów wiejskich. Innym sposobem poszukiwania oszczędności jest wykorzystanie na cele ogrzewania i przygotowania ciepłej

(N) - brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji uwarunkowań.

W ramach *Strategii* wdrażane będą inwestycje dążące do racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi, poprawy stanu sanitarnego nieskanalizowanych dotychczas części Gminy, poprawa funkcjonowania gminnej oczyszczalni ścieków komunalnych i zwiększenia przepustowości instalacji melioracyjnej Gminy. Poniżej przedstawiono szczegółowy wykaz zadań zawartych w *Strategii*:

1. Budowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie miasta oraz na obszarach wiejskich.
2. Wymiana rur azbestowych w sieci wodociągowej.
3. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Raczcach.
4. Modernizacja istniejących stacji uzdatniania wody.
5. Modernizacja mostów i kładek na terenie Gminy.
6. Remonty i udrożnienia cieków wodnych.
7. Budowa zbiorników retencyjnych.
8. Budowa wału przeciwpowodziowego.
9. Budowa punktu gromadzenia odpadów problemowych i kompostowni odpadów zielonych w Raczcach.

Inwestycje w zakresie modernizacji wodociągu, istniejących stacji uzdatniania wody oraz wymianie rur azbestowych w sieci wodociągowej przyczynią się do poprawy jakości wody pitnej i podniesienia standardu życia mieszkańców Gminy i Miasta Odolanów. Realizacja zaplanowanych w *Strategii* zadań z zakresu gospodarowania ściekami komunalnymi i przemysłowymi wyeliminuje niekontrolowany sposób wprowadzania do środowiska ścieków z indywidualnych zbiorników bezodpływowych oraz ograniczy spływ zanieczyszczeń obszarowo, co poprawi stan sanitarny Gminy i Miasta Odolanów oraz pozytywnie wpłynie na stan powierzchni ziem na jej obszarze. W związku z powyższym wdrożenie niniejszych zadań jest konieczne i korzystne dla środowiska naturalnego i jego poszczególnych składników, pośrednio oddziałując również na funkcjonowanie flory i fauny.

Jednak działanie oczyszczalni ścieków może powodować również negatywne skutki dla środowiska, tj. uciążliwości odorowe, szczególnie przy niewłaściwie prowadzonej

Nie przewiduje się, aby realizacja Strategii przyczyniła się do powstania nowych zagrożeń lub uciążliwości dla środowiska naturalnego analizowanej jednostki samorządu terytorialnego. Rokuje się, że prawidłowa realizacja Strategii przyniesie wymierny efekt ekologiczny w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko.

Ponadto należy zauważyć, że analizę i ocenę oddziaływania zaplanowanych w Strategii działań na poszczególne komponenty środowiska dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji. Uciążliwości występujące w fazie budowy wiążą się zazwyczaj z przejściową podwyższoną emisją hałasu, emisją spalin z maszyn budowlanych, czy też zwiększoną emisją pyłów. Negatywne oddziaływania na środowisko przyrodnicze związane z etapem realizacji inwestycji są oddziaływaniami krótkotrwałymi, odwracalnymi, o lokalnym charakterze, toteż poddano analizie fazę eksploatacji wdrożonych w ramach projektu działań pod kątem ich oddziaływania na środowisko naturalne analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

5.2. Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii

W Prognozie przedstawiono wpływ poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, zdrowie i dobra kultury. Przy ocenie brano pod uwagę przede wszystkim końcowy efekt realizacji przedsięwzięcia i jego potencjalne oddziaływania na etapie funkcjonowania. Szczegółowa analiza oddziaływań, również na etapie budowy została przedstawiona w podrozdziale 5.3. „Oddziaływanie na etapie realizacji inwestycji – etap budowy” niniejszej Prognozy.

W kolejnych tabelach zastosowano następujące oznaczenia:

- (+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- (0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie (neutralne oddziaływanie),
- (+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

wody użytkowej, odnawialnych źródeł energii. Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji wymaga ponoszenia znacznie niższych kosztów, niż w przypadku powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy gazem. Ze względu na coraz atrakcyjniejsze ceny urządzeń grzewczych bazujących na odnawialnych źródłach energii oraz dodatkowo możliwość współfinansowania takiej inwestycji np. z WFOŚiGW oraz funduszy Unii Europejskiej, Gmina będzie podejmowała działania mające na celu zachęcenie mieszkańców do wyposażenia budynków mieszkalnych w urządzenia bazujące na odnawialnych źródłach energii.

Sposobem ograniczania niskiej emisji na terenie Gminy jest także termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanej paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

Występująca na danym terenie struktura paliwowa wśród korzystających z indywidualnych źródeł ciepła jest bardzo istotna ze względu na jakość powietrza. Praktyka stosowana w całej Polsce wskazuje, iż w domowych kotłowniach nie tylko spalane są ww. paliwa ale również odpady, takie jak: plastik, guma itp. Zjawisko to powoduje zwiększone zanieczyszczenie powietrza szczególnie w okresie grzewczym, a toksyczne związki uwalniane do atmosfery podczas spalania paliw jak i odpadów mają fatalny wpływ na zdrowie społeczeństwa.

Eksploatacja domowych pieców grzewczych odbywa się w ramach tzw. powszechnego korzystania ze środowiska i w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo ochrony środowiska nie wymaga uzyskania pozwoleń na wprowadzenie gazów i pyłów do powietrza. W przypadku sektora bytowo-komunalnego nie ma opracowanych skutecznych i ekonomicznie zasadnych metod redukcji zanieczyszczeń poprzez urządzenia ochronne. Brak podstaw prawnych do zarządzenia wymiany starych, niskosprawnych i nieekologicznych kotłów i pieców węglowych przez osoby fizyczne jest poważną barierą do podjęcia działań zmierzających do ograniczenia ich oddziaływania na jakość powietrza. Dlatego też podejmowane działania powinny być w pierwszej kolejności skierowane na większe uświadomienie społeczeństwa i propagowanie szerszego wykorzystania paliw niskoemisyjnych, bardziej przyjaznych środowisku, których wykorzystanie przyczyni się do zmniejszenia tzw. niskiej emisji, jak również wyeliminuje spalanie odpadów.

Na terenie Gminy Odolanów głównym emitorem substancji do powietrza, który jest również jednym z większych w Wielkopolsce, jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazowe S.A. Oddział w Odolanowie, przy ul. Krotoszyńskiej 148. Zgodnie z informacjami Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, przedsiębiorstwo wyemitowało w 2010 roku 63,49 tys. Mg gźów oraz 0,26 Mg pyłów,

Najważniejsze problemy w zakresie jakości powietrza, zidentyfikowane na terenie województwa wielkopolskiego:

- wzrost emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych komunikacyjnych,
- wzrost emisji pyłu zawieszzonego PM10, SO₂ i CO₂,
- bardzo niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym.

Problemy te, pomimo iż zostały sformułowane dla województwa, można odnieść także do Gminy i Miasta Odolanów.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, stosunku do ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.

Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO₂), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_x), para wodna (H₂O), sadza i pył. W przypadku paliw ciekłych i gazowych udział pary wodnej w spalinach jest większy i porównywalny z ilością CO₂, natomiast nie ma w nich pyłu, a w przypadku gazu ziemnego – SO₂. Niektóre gatunki ropy naftowej także nie posiadają związków siarki.

W spalinach pochodzących z paliw ciekłych i gazowych również występują, choć w mniejszych ilościach, tlenki azotu i sadza, gdyż ich obecność jest związana raczej z samym procesem spalania niż z rodzajem paliwa.

- Tlenki węgla
Z punktu widzenia ochrony środowiska rozróżnia się dwa rodzaje dwutlenków węgla: przyjazny dla środowiska - o krótkim (trwającym od 1 roku do kilkudziesięciu lat) obiegu w przyrodzie, który powstaje w procesach utleniania biomasy (drewna, słomy, biopaliw i biomasy) i nieprzyjazny, który jest produktem spalania paliw nieodnawialnych (węgla, ropy, gazu), a cykl jego obiegu określa się w milionach lat.
- Tlenki siarki

5. Przewidywane znaczące oddziaływania Strategii na poszczególne komponenty środowiska

5.1. Wprowadzenie

Ocenię możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i pozainwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025*. W stosunku do każdego przedsięwzięcia zaplanowanego w ramach *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* przeanalizowano potencjalne oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego (Obszary Natura 2000, Różnorodność biologiczna, Zdrowie ludzi, Zwierzęta, Rośliny, Wody powierzchniowe i podziemne, Jakość powietrza, Powierzchnie ziemi i gleba, Krajobraz, Klimat, Dobra kultury).

Próbę oceny i identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabelach w tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są syntetycznym zestawieniem możliwych pozytywnych, skutków środowiskowych negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, krótkoterminowych, długoterminowych oddziaływań tych zadań.

Stopień i zakres oddziaływania niektórych z zaplanowanych zadań zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, tzn. od tego czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, charakteryzujących się największym negatywnym zakresem oddziaływania. Należy podkreślić, że nie wszystkie zadania strategiczne ujęte w *Strategii* będą oddziaływały na środowisko.

Biorąc pod uwagę fakt, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na etapie opracowywania Prognoza Oddziaływania na Środowisko przedmiotowej *Strategii*, wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W analizowanych na potrzeby niniejszego dokumentu niektórych przypadkach zidentyfikowano jednoczesny negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska, który jest zależny od rozważanego aspektu.

Głównym założeniem *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* jest wskazanie kierunków rozwoju jednostki samorządu terytorialnego poprzez określenie kluczowych działań, które przyczynią się do realizacji misji i wizji.

4.3. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Strategii

Celem nadrzędnym *Strategii Rozwoju Gminy i Miasta Odolanów na lata 2012-2025* jest: „**Wszechstronny i zrównoważony rozwój**”.

W związku z powyższym wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Strategii mają na celu zwiększenie atrakcyjności Gminy i Miasta Odolanów, podniesienie jakości życia mieszkańców oraz ochronę środowiska Gminy poprzez zmniejszenie antropopresji na poszczególne jego komponenty, co w konsekwencji ma doprowadzić do systematycznego poprawiania się stanu środowiska naturalnego. Niewątpliwym efektem końcowym podjętych działań będzie również poprawa warunków życia mieszkańców Gminy, niwelacja barier w osiągnięciu przez analizowaną jednostkę samorządu terytorialnego trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz poprawa jej atrakcyjności.

Natomiast brak realizacji zapisów Strategii, a dokładniej zaplanowanych w ramach jego działań będzie prowadził do systematycznego pogarszania się wszystkich elementów środowiska naturalnego, co w konsekwencji wpłynie na zdrowie i warunki życia lokalnego społeczeństwa oraz spadek atrakcyjności inwestycyjno – mieszkaniowej Gminy.

Brak realizacji zadań Strategii spowoduje:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, poprzez m.in. zwiększenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód,
- wzrost zużycia zasobów wodnych,
- pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego,
- zwiększenie obciążenia atmosfery zanieczyszczeniami komunikacyjnymi,
- pogorszenie klimatu akustycznego i zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywne wartości poziomu dźwięku,
- dalszą degradację gleb,
- zmniejszenie różnorodności biologicznej cennych przyrodniczo terenów,
- pogorszenie zdrowia i jakości życia mieszkańców,
- zwiększone negatywne oddziaływanie zanieczyszczenia powietrza na dobra kultury,
- zagrożenie dla spójności obszarów Natura 2000.

Analizując powyższe podpunkty, niewątpliwie można stwierdzić, iż nie podjęcie działań zaplanowanych w Strategii będzie wywierać dalszą, pogłębiającą się, negatywną presję na środowisko naturalne Gminy, co w końcowym efekcie spowoduje jego postępującą degradację.

Głównym źródłem emisji SO₂ jest energetyka – 90%, natomiast za pozostałe 10% emisji odpowiada przemysł i komunikacja. Dwutlenek siarki, jako taki nie szkodzi środowisku, jednak w obecności ozonu – O₃, który powstaje podczas wyładowań atmosferycznych, przekształca się w bardzo niebezpieczny dla środowiska SO₃, który łączy się w chmurach z parą wodną i spada na ziemię w postaci kwaśnego deszczu.

- **Związki organiczne**
Związki organiczne w spalinach to głównie węglowodory alifatyczne (parafiny), które są praktycznie obojętne dla środowiska, oraz policykliczne węglowodory aromatyczne (wielopierścieniowe), które alergizują, podrażniają błony śluzowe, a nawet mogą wywoływać nowotwory. Najbardziej znany z tych związków to benzo/a/piren (BaP), który jest związkiem silnie rakotwórczym.

Przyczyną powstawania tych węglodorów jest niepełne spalanie paliw przy zbyt małej ilości powietrza, termiczny rozkład paliwa (piroliza) również wobec braku tlenu, a także gwałtowne schładzanie płomienia na skutek nierównomiernego spalania, rozruchu urządzenia lub spalania paliw w nieodpowiednich kottach, palnikach lub silnikach.

- **Sadza**
Głównym składnikiem sadzy, która tworzy ze spalinami lub powietrzem aerozol nazywany dymem, jest węgiel bezpostaciowy. Sadza zawiera także węglowodory. Ponieważ z węglodorów aromatycznych sadza powstaje łatwiej niż z alifatycznych, więc to one są drugim składnikiem sadzy. Należy zatem przypuszczać, że sadza może mieć, podobnie jak i węglowodory aromatyczne, działanie rakotwórcze.
- **Pyły**
Pyły i popioły to stałe składniki mineralne, które pozostają po spaleniu paliw. Popiół i sadza stanowią główne składniki dymu, którego cząsteczki o rozmiarach nieprzekraczających 0,1 μm mają bardzo dobrze rozwiniętą powierzchnię, dzięki której adsorbują lotne toksyczne składniki spalin i dlatego są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także dla roślin.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek inwersji aerozolu, składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły, zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na miasto i zatrzuwa jego mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu

londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. W efekcie zamkniętego cyklu ponad 200 reakcji chemicznych, efekt smogu fotochemicznego pogłębia się, a jego produkty nie są obojętne dla środowiska. Wolne rodniki działają rakotwórczo, a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu, wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach,
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych,
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanyymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Skażenie wody, ziemi i powietrza, wpływa na tempo wzrostu zachorowań i zaburzeń genetycznych wśród ludności zamieszkującej regiony o silnie rozwiniętym przemyśle. Obserwowana jest także wzmożona korozja konstrukcji żelbetonowych oraz coraz szybciej postępująca niszczenie dorobku kultury materialnej. W rejonach silnie uprzemysłowionych zamierają również lasy, zwłaszcza iglaste. (Źródło: „Proekologiczne odnawialne źródła energii” W. M. Lewandowski, Warszawa 2007)

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na niedająca się kontrolować łatwość rozprzestrzeniania.

STAN POWIETRZA

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach.

W rozumieniu założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy – prawo ochrony środowiska, przygotowywanych w związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości i czystsze powietrza dla Europy przyjmuje się, że od stycznia 2010 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,

- antropogenicznego:
 - Wydobywanie kopalin ze złóż. Eksploatacja kopalin powoduje nieodwracalne zmiany w naturalnym krajobrazie i dlatego wymaga przywrócenia tych terenów do użytkowania rolniczego lub leśnego – poprzez zalesianie gruntów zdegradowanych.
 - Nadmierne nawożenie, które może prowadzić do zatrucia metalami ciężkimi i substancjami toksycznymi obecnymi w nawozach. Działalność zakładów produkcyjno – usługowych, w wyniku której do gleb mogą przedostawać się szkodliwe substancje.
 - Erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów.
 - Komunikacja i transport samochodowy, przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych.
 - Ponadto ogromne szkody w glebie wyrządzają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

4.2.8. Surowce mineralne

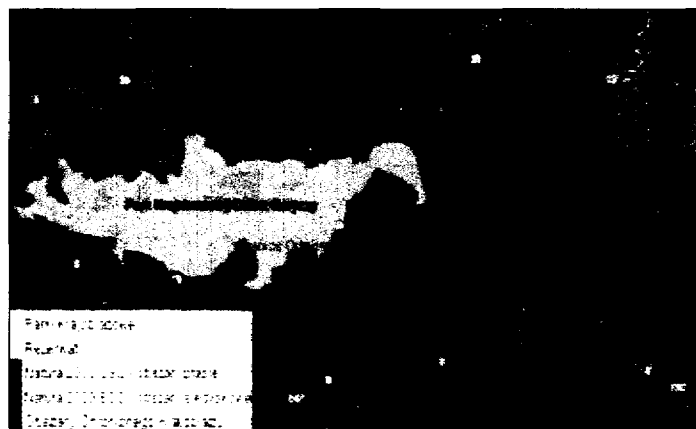
Na terenie Gminy Odolanów istnieją złoża surowców naturalnych o znaczeniu przemysłowym, do których zaliczyć można gaz ziemny, kruszywa naturalne, takie jak żwir i piasek.

Wydobyciem złóż gazu ziemnego zajmuje się Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. w Warszawie (Oddział w Odolanowie). Do PGNiG S.A. należą dwie kopalnie:

- Bogdaj – Uciechów – Czeszów,
- Tarchały Wielkie.

Zostały wydane koncesje na poszukiwanie miedzi i srebra oraz koncesja na poszukiwanie gazu dla PGNiG. Dodatkowo na obszarze Gminy występują udokumentowane złoża węgla brunatnego. Wydobycie gazu ziemnego jest procesem bardzo istotnym na terenie Gminy Odolanów. Eksploratorem złóż gazu zajmuje się PGNiG.

Rysunek 5. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy i Miasta Odolanów

Źródło: <http://geoserwis.gdcs.gov.pl/mapy/>

PARKI:

- o przy ul. 1 Maja,
- o 600 - lecia przy ul. Kaliskiej,
- o Park Natury przy ul. Bartosza.

4.2.7. Gleby

Jakość gleb na terenie Gminy w istotny sposób wpływa na jej potencjał. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju.

Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno – organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Grunty orne Gminy Odolanów należą do gleb ornych słabych i najslabszych (klasy bonitacyjne V i VI). Brak gruntów ornych zaliczanych do klasy I – III a powoduje, że rolnictwo nie jest dominującą gałęzią Gminy.

Na stan gleb na terenie Gminy Odolanów wpływają głównie czynniki pochodzenia:

- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, nie wchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

W województwie wielkopolskim Roczną ocenę jakości powietrza za 2011 r. wykonano w 3 strefach: Aglomeracja Poznańska, miasto Kalisz oraz strefa wielkopolska, do której zaliczono Konin, Leszno, Ostrów Wielkopolski, Pila, Wągrowiec oraz obszar strefy. W związku z niniejszym podziałem Gmina i Miasto Odolanów przynależy do strefy wielkopolskiej.

Celem przeprowadzenia rocznej oceny jest:

- 1) klasyfikacja stref w oparciu o obowiązujące na dany rok kryteria,
- 2) uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń,
- 3) wskazanie wartości i obszarów przekroczeń wartości kryterialnych,
- 4) wskazanie potrzeb w zakresie niezbędnej modernizacji systemu monitoringu powietrza.

Ocenę jakości powietrza wykonano w trzech strefach województwa według kryteriów dotyczących ochrony zdrowia dla: benzenu C₆H₆, dwutlenku azotu NO₂, dwutlenku siarki SO₂, tlenku węgla CO, ozonu O₃, pyłu zawieszonego PM2.5, pyłu zawieszonego PM10, arsenu w pyłe As(PM10), kadmu w pyłe Cd(PM10), niklu w pyłe Ni(PM10), ołowiu w pyłe Pb(PM10), benzo/a/pirenu w pyłe B/a/P(PM10) oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin w strefie wielkopolskiej dla: dwutlenku siarki SO₂, tlenków azotu NO_x, ozonu O₃ określonego współczynnikiem AOT40.

Tabela 6. Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony roślin

Nazwa powiatu	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
strefa wielkopolska	A	A	C

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2012”

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji (PM2.5), docelowego i celu długoterminowego określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 47, poz. 281) oraz w dyrektywie 2008/50WE – CAFE.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie można wydzielić następujące klasy stref:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych.
- **klasa B** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe,

oraz dla ozonu

- **klasa D1** – stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego.
- **klasa D2** – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

W strefie wielkopolskiej obszary, w których dopuszczalne wartości dla poszczególnych zanieczyszczeń zostały przekroczone, dotyczą miejscowości: Konin, Leszno, Ostrów Wielkopolski, Piła i Wągrowiec.

Tabela 7. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia wg jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych substancji dla obszaru całej strefy											
		SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	O ₃	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5
Strefa wielkopolska	PL3003	A	A	C	A	A	A	C	A	A	A	C	A

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2012”

Z danych zestawionych w tabeli 7 wynika, iż poziomy stężeń pyłu PM10, ozonu oraz benzo(a)piranu kształtowały się powyżej poziomu dopuszczalnego, co zadecydowało o klasyfikacji wynikowej C dla tych zanieczyszczeń. Najwyższe stężenia BaP zanotowano na terenach, gdzie emisja niska z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. W sezonie grzewczym wielkości stężeń BaP były bardzo wysokie, natomiast w okresie letnim niskie. Natomiast stężenia pozostałych zanieczyszczeń tj. PM2,5, SO₂, NO₂, C₆H₆, CO oraz metali: Pb, Cd, Ni, As nie przekraczały wartości dopuszczalnych, dlatego też klasą wynikową dla wymienionych zanieczyszczeń jest klasa A.

ODORY

Odorami nazywa się lotne związki chemiczne organiczne i nieorganiczne wyczuwane przez receptory węchowe przy bardzo niskich stężeniach i rejestrowane przez mózg jako

i zagrożonych wyginieciem. Cenne przyrodniczo są tutaj również łąki, szuwały i torfowiska przejściowe.

ŁĄKI ODOLANOWSKIE

Łąki Odolanowskie tworzy rozległy kompleks zbiorowisk turzycowych i trawiastych oraz naturalnej roślinności wodnej i bagiennej, towarzyszącej płynącym wodom Baryczy i jej dopływów: Kurocha, Olszówki i Kanaju Świeca. Występują tu cenne pod względem florystycznym stanowiska rzadkich i chronionych roślin: starzec, kędzierzawy, nasięźrzal pospolity, gnidosz rozesłany, storczyki (kukułka szerokolistna, kruszczyk błotny), pełnik europejski, centuria pospolita, goździk pyszny, bobrek trójlistkowy. Poza bogactwem fauny, na terenie łąk można zaobserwować wiele gatunków ptaków, takich jak: czajka, krwawodzioba, rycyka, batalion, gęś zbożowa, gęś białoczelna, łabędź niemy, krzykliwy i czamodzioby, kaczka świstun, płaskonosa, derkacz, czajka, kulik wielki, srokosz, siewka złota, żuraw, myszółów włośchaty. (źródło: www.barycz.pl)

LASY RYCHTAJSKIE

Leśny Kompleks Promocyjny (LKP) Lasy Rychtajskie obejmuje powierzchnię 47 992 ha. Zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r., Nr 12, poz. 59 z późn. zm.) leśny kompleks promocyjny to obszar funkcjonalny o znaczeniu ekologicznym, edukacyjnym i społecznym, których działalność określa jednolity program gospodarczo – ochronny, opracowany przez właściwego dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych. LKP Lasy Rychtajskie położony jest w południowej części Wielkopolski. W skład LKP Lasy Rychtajskie wchodzi m. in. Nadleśnictwo Antonin, który obejmuje część lasów Nadleśnictwa Antonin Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”. Ponadto na terenie części nadleśnictw Syców i Antonin znajduje się obszar chronionego krajobrazu „Wzgórze Ostrzeszowskich i Doliny Odolanowskiej”. Na terenie LKP Lasy Rychtajskie znajduje się 6 rezerwatów leśnych oraz 1 rezerwat archeologiczny.

dziko występujących gatunków ptaków oraz utrzymanie i zagospodarowanie naturalnych siedlisk zgodnie z wymogami ekologicznymi, jak również przywracanie i tworzenie ich zniszczonych biotopów. Wśród ptaków zaobserwowano występowanie takich gatunków jak: dzięcioł średni (ok. 460 par lęgowych, co stanowi ponad 4% populacji krajowej), dzięcioł zielonosiwy (ok. 25 par lęgowych), ortolan (ok. 400 par lęgowych).

PARK KRAJOBRAZOWY DOLINA BARYCZY

Park Krajobrazowy został utworzony 3 czerwca 1996 r., a jego powierzchnia wynosi 87 040 ha, z czego ok. 20% leży w granicach województwa wielkopolskiego. Na terenie parku znajduje się cenny przyrodniczo obszar Kotliny Milicko – Odolanowskiej. Głównym ciekim wodnym jest rzeka Barycz. cechą charakterystyczną parku jest występowanie wielu stawów rybnych (ich łączna powierzchnia wynosi ok. 7500 ha), które są łączą w sobie nie tylko walory przyrodnicze, ale również walory kulturowe. Stawy są bowiem siedliskiem wielu cennych gatunków roślin i zwierząt, a także świadectwem działalności człowieka. Na terenie parku występuje wiele zespołów roślinnych (ok. 120), w tym gatunki chronione, do których zaliczyć można m.in.: grzybieńczyka wodnego, linderię mulową, grążela żółtego czy salwinie pływającą. Środowisko to zamieszkuje ok. 34 gatunków ryb, 13 gatunków płazów, 5 gatunków gadów oraz 56 gatunków ssaków, np.: popielica, nietoperz borowiaczek. Ponadto obszar ten cechuje występowanie wielu gatunków ptaków (ok. 277 gatunków, w tym 169 lęgowych) oraz stwierdzono obecność rzadkich i chronionych populacji chrząszczy, takich jak: kozioróg dębosz i pachnica dębowa.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska”

Obszar usytuowany jest na pograniczu Niziny Wielkopolskiej i Niziny Śląskiej i zajmuje powierzchnię 60 600 ha. Cechą charakterystyczną tego obszaru jest urozmaicona rzeźba terenu (najwyższe wzniesienie Wielkopolski – Kobyła Góra 284 m n. p. m.). Kotlina Odolanowska (Milicka) jest malowniczym obniżeniem terenu, z lasami, rozległymi łąkami i licznymi stawami rybnymi. Na terenie obszaru występuje wiele gatunków ptaków.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dąbrowy Krotoszyńskie” i „Baszków -Rochy”

Obszar w dużym stopniu pokrywa się z obszarem Natura 2000 „Dąbrowy Krotoszyńskie” i zajmuje powierzchnię 55 800 ha, która obejmuje ochroną zwarte dąbrowy, których dęby osiągają ok. 40 m wysokości. Drzewostan tworzy głównie dąb szypułkowy wraz z bukami, grabami, klonami, jarzębami, wierzbami i jesionami, grądami środkowoeuropejskimi, łęgami olszowymi i łęgami wiązowo – jesionowymi. Na obszarze rośnie wiele rzadkich roślin

nieprzyjemne (wg doc. dr hab. Zbigniewa Maklesa oraz dr inż. Magdaleny Galwas-Zakrzewskiej).

Do źródeł wytwarzających gazy złozone (odory) na terenie Gminy można zaliczyć:

- odory towarzyszące hodowli (składowanie bądź nawożenie obornikiem, gnojówką, gnojownicą),
- odory towarzyszące chemizacji w rolnictwie (wykonywanie oprysków),
- zbiorniki bezodpływowe (szamba),
- niezorganizowane źródła emisji z indywidualnych palenisk domowych, (np. spalanie odpadów z tworzyw sztucznych, gumi w paleniskach domowych),
- oczyszczalnia ścieków w Raczcach.

Planowana budowa punktu gromadzenia odpadów problemowych i kompostowni odpadów w Raczcach również może przyczynić się do obniżenia komfortu aerosanitarnego powietrza, z uwagi na możliwą emisję odorów.

W celu zapewnienia wysokiej jakości życia na terenie Gminy wynikającej m.in. z nieuciążliwej emisji złozonej, konieczne jest konsekwentne postępowanie zarówno mieszkańców (poprzez wyeliminowanie spalania odpadów, rozszczelniania szamb), jak i władz Gminy m. in. poprzez: edukację ekologiczną mieszkańców, poszerzanie pasów zieleni izolacyjnych wokół obiektów uciążliwych zapachowo oraz przemyślane decyzje w zakresie wydawania pozwoleń na budowę dla obiektów będących źródłem emisji złozonej.

4.2.3. Hałas

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie. Jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Skutki oddziaływania hałasu i wibracji na człowieka i środowisko naturalne są bardzo dotkliwe.

- Społeczne i zdrowotne skutki oddziaływania hałasu i wibracji wyrażają się:
 - a) szkodliwym działaniem na zdrowie ludności;
 - b) obniżeniem sprawności i chęci działania oraz wydajności pracy;
 - c) negatywnym wpływem na możliwość komunikowania się;

- d) utrudnieniem odbioru sygnałów optycznych;
 - e) obniżeniem sprawności nauczania;
 - f) powodowaniem lokalnych napięć i kłótni między ludźmi;
 - g) zwiększeniem negatywnych uwarunkowań w pracy i komunikacji, powodujących wypadki;
 - h) rosnącymi liczbami zachorowań na głuchotę zawodową i chorobę wibracyjną.
- Hałas i wibracje powodują pogorszenie jakości środowiska przyrodniczego, a w konsekwencji:
- a) utratę przez środowisko naturalne istotnej wartości, jaką jest cisza;
 - b) zmniejszenie (lub utratę) wartości terenów rekreacyjnych lub leczniczych;
 - c) zmianę zachowań ptaków i innych zwierząt (stany lękowe, zmiana siedlisk, zmniejszenie liczby składanych jaj, spadek mleczności zwierząt i inne).
- Hałas i wibracje powodują również ujemne skutki gospodarcze, takie jak:
- a) szybsze zużywanie się środków produkcji i transportu;
 - b) pogorszenie jakości i przydatności terenów zagrożonych nadmiernym hałasem oraz zmniejszenie przydatności obiektów położonych na tych terenach;
 - c) absencję chorobową spowodowaną hałasem i wibracjami, z czym są związane koszty leczenia, przechodzenia na renty inwalidzkie, utrata pracowników;
 - d) pogorszenie jakości wyrobów (niezawodności, trwałości);
 - e) utrudnienia w eksporcie wyrobów nie spełniających światowych wymagań ochrony przed hałasem i wibracjami.

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy.

Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.

Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza

się w rejestrze Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt Zagrożonych. Należą do nich: bączek, bąk, bielik, błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna, łabędź krzykliwy, podgorzałka, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna, zielonka, zimorodek, perkoz dwuczuby, perkoz rdzawoszyi, łabędź niemy, gegawa, cyranka, czernica, krakwa, łyska, wodnik, rycyk, bocian biały, żuraw, kropiatka.

OSTOJA NAD BARYCZĄ (PLH 020041)

Cały obszar zajmuje powierzchnię 82026,4 ha i położony jest na obszarze dwóch województw: śląskiego i wielkopolskiego. Ostoja nad Baryczą pokrywa się w dużym stopniu z Parkiem Krajobrazowym „Dolina Baryczy”. Wśród roślinności można wyróżnić: uwroć wodną, rosiczkę okrągłolistną, kruszczyka błotnego. Ponadto na obszarze występuje 14 gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej (m.in.: kumak nizinny, traszka grzebieniasta, kielb białopłetwy). Wśród ptactwa wyróżnić można wiele gatunków, które wymienione zostały w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG (37 gatunków) oraz 28 gatunków ptaków regulamie występujących nie wymienionych w w/w załączniku.

DĄBROWY KROTOSZYŃSKIE (PLH 300002)

Cały obszar położony jest w południowej Wielkopolsce (zachodnia część Wysoczyzny Kaliskiej) i zajmuje powierzchnię 34 225,20 ha. Głównym celem utworzenia tego obszaru jest ochrona największego w Europie zwartej kompleksu lasów dębowych złożonego przede wszystkim z dębu szypułkowego. Ponadto występuje tu również: las grabowo – dębowy, grąd środkowoeuropejski, łęg olszowy i wierzbowo – jesionowy. Na uwagę zasługują także torfowiska niskie i przejściowe oraz łąki trzęślicowe, które występują w okolicach Odolanowa i Chwaliszewa. Na obszarze tym występuje aż 12 typów siedlisk cennych z europejskiego punktu widzenia. Należy podkreślić, że flora tego terenu jest bardzo bogata. Na całym obszarze występuje ponad 850 gatunków roślin (m.in.: turzyca, kosaciec syberyjski, pnącze – wiciokrzew pomorski, storczyki: storczyk krwisty, kruszczyk szerokolistny, kruszczyk błotny, bezzieleniowy storczyk – gnieźnik leśny). Zaobserwowano również obecność roślin charakterystycznych dla obszarów górskich: jarzianka większa, ostrożeń łąkowy, skrzyp olbrzymi, starzec Fuchsa. Obszar stanowi ostoję dla bociana czarnego, żurawia, muchołówki białoszyjej i skowronka borowego.

DĄBROWY KROTOSZYŃSKIE (PLB 300007)

Obszar ten w całości pokrywa się z obszarem siedliskowym Natura 2000 PLH 300002 Dąbrowy Krotoszyńskie i zajmuje powierzchnię 34 245,30 ha. Obszar został wyznaczony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133). Głównym celem jest ochrona populacji

OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE

Formami ochrony przyrody w myśl ustawy „O ochronie przyrody” z 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. W Polsce stosuje się następujące formy ochrony przyrody: parki narodowe i krajobrazowe, rezerwy przyrody, obszary chronionego krajobrazu, obszary specjalnej ochrony ptaków i specjalne obszary ochrony siedlisk NATURA 2000, ochronę gatunkową roślin, zwierząt i grzybów, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-dokumentacyjne i użytki ekologiczne. Cztery pierwsze formy ochrony, tzn.: parki narodowe, rezerwy przyrody, parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu stanowią krajową sieć obszarów chronionych, uzupełnionych przez obszary NATURA 2000 oraz formy uznaniowe (w świetle obecnych przepisów prawnych mogą być powołane uchwałą Rad Gminnych), obejmujące użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne i pomniki przyrody.

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów, jedną z wielu form ochrony przyrody, stanowią pomniki przyrody.

POMNIKI PRZYRODY

Zgodnie z art. 40 ust.1 w/w ustawy „Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyśka, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.” Na terenie Gminy występują następujące pomniki przyrody:

- o dąb szypułkowy w Odolanowie;
- o 2 lipy drobnolistne w Odolanowie;
- o 3 dęby szypułkowe, wiek 400 lat w Glińnicy;
- o dąb szypułkowy w Tarchałach Wielkich;
- o dąb szypułkowy w Wisławce.

Na terenie Gminy funkcjonuje wiele form ochrony przyrody, do których należą cztery obszary Natura 2000:

DOLINA BARYCZY (PLB 020001)

Cały obszar zajmuje powierzchnię 55516,8 ha. Obszar wpisany jest na listę obszarów Konwencji Ramsar, znajduje się tam ostoja ptasia o randze europejskiej E54. Cechą charakterystyczną tego obszaru jest występowanie wielu stawów (ok. 130) w obrębie pól, łąk, mokradel i lasów. W Dolinie Baryczy występuje wiele gatunków ptaków, które znajdują

pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Podsystem monitoringu hałasu obejmuje zarówno emisję hałasu, jak i ocenę klimatu akustycznego. Ze względu na charakter zjawiska hałasu, pomiary w sieci krajowej i sieciach regionalnych międzywojewódzkich nie są realizowane. Sieci regionalne wojewódzkie obejmują badania wykonywane w zależności od potrzeb w miejscach o szczególnym zagrożeniu i obejmują pomiary hałasu emitowanego z dróg krajowych i wojewódzkich. Sieci lokalne obejmują pomiarami źródła przemysłowe i komunikacyjne.

Podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska na terenie Gminy i Miasta Odolanów są hałasy komunikacyjne. Sieć komunikacyjną Gminy tworzą drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Hałas przemysłowy

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwirowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węży betoniarские, sieczkamie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnętrzny oraz urządzenia nagłaśniające.

Hałas komunikacyjny

W latach 2010 WIOŚ w Poznaniu prowadził pomiary poziomu hałasu komunikacyjnego w Odolanowie. Badania WIOŚ zostały wykonane w Odolanowie, Rynek 15, droga woj. Nr 444. Ze względu na logarytmiczny charakter zależności pomiędzy poziomem hałasu i natężeniem ruchu pojazdów uzyskane wartości mogą być w granicach niepewności prowadzonych pomiarów uznane za adekwatne dla stanu istniejącego. Wyniki pomiarów znajdują się w tabeli 8.

Tabela 8. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego

L.p.	Lokalizacja punktu	Równoważony poziom hałasu L_{AeqD} (dB)		Dopuszczalny poziom hałasu	
		dzień	noc	Dzień	noc
1	Odolanów, Rynek 15, droga woj. 444	65,3	60,5	60	50

Źródło: WIOŚ, Poznań

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych, a w szczególności drogi wojewódzkiej nr 444. i 445. Dodatkowo należy się

spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2012 r., poz. 1109).

W ramach realizacji obowiązków wynikających z zapisów art. 175 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 25/2008, poz. 150 z późn. zm.) nałożonych na zarządzających drogami, w 2010 r. Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich wykonał pomiary poziomu hałasu w punktach pomiarowych:

- nr 445 Odolanów – Ostrów Wlkp.: Odolanów – Topola Mała – pikietaż 0,0 km – 8,2 km, SDR 5652 pojazdów;
- nr 444 Sulmierzyce – Odolanów (rondo) – pikietaż 10,5 km – 23,5 km, SDR 7254 pojazdów oraz Odolanów – SK. Z DK 25 – pikietaż 23,5 km – 35,5 km, SDR 1744 pojazdów.

Wyniki pomiarów i rejestracji natężenia ruchu pojazdów prezentuje tabela 9.

Tabela 9. Wyniki pomiarów i rejestracji natężenia ruchu pojazdów - 2010 r.

Lp.	Lokalizacja punktu	Równoważony poziom hałasu L_{Aeq} (dB)	Natężenie ruchu (poj./h)	
			ogółem	pojazdy ciężkie
pora dzienna				
1	Odolanów, Rynek 15, droga woj. 444	65,3	511	9,4
pora nocna				
2	Odolanów, Rynek 15, droga woj. 444	50,5	142	11,7

Źródło: WIOŚ, Poznań

W przypadku punktu pomiarowego w Odolanowie otoczenie punktu stanowi teren zabudowany podlegający ochronie akustycznej, o dopuszczalnych wartościach zrównoważonego poziomu hałasu 60 dB w porze dziennej i 50 dB w porze nocnej. Wartości

➤ AWARIE ELEKTROWNI JADROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie Gminy Odolanów nie ma obiektów zaklasyfikowanych do zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku awarii. Jednak potencjalnymi sprawcami awarii mogą być stacje paliw.

➤ TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH

Poważne zagrożenie w powiecie ostrowskim i na terenie Gminy i Miasta Odolanów stanowi transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Usytuowanie na terenie Gminy i Miasta Odolanów ważnych szlaków komunikacyjnych, stanowi nie tylko potencjał rozwojowy Gminy, ale także zwiększa potencjalne możliwości wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

Przez obszar Gminy transportowane są przede wszystkim materiały niebezpieczne głównie substancje ropopochodne, gazy płynne, niewielkie ilości amoniaku i chloru.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie powiatu ostrowskiego, a więc także Gminy Odolanów możemy wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifityzy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

4.2.6. Ochrona przyrody i krajobrazu

Lasy i grunty leśne zajmują 2981,7 ha, co stanowi 21,3% powierzchni Gminy. W strukturze własnościowej dominują lasy państwowe (2612,5 ha, co stanowi 87,6% ogółu powierzchni zajętej przez grunty leśne) i są administrowane przez 2 nadleśnictwa:

- Nadleśnictwo Antonin,
- Nadleśnictwo Krotoszyn.

Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Na terenie Gminy Odolanów nie zidentyfikowano osuwisk, ani obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi.

➤ HURAGANY, GRADOBICIA I OBLODZENIA

Prawdopodobieństwo powstania na terenie powiatu ostrowskiego, a więc i miejsko-wiejskiej Gminy Odolanów, huraganów czy przejścia trąb powietrznych jest niewielkie. Nie można ich jednak wykluczyć. Bardziej prawdopodobne są silne wichury, których prędkość dochodzi do ponad 100 km/h. Trudno jest określić obszary zagrożeń związanych z silnymi wiatrami, dlatego ważne jest możliwie wcześnie podjęcie działań profilaktycznych oraz poinformowanie społeczeństwa o istniejącym zagrożeniu.

Z kolei intensywne, trwające do kilku dni, opady deszczu wiążą się z zagrożeniem powodziowym oraz katastrofalnymi zatopieniami. Deszcze przechodzące w deszcz ze śniegiem powodują niebezpieczną gółoledź, a osiadając na drzewach i infrastrukturze technicznej nadmiernie je obciążają i niejednokrotnie niszczą, powodując m.in. utrudnienia w komunikacji oraz awarie linii energetycznych, co paraliżuje pracę zakładów przemysłowych oraz znacznie utrudnia codzienne życie mieszkańców.

Gradobicia, czyli intensywne opady gradu, występujące najczęściej z burzami, są zjawiskiem coraz częstszym w okresie letnim, powodując dotkliwe zniszczenia polonów i mienia.

➤ TRZESIENIA ZIEMI

Na obszarze Gminy i Miasta Odolanów trzęsienia ziemi nie występują.

POWAŻNE AWARIE

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

te zostały przekroczone. Wielkość przekroczeń świadczy o znacznej degradacji klimatu akustycznego w ich otoczeniu.

Zarządzający drogami zobowiązani są do podjęcia działań ograniczających uciążliwości akustyczne, ale jeśli hałas powstaje w związku z eksploatacją drogi, nie przewiduje się wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku.

Inspekcja Ochrony Środowiska nie ma możliwości wydania decyzji o administracyjnej karze pieniężnej w przypadku przekroczenia standardów jakości klimatu akustycznego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 826 ze zm.), ochronie przed hałasem podlegają tereny, w związku z czym dopuszczalne poziomy hałasu muszą być dotrzymane na granicy terenu podlegającego ochronie akustycznej, a zatem ustalenie nieprzekraczalnej linii zabudowy nie zapewni dotrzymania standardów jakości środowiska w tym zakresie. Tereny wymagające ochrony akustycznej należy sytuować w takiej odległości od źródeł hałasu, która gwarantuje zachowanie na tych terenach dopuszczalnych poziomów hałasu lub w odległości mniejszej przy zastosowaniu skutecznych środków ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

4.2.4. Promieniowanie elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, występujące w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa – Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,

- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Zgodnie z Ustawą, celem regulacji dotyczących pól elektromagnetycznych jest: utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej lub na poziomie dopuszczalnych wartości, a w przypadku gdy normy są przekroczone, zmniejszenie emisji pól do poziomu dopuszczalnego. Wartości dopuszczalne natężenia pól elektromagnetycznych określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. (Dz.U. nr 192, poz. 1883), podając je osobno dla terenów przeznaczonych pod zabudowę oraz dla miejsc dostępnych dla ludzi, zgodnie z art. 122 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska. Owe dopuszczalne wartości są zgodne z rekomendacjami Rady Europy oraz zaleceniami międzynarodowych organizacji zajmujących się kwestiami ochrony przed promieniowaniem.

W zakresie promieniowania elektromagnetycznego dla człowieka istotne są mikrofały, radiofały i fale o bardzo niskiej częstotliwości (VLF), a także fale o ekstremalnie niskiej częstotliwości (FW). Ważną cechą pól elektromagnetycznych jest to, że ich natężenie spada wraz z rosnącą odległością od źródła, które je wytwarza.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w 135 (po 45 razy na rok) punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa, w miejscach dostępnych dla ludności usytuowanych w:

- a) centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tysięcy,
- b) pozostałych miastach,

- c) terenach wiejskich.

Dla każdej z powyższych grup terenów wybiera się po 15 punktów, dla każdego roku kalendarzowego. Pomiarów wykonuje się w odległości nie mniejszej niż 100 m od źródeł emitujących pola elektromagnetyczne, dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz.

Badania poziomu pól elektromagnetycznych na terenie całego województwa nie wykazały występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych (PEM 7V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz).

➤ SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Podstawowym źródłem energii elektrycznej dla zasilania odbiorców z terenu Gminy i Miasta Odolanów są przede wszystkim linie średniego napięcia 15 kV, głównie napowietrzne, które zasilane są ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV, dodatkowe zasilanie stanowią linie średniego napięcia wyprowadzone ze stacji 110/15 kV Ostrów Południe i stacji 110/15 kV Sośnie.

4.2.5. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

ZAGROŻENIA NATURALNE

➤ ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Na terenie Gminy i Miasta Odolanów występuje zagrożenie powodziowe ze względu na występowanie znaczących cieków wodnych.

➤ SUSZE

W przypadku analizowanego obszaru zjawisko suszy występuje sporadycznie i z reguły nie stanowi nadmiernego zagrożenia dla zdrowia i życia, jednak w szczególnych przypadkach może być przyczyną strat materialnych, głównie na obszarach rolnych, związanych z działalnością człowieka.

➤ POŻARY

Skutkiem długotrwałej suszy mogą być również pożary lasów. Występujące na terenie Gminy Odolanów lasy, zaliczone są do I kategorii zagrożenia pożarowego, oznaczającą duże zagrożenie pożarowe zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów (Dz. U. 2006 Nr 58, poz. 405 z późn. zm.) Oprócz suszy przyczynami pożarów lasów mogą być: uderzenia piorunów, podpalenia, sabotaż, zaproszenie ognia.

➤ OSUWISKA